

Bijvoegsel bij OKV 1995/3
 OPENBAAR KUNSTBEZIT
 IN VLAANDEREN
 Drieëndertigste jaargang
 september-oktober-november
 1995/nr. 3
 driemaandelijke periodiek
 voor inwijding in de beeldende
 kunsten door reproducties,
 teksten en radiouitzendingen.

Uitgave van Openbaar Kunstbezit
 in Vlaanderen v.z.w.
 onder de auspiciën van de Vlaamse
 provincies en in samenwerking
 met de B.R.T.N.

Verantwoordelijke uitgever:
 Rudy Vercruyse

Secretariaat, redactie
 en abonnementendienst:
 Kasteelstraat 97 - 8700 Tielst
 tel.: 051/42.42.99
 fax.: 051/40.84.78

Publiciteit:
 03/231.28.00 (B-Promotion)
 B.T.W.-nummer: 427.190.176

Bankrelaties:
 448-0007361-87
 385-0590844-80
 000-0099920-10
 135.20 (NL)

Dit Mededelingenblad
 werd samengesteld door:
 Rudy Vercruyse,
 Marijke Declercq
 Marc Devos en
 Geert Verstaen.

Jaargang 1995

1. Middeleeuwse muurschilderingen
2. Het Provinciaal Museum Sterckshof-Zilvercentrum
3. Affichekunst
4. Bruggen

Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen op BRTN-radio "Affichekunst"

komt aan bod:

bij Radio 1 in 'Eenhoorn'
 op dinsdag 3 oktober

bij Radio 3 in 'De Kunstberg'
 op woensdag 27 september

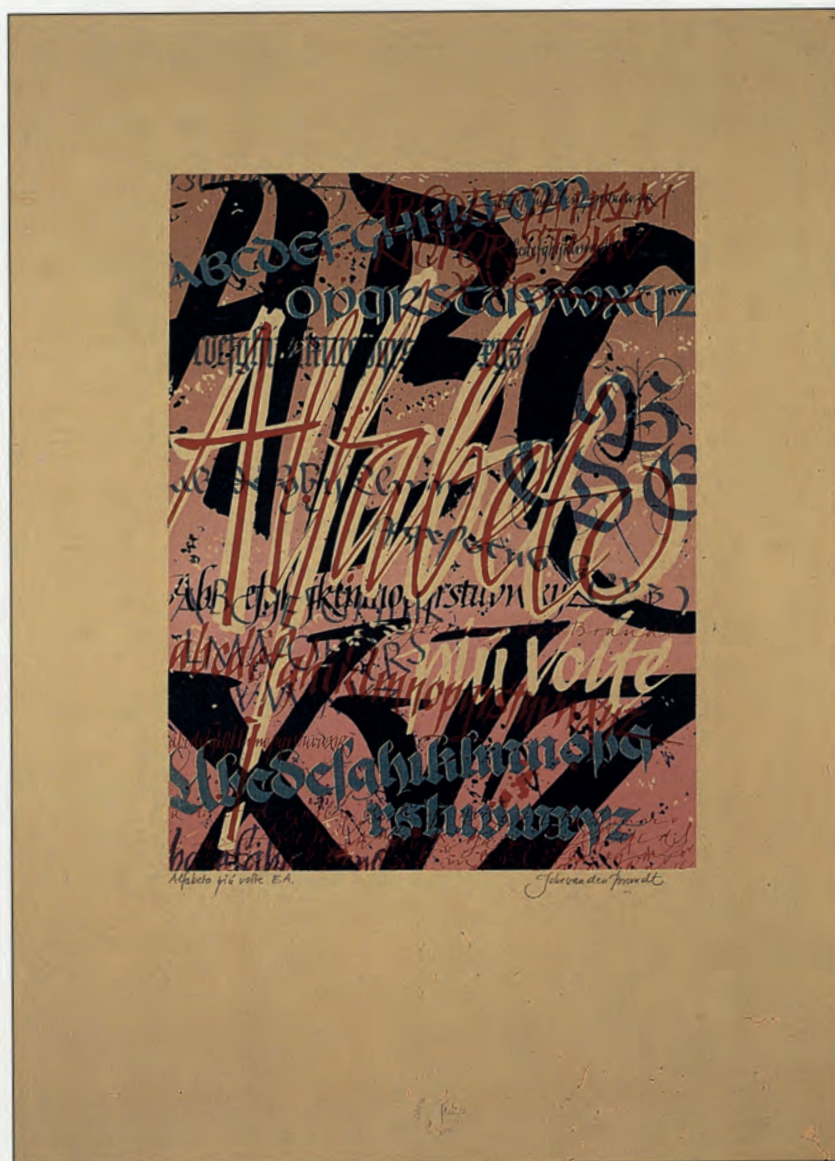
bij radio Donna in 'Foyer'
 op maandag 2 oktober

Mededelingen

OKV-Aanbieding Joke van den Brandt

"Alfabeto, piú volte" 1995

Een reeks van dertig zeefdrukken

Lid van de Unie
 van de Uitgevers van
 de Periodieke Pers

p

r o v i n c i e Limburg

Provincie
 Oost-Vlaanderen

PROVINCE
 VLAAMS-BRABANT

Abonnementsprijs 1995: 700,-BF of 41,5 NLG

In de abonnementsprijs voor 1995 zijn begrepen:

1. vier thematische afleveringen
2. vier Mededelingenbladen
3. de OKV-Museumkaart 1995

Hoe kan U zich abonneren?

Niets is eenvoudiger dan dat:
U stort 700,-BF (zonder opbergband) of 970,-BF (mét opbergband) op rekeningnummer 448-0007361-87 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Tielt. Graag vermelden: "1995".

CJP-ers genieten een gunsttarief: 600,-BF i.p.v. 700,-BF

Let op!

Vanuit Nederland kan U ook abonnee worden!

Uitsluitend door storting van 41,5NLG (zonder opbergband)

of 59,5 NLG (mét opbergband)

op gironummer 135.20 van OKV in Tielt.

Graag vermelden: "1995".

Vanuit alle andere landen bent U eveneens welkom als abonnee!

Een abonnement kost dan 1.000,-BF (zonder opbergband)

of 1.320,-BF (mét opbergband) uitsluitend te betalen

op PCR 000-0099920-10 van OKV in Tielt

of via internationale postwissel.

Volgende editie

Aflevering nr. 4 van de jaargang 1995:

Bruggen

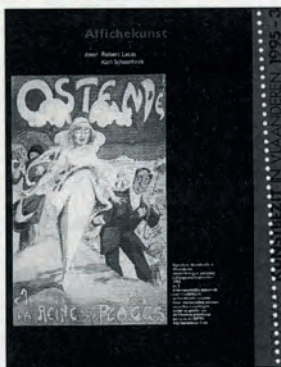
door Marc Dubois, Greet Paulissen, Claire van Damme, Daniel Vandepitte, Jos Vandenbreeden

verschijnt midden november

Deze "Mededelingen" zijn een bijvoegsel bij de OKV-aflevering nr. 3 van de jaargang 1995:

"Affichekunst"

Auteurs: Robert Lucas en Karl Scheerlinck

De jongste decennia werden in België talrijke tentoonstellingen en publikaties gewijd aan de eigen affichekunst. De spits werd daarbij afgebeten door manifestaties rond de Belle Epoque. Recenter kwamen ook het Interbellum en in mindere mate de naoorlogse periode aan bod.

In dit nummer van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen wordt een poging gedaan om aan de hand van de eerder genoemde publikaties en bijkomend onderzoekswerk te veldde, een stand van zaken op te maken. Omdat men niet kan spreken van een typisch Belgische, laat staan Vlaamse affichekunst (men kan slechts gewagen van typische accenten), wordt in een kort historisch overzicht de affichekunst in Vlaanderen gesitueerd in haar nationale en internationale context. Daarnaast worden, afzonderlijk, werking en inhoud van een tiental van de belangrijkste openbare afficheverzamelingen in Vlaanderen nader toegelicht.

De in het nummer afgebeelde affiches, waarvan sommige nog nooit eerder werden gepubliceerd, behoren alle tot de topstukken van deze collecties.

OKV-Aanbieding

Joke van den Brandt "Alfabeto, piú volte", 1995

Technisch

beeld: kalligrafisch alfabet,

verschillende types

zeefdruk

4 kleuren

papier: geveergeerd, cfr. "Roma"

(kleur Raffaello) van 130gr/m²

formaat blad: 48x66cm

oplage: 30 exemplaren

druk: Willy Braspeninckx

getekend en genummerd

Hoe kan u bestellen?

Door storting van het nodige

bedrag op rekeningnummer

448-0007361-87 (OKV, Tielt).

Vanuit Nederland: uitsluitend op

gironummer 135.20 van OKV in

Tielt.

Gelieve bij uw betaling te

vermelden "toesturen" of "Tielt".

U kunt een exemplaar

telefonisch (051/42.42.99) of per

fax (051/40.84.78) reserveren.

Uw reservatie blijft drie

werkdagen geldig en wordt

definitief bij de betaling.

Prijs

voor abonnees: 7.000,-BF

(390,-NLG)

niet-abonnees: 8.000,-BF

(445,-NLG)

Vanuit Nederland: uitsluitend op

gironummer 135.20 van OKV

in Tielt

Levering

Het kunstwerk kan u

aangetekend worden

toegestuurd of u kan het zelf

afhalen in Tielt na telefonische

afsprake (tel. 051/42.42.99).

Joke van den Brandt

De liefde voor de letter

Er bestaan geen serene, evenwichtiger en levensblijgere mensen dan kalligrafen. Dat oordeel is gebaseerd op één enkele ontmoeting met één vertegenwoordigster van de discipline, maar toch weer niet om het even wie. Joke van den Brandt is een bedreven kalligrafe die mij op anderhalf uur tijd uit de overtuiging gehaald heeft dat kalligrafie alleen maar te maken zou hebben met schoonschrijverij.

De krabbels die ik op papier zette voor het interview werden met de minuut mooier, ronder en leesbaarder. Ja, op het einde vertrouwde ik de sleutelwoorden zelfs met een sierlijke beginhaal en allerhande lussen aan het papier toe. En net zoals men fluitend en naneuriënd een concert verlaat, verliet ik huize Van den Brandt met de neiging om mijn desktop publisher te ruilen voor een flacon chinese inkt en een beitelpen. Het is er nog niet van gekomen dus probeer ik wat Joke in 26 letters kan vatten hier in een paar volzinnen te verklaren.

"Kalligrafie heeft veel gemeen met poëzie, literatuur en muziek. De vorm versterkt de inhoud. Ik werk graag met inhoud, met zelf gemaakte of zelf gekozen teksten. Sommige collega's en vooral jongere beginners neigen nogal eens naar vrije kalligrafie en werken meer abstract. Je moet natuurlijk eerst de basisregels beheersen. Het is een kunst waarin je je alsmaar verder bekwaamt. Kalligrafie is alleen mooi als men de perfecte nastreeft. Het wordt bijna een vorm van meditatie, een samenspel van concentratie en ritme. Niet zelden moet je je echt inschrijven, proberen in het ritme te geraken. Als het niet lukt, dan lukt het niet. En paradoxaal genoeg: hoe langer je bezig bent, hoe moeilijker het wordt".

Joke van den Brandt heeft er

Kalligrafie is voor haar niet exclusief een kunst in de zin van de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie. Door haar werk binnen de verenigingen, de cursussen en de voordrachten heeft ze zich ook opgewerkt als iemand die deze vorm van toegepaste kunst op een bevattelijke doch correcte manier kan vulgariseren.

verbonden is met de geschiedenis en de boekdrukkunst. Het kalligrafisch schrift is gegroeid vanuit het Romeinse kapitaal, in de vierde eeuw na Christus wordt dat de unciaal, later komt de Karolingische minuscule die over heel Europa uitwaaert. In de elfde eeuw komt de gotische letter in zwang, gevolgd door de gebroken

barokke variant die onder invloed van de kopergravure is ontstaan. Je ziet hoe de letter evolueert met de overheersende cultuur, bouwstijl of zelfs levensbeschouwing. De kennis terzake is zeer beperkt: men herkent nog gemakkelijkst de gotische letter maar daar blijft het vaak bij".

"Zelf werk ik het liefste met Fraktuur en Humanistisch cursief in mijn vrije ontwerpen. Als ik verzoeken krijg om oorkonden of andere perkamenten te ontwerpen, grijp ik nog het liefst terug naar die zeer bewerkelijke gotische letter. Ik krijg nogal wat klassieke opdrachten voor diploma's, bullen en oorkonden en ik zet mij daar helemaal voor in. Het mooiste is natuurlijk als je volledige vrijheid krijgt of als je een opdrachtgever alsnog kan overtuigen om een eigentijdse vorm te gebruiken. Dan haal je daar toch wat van die "oude r-wetsheid" van af en je kan laten zien hoe onvervangbaar mooi kalligrafie kan zijn, ook in meer technische presentaties. Hoe soberder en uitgepuurder je mag werken, hoe tijdlozer het resultaat kan worden. Het is ook op die manier dat ik graag op het aanbod van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen ben ingegaan. De werktitel is "Alfabeto piu volte", het worden dus interpretaties van verschillende alfabetten, uitgewerkt in een vierkleuren zeefdruk op honderdertiggrams Romapapier met schepranden. Het wordt uiteindelijk een ode aan het alfabet. Kalligrafen werken niet alleen met mooie teksten en vrije bewerkingen maar ook binnen de schijnbare "begrenzing" van die 26 letters". Misschien bewijst Joke van den Brandt nog maar eens dat er pas echte vrijheid is als men zijn grenzen kent.

GERRIT SIX

foto: Jacques Sonck

ondertussen een kwarteeuw ervaring op zitten. Haar CV vermeldt studies aan de Fachhochschule in Aachen en Paleografie aan de VUB, maar evengoed literaire bedrijvigheid, cursussen en tentoonstellingen.

"Er zit ook een stukje volksoepvoeding aan vast. Ik voel het als mijn plicht om de mensen met een paar eenvoudige referenties en weinig voorkennis te vertellen waar deze kunst vandaan komt en hoe intiem die

gotische letter waaruit Gutenberg zijn eerste drukletter zal afleiden. In de renaissance komt het Humanistisch cursief in voege. Daar houdt het ongeveer bij op, tenzij dan de meer

Exclusief bezoek aan de tentoonstelling

Vlaanderen en Castilla y León.

Op de drempel van Europa

Antwerpen, Onze-Lieve-Vrouwekathedraal

o.l.v. Jan van Damme, conservator

Er wordt een bezoek georganiseerd op de volgende data:

woensdag 11 oktober om 19.00 u.

en

woensdag 18 oktober om 19.00 u.

U kunt gratis deelnemen met 1 of 2 personen op één van beide data indien U abonnee bent.

Om het tentoonstellingsbezoek aangenaam te houden, wordt de groep beperkt tot 20 personen.

Hoe deelnemen?

Stuur een gele briefkaart naar
Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
Kasteelstraat 97
8700 Tielt

uiterlijk op 29 september e.k. (datumstempel post)

met volgende vermeldingen:

1. Castilla y León;
2. uw abonneenummer;
3. 11 oktober of 18 oktober;
4. 1 of 2 personen.

Vergeet uiteraard niet uw naam en adres te vermelden. De deelnemers worden uit de inzendingen verloot en zullen persoonlijk verwittigd worden.

Vlaanderen en Castilla Y Leon, op de drempel van Europa

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Antwerpen (16/9-10/12)

Door een samenloop van omstandigheden en spelingen van het dynastieke lot maakten de zuidelijke Nederlanden twee eeuwen lang, van 1504 tot 1714, deel uit van het Spaanse wereldrijk.

De eenmaking gaf een nieuwe impuls aan reeds bestaande handels- en artistieke relaties tussen beide gewesten. Reeds vanaf het begin van de vijftiende eeuw reeds maakte het schiereiland kennis met de "Vlaamse" kunst. Beeldsnijwerk, schilderijen en wandtapijten vonden in grote getallen hun weg naar het zuiden en lagen aan de basis van het ontstaan van een hispano-flamencostijl: Spaanse kunst naar "Vlaamse" voorbeelden.

De relaties, zowel politiek als artistiek en spiritueel, tussen beide gewesten zijn het onderwerp van de tentoonstelling. Nadruk ligt daarbij op de 15de en 16de eeuw.

De tentoonstelling beperkt zich dus niet tot de invloeden op kunsthistorisch gebied. Ze heeft het ook over de geestesverwantschap onder de mystiekers Jan van het Kruis, Teresa van Jezus, de Suso, Geert

Jan Provost
Ecce Homo Eind 15de eeuw

Grote, Ruusbroec, Herp en Tauler; over de invloed van Erasmus en de polyglotbijbel van Arias Montano, gedrukt te Antwerpen bij Plantin. Die "Vlaamse" voorbeelden zijn overigens niet altijd Vlaams in de historische betekenis van dat woord, dat wil zeggen afkomstig uit het graafschap Vlaanderen. Ook Brabant met Brussel en

Antwerpen, Henegouwen met Doornik en de omliggende landen droegen hun deel bij. Op gelijkaardige wijze hebben Vlamingen vaak een erg vereenvoudigd beeld van Spanje, gekleurd door de nationalistische geschiedschrijving van vooral de 19de eeuw. De tentoonstelling brengt dan ook een verrassend beeld van een niet enkel rijke, maar ook complexe en boeiende geschiedenis van het Spaanse schiereiland. Een geschiedenis die in grote mate de sporen draagt van conquista en reconquista, van de ontmoeting tussen de drie grote monotheïstische godsdiensten: islam, jodendom en christendom. In de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal worden tot 10 december unieke kunstvoorwerpen uit de kathedralen, kerken en kloosters van Castilla Y Leon voor het eerst samengebracht: oude drukken en muziekhandschriften, panelen van Juan de Flandes, Jan Provost, Ambrosius Benson en Pedro Berruguete, beeldsnijwerk van Gil de Siloe en Alejo de Vahia, een Vlaams wandtapijt, een gedenksteen met Hebreeuws opschrift, een tuniek van zijde en gouddraad, een Arabisch

koffertje gebruikt als reliekschrijn, een verguld zilveren kelk, een portret van Teresa van Jezus... Een deur in mudéjarsstijl, een bijbel, een Hebreeuwse grammatica in het Castillaans, een Spaanse vertaling van Abraham Ibn Ezra gedrukt in rabbijnse sefardische lettertekens... Samen tweehonderd kunstschaten die

Juan De Flandre
Retabel van Sint Michiel 1505-06

getuigen van een periode van confrontatie tussen het noorden en het zuiden van Europa, een periode waarin via de islamitische en joodse traditie in Castilië, de westerse en oosterse cultuur elkaar inspireerden en verrijkten.
JAN VAN DAMME

Praktische informatie

"Vlaanderen en Castilla Y Leon. Op de drempel van Europa", 16 september tot 10 december Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Antwerpen

Open: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 10 tot 18u., woensdag van 10 tot 21u., zaterdag van 10 tot 15u. en van 18 tot 21u., zondag van 13 tot 16u.

Toegangsprijzen: 250,-BF, 200,-BF voor 60+ en groepen (vanaf 20 personen), 150,-BF voor junioren en studenten, 100,-BF voor scholen, gratis voor kinderen tot twaalf.

Inlichtingen: Secretariaat tentoonstelling, Jan Blomstraat 1, 2000 Antwerpen, tel. 03/233.34.68
Reservaties: tel. 03/233.31.15 - fax: 03/233.38.18

Vlaanderen

Castilla y León

Op de drempel van Europa

Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen
16 september - 10 december 1995

Unieke kunstvoorwerpen uit de kathedralen, kerken en kloosters van Castilla y León voor het eerst samengebracht die getuigen van een periode van confrontatie tussen de zuidelijke Nederlanden en Spanje (1504-1714); tussen christendom, islam en jodendom.

De stoutmoedige diefte

van het Lam Gods

Centrum voor Kunst en Cultuur Sint-Pietersabdij Gent
(29/9-7/1/96)

In de nacht van 10 op 11 april 1934 worden twee panelen van het wereldberoemde retabel van de gebroeders Van Eyck "De aanbidding van het Lam Gods" gestolen uit de Sint-Baafskathedraal te Gent. Tot op heden is één van de panelen nog steeds zoek. Van 29 september t/m 7 januari 1996 loopt in de Sint-Pietersabdij een tentoonstelling over deze "stoutmoedige diefte".

Het is 7 uur, woensdagmorgen, 11 april 1934, als één van de onderkosters van de Gentse Sint-Baafskathedraal in de Vijdtkapel het gordijn voor het retabel van "Het Lam Gods" opent. Op de plaats van de grisaille van Sint-Jan en de Rechtvaardige Rechters gaat een gat. Het nieuws van de diefstal verspreidt zich als een strovuurtje door de stad en al snel vult de Vijdtkapel zich met nieuwsgierigen. De volkstoeloop is zo massaal dat de commissaris van de gerechtelijke politie besluit later op de dag terug te komen om de "eerste vaststellingen" te doen. Op 1 mei komt op het Bisschoppelijk paleis een brief toe: "Wij hebben het voorrecht u mee te delen dat wij beschikken over de twee schilderijen van Van Eyck, die in de hoofdkerk van uw stad werden ontvreemd.". De persoon die tekent met D.U.A., vraagt 1 miljoen frank losgeld voor het paneel van de "Rechtvaardige Rechters". Om zijn solvabiliteit te bewijzen, bezorgt hij de grisaille van Sint-Jan terug. Op zondag 25 november krijgt de Wetterse wisselagent Arsène Goedertier, tijdens een politieke meeting in Dendermonde, een hartaanval. Op zijn sterfbed vertelt hij zijn vriend en raadsman Georges De Vos: "Ik alleen weet waar 'Het Lam Gods' zich bevindt... in mijn bureau... schuifken..." de rest van zijn geheim neemt hij mee in zijn graf.

Toen Karel Mortier, ere-hoofdcommissaris van Gent, pakweg 30 jaar terug het gerechtelijk dossier van de diefstal in handen kreeg, geloofde hij zijn eigen ogen niet: "Ik ontdekte enorme hiaten en diverse procedurefouten. Van een onderzoeksrechter is in het hele dossier geen spoor te vinden! Belangrijke getuigen worden pas jaren later verhoord! De commissaris doet pas 's avonds de eerste vaststellingen en meldt dan laconiek dat hij 'geen sporen heeft gevonden! Het gerecht neemt geen foto's... de pers gelukkig wel. Deze persfoto's hebben mij een schat aan informatie verstrekt." Karel Mortier startte zijn eigen

Karel Mortier voor de Gentse Sint-Baafskathedraal (foto Marc Devos)

onderzoek, een zoektocht naar de waarheid én de Rechtvaardige Rechters. Zijn bevindingen schreef hij neer in "Dossier Lam Gods" dat vorig jaar verscheen bij de Stichting Mens en Cultuur. De opbouw van het boek is ook terug te vinden in de tentoonstelling "De stoutmoedige diefte van het Lam Gods". De zwerftocht van het retabel doorheen de eeuwen, de diefstal, het onderzoek met zijn vele blunders en de zoektocht naar het verdwenen paneel van de Rechtvaardige Rechters worden er evocerd. De bezoeker wordt speurd in "Vlaanderens grootste thriller" en... misschien duikt dit najaar het verdwenen paneel wel weer op. Voor Karel Mortier kom slechts één zoekplaats in aanmerking: de Sint-Baafskathedraal. MCB

20 vrijkaarten

Praktische informatie
"De Stoutmoedige diefte van het Lam Gods" van 29 september t/m 7 januari 1996
Centrum voor Kunst en Cultuur Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 9, 9000 Gent, 09/222.07.62.
Open: dinsdag tot zondag van 10 tot 17u. (niet op 25,26/12 & 1,2/1/96).
Toegang: 150,-BF, reductie 120,-BF, combinatie-ticket bezoek Lam Gods resp. 200,-160,-BF.

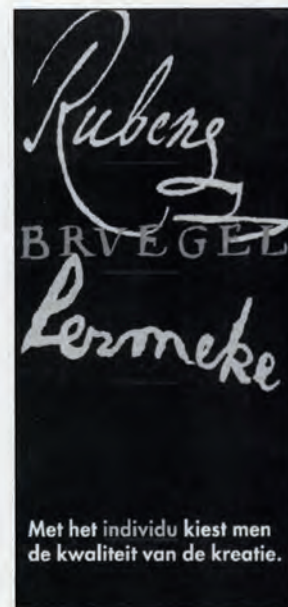
Grafische vormgevers: een vak apart

Grafische vormgeving is een zeer ruim begrip. Grafische en visuele ontwerpers houden zich onder andere bezig met affiches, drukwerk, tentoonstellingsstanden, signalisatie, pictogrammen maar ook met tv-generieken, allerhande verpakkingen, en niet te vergeten de huisstijl binnen de "corporate identity". Niet alleen de zakenwereld, maar ook de culturele instellingen zijn zich in vormgeving gaan interesseren. Een beetje theater of operahuis heeft tegenwoordig een huisstijl ter ondersteuning van het imago.

In de jaren vijftig was grafische vormgeving nauw gelieerd met de publiciteit. De eerste Belgische beroepsvereniging heette nogal pompeus "Chambre Belge des Artistes et Artisans Publicitaires". Een naam springt er toch wel uit in die periode en dat is die van Julian Key. Nadien ontstaan er allerhande beroepsunies waarin de grafische ontwerpers meestal een minderheid vormen. Midden de jaren tachtig ontstaat "Grafische Vormgevers Vlaanderen". Dit is het resultaat van jarenlange pogingen om binnen Febelgra, de toen nog unitaire federatie van de grafische industrie, een volwaardige vertegenwoordiging te krijgen. In 1987 ziet de "beroepsvereniging Grafische Vormgevers v.z.w." (bGV) het levenslicht. In een gesprek met voorzitter Frank Andries wordt dat niet ontkend. Het is bijvoorbeeld niet evident dat bedrijven of culturele instanties meteen naar een grafisch ontwerper toestappen. En in de verschillende managementsopleidingen is er niet meteen zo iets als grafische vormgeving opgenomen. Zeker inzake het ontwikkelen van een huisstijl, maar ook voor kleinere opdrachten, is het belangrijk om de juiste man op de juiste plaats te ontmoeten: de contactpersoon die én beslissingen kan nemen én voeling heeft met vormgeving. Frank Andries: "Als een bedrijf wil dat er kwaliteit afgeleverd wordt dan moet het openstaan voor die creatieve dialoog. Het is mijn ervaring dat hoe meer deuren je moet passeren, hoe groter de creatieve vervlakking binnen een opdracht wordt. Ik zou er zelfs voor pleiten om bijvoorbeeld, niet alleen in de opleiding van pr-mensen een deel vormgeving te integreren. Op die manier kan grafische vormgeving echt een deel worden van de bedrijfscultuur". De bekendheid van het beroep bij het grote publiek, het

bedrijfsleven en bij de overheid, is zoals gezegd nog niet voldoende uitgewerkt. Er bestaat ook geen eenduidige opleiding: vormgevers zijn ofwel creatief-esthetisch ofwel analytisch-technisch geschoold. Veel hangt van hen zelf af. Hoe ze zich profileren of ze minimale kennis hebben van marketing bepaalt in grote mate het verloop van hun carrière. En zoals het ook in andere beroepen gaat is de herkenbaarheid ervan recht evenredig met de opleiding die er aan voorafgaat. Hoe minder die gestructureerd is, hoe minder de finaliteit van grafisch ontwerper als een "echt" vak beschouwd wordt. De bGV groepeert niet alleen alle vormgevers, of ze nu een zelfstandige praktijk hebben dan wel in dienstverband werken, maar ook diegenen die een onderwijsopdracht hebben en de laatstejaars studenten kunstonderwijs. De bGV wil vooral de ontwikkeling van het vak en een professionele uitoefening ervan, ondersteunen en promoten. Met die opdracht is het dus geen soort orde maar een echte beroepsvereniging. Heel recent nog bracht de vereniging een brochure uit inzake ontwerpwedstrijden met een aantal praktische richtlijnen. Die is zowel bedoeld voor de deelnemers als voor de organisatoren van dergelijke wedstrijden. Het document in kwestie is duidelijk een middel om het beroep beter bekend te maken bij private en openbare opdrachtgevers. Opdrachten worden daarin teruggebracht in de algemene context van de grafische vormgeving. Die is een wezenlijk onderdeel van een communicatiestrategie, wat inhoudt dat zowel de voorafgaande briefing, de juryering als de gehele opvolging duidelijk moeten aangegeven worden. Maar ook buiten dergelijke wedstrijden heeft het vak nood aan continue bijscholing en informatie. De

bGV kwijt zich onder andere van deze taak door de uitgave van een driemaandelijkse vak-infodossier (uitsluitend voor de leden). Ieder jaar worden vormgevers, vormnemers en zij die zich aan plagiaat durven wagen, bekroond met een bGV-prijs.

Met het individu kiest men de kwaliteit van de creatie.

De vereniging staat ook in voor de promotie van het vak, door interne en externe informatie-verstrekking en de vertegenwoordiging op binnen- en buitenlandse manifestaties. Andries: "We willen vormgeven met visie. Er zit in onze hele omkadering van het beroep wel degelijk een soort strategie. Wat is grafische vormgeving? Welk rendement kan ze voor een bepaald bedrijf of instelling genereren? Hoe werk je met grafische vormgevers? Naarmate we die vragen beter beantwoorden, wordt het vak ook aantrekkelijker. We moeten niet bang zijn om met potentiële opdrachtgevers te spreken in termen van marketing, in de zin van return on investment. Maar anderzijds blijven we creatieven, we zijn geen accountants. We werken aan en in de communicatie maar met een persoonlijke en uitgekende vormtaal. Dat is een stapje verder dan de reclamewereld want er is een langere termijn inbreng. Uiteindelijk heeft de grafische ontwerper een maatschappelijke en culturele verantwoordelijkheid. Zo situeert hij zich dan in de buurt van het auteursdesign en de kunst". GERRIT SIX

Museumonderwijs anno 1995: hang eens het beest uit, alsjeblief

De ene geeft ons een schoendoos en zegt: dit wordt jouw camera. Een tweede probeert het met een brooddoos. Van nog een andere krijgen we een paar mechanische oren aangemeten. Alledrie proberen ze ons op te voeden in het nobele vak dat kunst heet.

Geertrui Pas, Ann Van Dijk en Els Maréchal, de respectievelijke afdelingshoofden van drie Antwerpse musea, het Museum van Hedendaagse Kunst, het Provinciaal Museum voor Fotografie, en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, vormen samen het voorzittend comité van de Commissie Educatieve werking van de Vlaamse Museumvereniging. De voorbije zomer lanceerden ze bovendien een gezamenlijk project waarbij aan jongeren gesmeekt werd in de drie musea het beest te komen uithangen. Een portret.

Groene brooddoos

De fraaie groene brooddoos die Greet Stappaerts, educatief medewerker en collega van diensthoofd Geertrui Pas (afwezig wegens vakantie), voor zich op de tafel van het cafetaria van het Muhka neerzet, heeft een opschrift in grote zwarte letters opgekleefd gekregen. Greet haalt uit de doos een stempeltje te voorschijn, een minuscuul stukje wrakhout, een zo mogelijk nog kleiner stuk doek waarop in miniatuur een schildertje staat afgebeeld. En naast de doos staat een typisch Russisch vrouwenpoppetje dat je midden-in kan openvlijen. In dat poppetje vinden we onder meer een hert, een boomstam, walnoten. Het is ons "Ei van Casar", zegt Greet. Kinderen krijgen het gratis mee naar de tentoonstelling van de jonge Brusselse kunstenaar Paul Casar, die tijdens de zomermaanden op de bovenste verdieping van het Museum van Hedendaagse Kunst te Antwerpen staat opgesteld. Ze moeten er op zoek naar de grotere exemplaren van het hert en de walnoten die in het poppetje zitten, en ze moeten vooral op zoek naar de verschillen. De groene brooddoos wordt hen meegegeven voor de tentoonstelling op de benedenverdieping, waar Felix Droese met grote stempels van wrakhout heeft gewerkt. "Het systeem heeft oneindig veel voordelen," zegt Greet, "Om er maar één te noemen: kinderen zijn veel minder geneigd om de kunstwerken aan te raken, omdat ze met die dingetjes in de doos al iets om handen hebben".

Geert Pas
(Museum voor Fotografie Antwerpen,
foto's: Guy Voet)

eigenlijk het best onze diensten kunnen gebruiken. Je merkt dat ook bij scholen. Leraars zijn erg moeilijk tot een bezoek aan een museum als het onze te overtuigen. Maar eenmaal de kinderen binnen zijn, blijkt zich

Ann van Dijk

tijdelijke tentoonstelling worden er daarnaast ook verschillende folders uitgebracht. Een eerste - onder redactie van Johan Pas, richt zich tot een al wat meer volwassen publiek. Een tweede - Kinderpraat, door het dienst-

Els Maréchal

dienst zich voor dit soort activiteiten voor een steeds verdergaande samenwerking met andere musea openstellen. "Want je kan toch moeilijk verwachten dat mensen zich voor al die afzonderlijk

Greet Stappaerts

Kunstpluk

Het was de stagiaire Els Verstraete die het grote museumspel Kunstpluk heeft vormgegeven. Kunstpluk is gebaseerd op het principe van de kleine doosjes maar neemt een hele hoek van de benedenverdieping in beslag. Greet zegt: "Het is voor ons altijd van het grootste belang geweest dat we met onze educatieve dienst niet in een geïsoleerd hokje moeten werken, maar in de zalen zelf". Blokjes in allerlei geometrische vormen hangen in het zaaltje aan touwen gekleefd. Er zitten stukjes strandbal in verwerkt, en dergelijke meer. Op die manier bevat elk van de blokjes telkens twee tips, waarvan er één naar de vorm, en een ander naar de inhoud van een welbepaald werk uit de vaste verzameling verwijst. Kinderen worden met de blokjes de zalen ingestuurd, moeten er aan de hand van de tips een werk herkennen. Vervolgens moeten ze weer naar het hokje, waar aan een muur elk blokje een plaats in een gelijkvormige uitsparing in een serie planken moet krijgen, bij reproducties van de afgebeelde werken.

Vier tot honderd

"Maar in tegenstelling tot wat sommigen al wel eens willen denken is de educatieve dienst van het MUHKA er dus niet alleen voor kinderen en scholieren," zegt Greet Stappaerts, "Onze doelgroep reikt van vier tot honderd jaar. En het zijn die volwassenen die

van hun kant geen enkel probleem te stellen. Volwassenen leven nog altijd veel meer met die idee dat kunst "schoon" moet zijn. En ze hebben dan die houding van: probeer me maar eens te overtuigen". Het jaarverslag van de educatieve dienst van het Muhka maakt voor 1994 gewag van 446 rondleidingen voor 191 groepen, waarvan scholen slechts zestig procent voor hun rekening namen. Samen waren de rondleidingen goed voor 6.800 deelnemers -iets minder dan twintig procent van het totaal bezoekers- en het aantal volwassenen schommelde daarbij rond 3.000. "Maar vooral de groep 50-plussers lijkt de jongste tijd steeds meer de weg naar het museum te vinden," zegt Greet Stappaerts. Het museum beschikt momenteel over een vijftiental gidsen die op freelance basis de rondleiding verzorgen, voor groepjes van maximaal tien kinderen, en vijftien volwassenen. Is een groep groter dan wordt die onverbiddelijk opgesplitst. Het totaal aantal rondleidingen in het MUHKA neemt de jongste jaren nog steeds toe: van 322 in 1993 naar 446 in 1994. Sinds vorig jaar zijn het aantal bijkomende activiteiten van de educatieve dienst gevoelig opgedreven.

Kinderpraat

Zo zijn er de publicaties. Sinds korte tijd is er de halfjaarlijkse infokrant die gratis verspreid wordt en waarvoor -alweer- een stagiair een distributienet had uitgetekend. "Je voelt het verschil," zegt Stappaerts. Al naargelang van de aard van de

hoofd Geertrui Pas geredigeerd-richt zich tot de kinderen van de lagere school (gemiddelde leeftijd: 10 tot 11 jaar). Toen Greet Stappaerts in 1990 in dienst kwam, had zij een derde soort folder gelanceerd, die zich tot de wat oudere jongeren richt. De verkoop van die folders, 1.408 in 1994, is niet echt spectaculair te noemen. Maar, zegt Stappaerts, vele van die folders gaan ook gratis over de toog, en worden bovendien ook nog eens aan de persmappen toegevoegd. Op die manier reikt hun invloed verder dan die verkoopcijfers zouden kunnen laten vermoeden. En een goede aanwijzing voor de kwaliteit van de teksten mag misschien wel het feit zijn dat nogal wat journaalisten er niet voor terugschrikken om in hun besprekingen flink uitvoerig uit die folders te putten, meer zelfs dan uit de catalogus.

Studiedag

Vorig jaar in september was een lerarenkaart ingevoerd, die de aanvrager recht geeft op drie jaar gratis museumbezoek, en die blijkt een enorm succes. De aanvragen komen met honderden binnen. Daarnaast wordt ten behoeve van het onderwijzend personeel jaarlijks in september ook een studiedag georganiseerd. Zowat alle Vlaamse scholen worden aangeschreven, en in 1994 noteerde men 208 kandidaat deelnemers, waarvan er daadwerkelijk ook 141 kwamen opdagen. Dit jaar zal die studiedag niet in het MUHKA plaatsvinden, maar wordt er meegewerkt in het Openlucht Museum van Middelheim, en ook in de toekomst wil de educatieve

georganiseerde bijeenkomsten van musea telkens weer een halve dag kunnen vrijmaken".

Kunst, theater, sport en museumontbijten

Met Villanella, het Kunsthuis voor Kinderen te Antwerpen, was dit jaar in het museum aan een project rond de wonderlijke klankmachines van de Franse kunstenaar Frédéric le Junter gewerkt, terwijl men in samenwerking met TOP Magazine het Alibi Collectief van Pat Van Hemelrijck het project De Smaakmakers had helpen realiseren. Kinderen werden daarbij onder meer gevraagd hun toekomstvisie te tekenen. Tijdens de zomermaanden had men zijn medewerking toegezegd aan Sporta, een vijf dagen durend sport- en cultuurkamp voor kinderen tussen 9 en 11. Het zijn slechts enkele voorbeelden voor de wijze waarop de educatieve dienst van het MUHKA de jongste tijd niet alleen met andere musea maar ook met theatergroepen of kunstuizen voor jongeren is gaan samenwerken. En ondertussen blijft het de vraag hoe de tweekoppige groep dit allemaal moet blijven verwerken. Want tussendoor zijn er ook nog de museumontbijten, moeten de tekstborden bij de kunstwerken gemaakt, met voor elk werk een passend citaat, is er ook nog de infomiddag voor stadsgidsen, moet de bookshop gerund, werden voor kinderen tussen 6 en 12 speciale rondleidingen rond kleur opgezet, moet prins Laurens op gepaste wijze worden ontvangen, zijn er de vele studiedagen buitenshuis, en moeten binnenshuis de al even

Broelmuseum opnieuw open

Stedelijke Musea Kortrijk

talrijke cursussen en lezingen van Amarant en anderen gecoördineerd. Het werkingsbudget van de educatieve dienst schommelt rond de 350.000 frank, en hoe smal zulk een basis wel is, kan worden afgemeten aan nog een ander project dat Stappaerts op stapel heeft staan: een boekje waarin tien werken uit de verzameling aan kleuters worden verklaard. Uitgevers bleken geïnteresseerd, maar hadden ook een prijskaartje overgemaakt: 300.000 frank.

Groepsfoto met schoendoos

Eén ding staat inmiddels als een paal boven water: een kind wordt in het MUHKA tien keer beter gesoigneerd dan een volwassene. Dat laatste geldt trouwens ook voor het naburige Fotografiemuseum, waarvan de werking niet door de Vlaamse Gemeenschap maar door de Provincie Antwerpen wordt betaald. "Volwassenen kunnen in fotografieclubs terecht, of in de reeds bestaande scholen," zegt Ann Van Dijk, die de educatieve dienst van het museum coördineert, "en van bij het begin hebben we gesteld dat er geen sprake van zou zijn dat ons atelier met die instellingen zou concurreren. We maken nu alleen een uitzondering voor jongeren die net geen 18 jaar zijn, omdat het publiek van de clubs voor hen te oud is, en zij ook nog niet in de academies terecht kunnen. Met een ouder publiek willen we niet werken al kunnen volwassene natuurlijk wel voor een rondleiding bij ons terecht".

Van Dijk schat het aantal rondleidingen dat jaarlijks wordt gegeven op om en bij de 600. En net als in de ateliers is het de bedoeling dat de bezoekers toch nog zelf zoveel mogelijk aan het werk worden gezet. Zo wordt er aan het eind van elke rondleiding een groepsfoto genomen. Van Dijk: "De camera is oud, zodat de groep tijdens de opname een minuut onbeweeglijk moet blijven. Bovendien worden de deelnemers achteraf nog bij de ontwikkeling in de donkere kamers betrokken. En het is algemeen geweten: al doende leert men sneller".

Het beest gefotograferd

In de ateliers gaat men nog een stapje verder: in een eerste reeks lessen moeten de leerlingen de fotografie opnieuw uitvinden. Met een simpele schoendoos moeten ze zelf een gaatjescamera construeren. In een volgende serie wordt dan de overstap

gemaakt naar een kleinbeeldtoestel en 6 X 6 camera. En dan is er nog het buitenbeentje: in het kader van Antwerpen 93 had men een multicultureel atelier opgestart, waarbij kinderen van zoveel mogelijk nationaliteiten hun leven fotografisch vastleggen. Aan een muur bij het atelier hingen de afgelopen zomer bovendien ook nog een reeks dierenfoto's, in het kader van het project "Het beest uithangen in het museum", dat door De Kunstbank en het MUHKA, het Fotografiemuseum, en het Museum voor Schone Kunsten werd georganiseerd. Kinderen werden daarbij niet alleen met tentoonstellingen rond dieren geconfronteerd, maar konden onder meer ook zichzelf als dier portretteren. Het succes was overweldigend, en de resultaten van die ateliers worden vanaf 23 september in het Museum voor Fotografie tentoongesteld. Ann Van Dijk: "Onze musea liggen zo dicht bij elkaar, ze waren als het ware een gouden driehoek. En het zou dom zijn om dat niet te exploiteren".

Draagbare gidsen

In het Museum voor Schone Kunsten praat Els Maréchal ondertussen niet weinig trots over de draagbare gids die elke bezoeker voortaan overhandigd krijgt. Van de genoemde verantwoordelijken is zij veruit diegene met de langste staat van dienst: sinds 1972 werkt ze in het museum. In die tijd had ze samen met Leen de Jong zowat alle educatieve middelen uitgeprobeerd. Een overzicht van die verschillende soorten rondleidingen en de activiteiten in de kinderateliers was trouwens eind 1993 in een nummer van het Museum Magazine verschenen, 130 pagina's dik. Maar Maréchal wil niet ontkennen dat er zich daarbij ook problemen stelden. Er was een duidelijk gebrek aan middelen en goede wil bij de administratie van de Vlaamse Gemeenschap, waardoor bijvoorbeeld lesgevers onmogelijk een contract op lange termijn konden krijgen, en soms 's ochtends lieten weten dat ze 's middags niet meer konden doceren, omdat ze een betere aanbieding hadden. Bovendien was er hoofdconservator Lydia Schoonbaert, die zeer recentelijk met pensioen ging, en niet echt de neiging had om verantwoordelijkheden te delegeren. Maréchal herinnert zich ook maar al te best hoe de stad Antwerpen zelfs geweigerd had om in de straten wegwijzers naar

het museum te plaatsen. "En bovendien was het ook zo dat wij ook aardig wat activiteiten van andere diensten op ons moesten nemen, zoals pers en public-relations. Ideaal zou het trouwens ook zijn dat een dienst als de onze van bij het begin aan een tentoonstelling zou kunnen meewerken, maar helaas was dat tot heden ondenkbaar, alleen al vanwege personeelsgebrek". Maar sinds kort waait er dus duidelijk een nieuwe wind. Leen de Jong heeft de dienst verlaten, waardoor Maréchal een tijdlang alleen kwam te zitten, maar er is alweer sprake van uitbreiding. Een fris ogende Museumkrant is inmiddels al aan zijn tweede jaargang, en vorig jaar nog werden een paar fraai ogende gidsjes voor kinderen uitgegeven. En dan is er natuurlijk de Gallery Guide. Elke bezoeker krijgt bij de balie een draagbaar informatiesysteem met CD-Rom overhandigd, en door eenvoudigweg de nummers in te tikken die bij de ingang van de zalen werden aangebracht, of naast de kunstwerken, krijgt die bezoeker door een koptelefoon de gewenste informatie over de zaal of het werk te horen. Voor alle duidelijkheid: de bezoeker bepaalt daarbij zelf zijn of haar parcours, en de werken waarover hij wat meer wil horen. Tot nu toe kan over zo'n 200 werken informatie worden opgevraagd. "Maar het is maar een begin," zegt Maréchal, "en de mogelijkheden zijn oneindig. Het toestel kan meer dan 300 uur tekst opslaan, en we zouden bijvoorbeeld kunnen te weten komen, over welke werken er zelden of nooit informatie wordt gevraagd, en daaruit kan je dan natuurlijk ook verdere conclusies trekken. Ik geef toe dat we tot voor kort de individuele bezoekers nogal verwaarloosd hadden, maar dit systeem is gewoon ideaal, en zal daarom binnenkort ook door de National Gallery worden overgenomen. Zo zie je maar; de uitvinding is Brits, maar wij waren de eerste in Europa om ze in gebruik te nemen. We hoeven heus niet altijd achter de dingen aan te hollen".

MAX BORCKA

Educatieve diensten

Museum voor Schone Kunsten, 03/238.78.09.

Museum voor Hedendaagse kunst, 03/238/59.60.

Provinciaal Fotografiemuseum, 03/216.22.11.

In mei van dit jaar werd het Kortrijkse Broelmuseum opnieuw voor het publiek opengesteld.

Het patriciërshuis aan de Broelkaai 6 stamt uit de 18de eeuw. Het behoorde toe aan de adellijke familie Thibault de Boesinghe tot het in 1923 werd verkocht aan de gezusters Delplancke die een gemechaniseerd kantbedrijf beheerden en een atelier inrichtten in de Burg. Tayaertstraat (nu de nieuwe vleugel van het museum).

De stad Kortrijk kocht het huis Delplancke in 1956 om het als museum in te richten. Reeds hetzelfde jaar werden de collecties schone kunsten, oudheidkunde en sierkunst naar de Broelkaai overgebracht. Op 19 december 1959 stelde het museum permanent de deuren open voor het publiek. De tentoonstellingsruimte telt 355 m² (gelijkvloers en eerste verdieping samen). Sedert 9 mei 1983 is het gebouw beschermd. In 1988 werd de nieuwe vleugel in de Burg. Tayaertstraat in gebruik genomen waardoor het museum met 370 m² werd uitgebreid.

Na het vernieuwen van de dakbedekking en het aanbrengen van dakisolatie werd in 1992 gestart met de binnenrenovatie. Het museum werd voor het publiek gesloten. De elektrische installatie is volledig vernieuwd (en discreet weggewerkt). Een beveiligings- en luchtbevochtigingsinstallatie werd geïnstalleerd. Ook de verlichting is aangepast. Op de benedenverdieping werden onopvallende laagspanning-spots aangebracht. De mogelijkheid

blijft evenwel open om in iedere kamer een passende luster op te hangen mochten de financiële middelen dit opnieuw toelaten. Op de bovenverdieping is de verlichting indirect. In de 18de-eeuwse decoratie zorgt dit voor een aangenaam diffuus licht met een minimale reflectie op de schilderijen. Paradedepartementen zijn evenwel de schilder- en restauratiewerken in het interieur. Die zijn zo getrouw mogelijk uitgevoerd. Een voorafgaand onderzoek naar de originele kleur is uitgevoerd door de conserveringsploeg van het Bestuur voor Monumenten en Landschappen, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De collectie is afgestemd op Kortrijk en bevat werk van kunstenaars die er hebben gewoond of gewerkt doorheen vijf eeuwen schone kunsten. De stedelijke verzameling is in de negentiende eeuw ontstaan, het zwaartepunt ligt dan ook op deze periode. Onder de topstukken tellen we o.m. "De plundering van het dorp" (1604) door Roeland Savery. In de nieuwe vleugel zijn o.m. werken te zien die werden bekroond in de tweejaarlijkse wedstrijd Stimulans (jaren '80) voor nieuw Westvlaams talent. De bovenverdieping van deze vleugel herbergt een meer dan interessante keramiekverzameling. De collectie is opgedeeld volgens de verschillende technieken en streeft ernaar om uit elk keramiekcentrum voorbeelden te tonen. Alle genres vanaf de Middeleeuwen t.e.m. de moderne keramiek-sculpturen zijn aanwezig. RV

Praktische informatie Broelmuseum, Broelkaai 6, 8500 Kortrijk.

Open elke dag van 10.00 u. tot 12.00 u. en van 14.00 u. tot 17.00 u.

Gesloten op maandag, 25 december en 1 januari.

Toegang gratis.

Rondleiding op aanvraag door een gediplomeerde gids. Info: 056/25.78.92; fax: 056/25.97.33.

Leen Van Dijkstra

De combinatie van veel is minder geworden

“De geschiedenis van een boek. De eerste letter van het manuscript. Het slotpunt achter de laatste zin. De broedtijd die aan het schrijven vooraf gaat. Het enthousiasme en het gemjammer tijdens het schrijfproces. De voltooiing. De wisselwerkingen tussen auteur en uitgever. Het drukken en lijmen. De reactie op de reacties. Het totale productieproces en alles wat daarrond kristalliseert”. En: “Achterhalen wat in de leegte tussen de regels staat, daar zou ik mijn dagen mee willen vullen”.

Leen Van Dijkstra, adjunct-conservator van het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC) in Antwerpen, is germanist van opleiding en detective van beroep. Althans, dat zou ze willen zijn, zegt ze. Ze zegt: “Ik heb zo weinig tijd. Administratieve taken sloppen hele happen van mijn dagelijkske

uitzoeken welke dag het betreft, welk stuk geschreven door wie, met wie in de hoofdrol, aanvangsuur, eventuele begeleiding...”

Leen Van Dijkstra kreeg de smaak van de tekstkritiek te pakken in 1979, toen ze zich verdiepte in de briefwisseling tussen de oprichters van Van nu en Straks (over de periode 1893-1901).

een gordijntje hebt opengetrokken, ontwaar je almaar meer gordijntjes”.

Een boek lezen is voor Leen Van Dijkstra genieten. “Je weet: zo heeft een auteur het gewild.

Dat respecteer je. Eenmaal ik een boek aan het lezen ben, telt alleen het boek. Of ik lees het graag. Of ik leg het weg. En ja, de ordening waar ik al studerende en werkende leerde mee omspringen houd ik ook aan in mijn privé-bibliotheek. Ik heb ze bewust niet in mijn woonkamer, maar boven. Per onderwerp en gerangschikt. Ik vind met mijn ogen dicht terug wat ik moet vinden”. Ze zegt: “Er komt nagenoeg wekelijks bij. Soms heb ik het gevoel dat ik zonder dat ene, pas verschenen boek niet meer zou kunnen leven. Dus moet het in huis. Waar het

eerbied voor een boek:

“Wanneer ik iemand de rug van een boek zie kraken, huiveren mijn wervels mee. En ik schrijf er ook niet met potlood in. Wat me pijn doet is de kwetsbaarheid van de nieuwe generatie boeken: vaak is de bladspiegel niet verzorgd, vaak doet het papier heel armoedig aan, vaak valt het boek na eerste lezing al uit elkaar. Dat zou niet mogen kunnen”. Ze mag graag een boek gesignd hebben, zegt ze. Maar: “Het valt me moeilijk. Ik ben bedeesd. Ik durf het heel veel niet te vragen. Dat zit me dan achteraf dwars. Zelfs na lezingen, wanneer de auteur ruim de tijd neemt om te signeren, weet ik nauwelijks mijn verlegenheid te overwinnen”. Of ze boeken uileent? “Ongaarne. Aan vrienden. Met een uitleenlijstje. Ik ben al te veel boeken kwijt. Vrienden verlies je ook niet graag uit het oog”.

Wat haar stoort is de groeiende leemte op de vlakken waar vroeger naar hartelust creatief gecombineerd werd. Ze zegt: “De combinatie van veel is minder geworden. Kruisbestuivingen tussen bijvoorbeeld literatuur en moderne kunsten blijven al te veel uit. Ik denk aan Van Ostayen. Hoe die poëzie en kunst vervlocht. Misschien heeft het met de individualisering van de maatschappij te maken: iedereen is op zijn eilandje bezig. Zeg me: Vind een lezer een mooie en tevens functionele leeslamp? Vind een lezer een mooie en tevens functionele leeszetel? Nee en nee. Alsof een designer nooit eens een boek leest. Alsof een lezer zijn draai niet mag vinden op een uitgelezen bank”.

Leen Van Dijkstra leeft in Antwerpen, werkt in Antwerpen en leest in Antwerpen. “In een stad gebeuren de dingen. Ik zeg niet dat buiten de stad niets gebeurt, maar in een stad is het allemaal geconcentreerder. En Antwerpen vooral moet binnen die concentratie enorme afstanden overbruggen. Ik zie hier bedroevende excessen en ik stuit op mooie kleinschalige projecten waaruit ik moed put. Ik zie dat als een dichter en zijn muze: die twee vechten... als verliefden”.

PAUL DE MOOR

foto: Jacques Sonck

bezigheden op. Papier. Personeel. Schema's. Aan geschiedenissen reconstrueren, daar kom ik niet meer aan toe. Aan zo'n zinnetje “Ik ga vanavond naar de schouwburg” in een van de brieven van De Borm blijf ik niet meer haperen. Het zijn anderen die moeten

“Een geschiedenis reconstrueren is een langzaam en moeizaam en uiterst interessant werk, ook al besef je dat je nooit tot een volledige wedersamenstelling kan komen. Je moet leren leven met hiaten en vraagtekens. Je moeten leren werken met hypothesen, synthesen. Maar als je eenmaal

soms weken en maanden op gezelschap wacht. Het stapeltje Ongelezen is inderdaad heel groot. Hoewel: er is altijd meer Gelezen”.

Genieten van een boek is bij Leen Van Dijkstra verstrengeld met

Restauratie van het glasraam van Johannes del Rio voltooid

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen

Na de religieuze troebelen in de tweede helft van de 16de eeuw schiep het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) een gunstig klimaat voor herstellingen, nieuwe bouwprojecten en verfraaiingen. In die periode werden in de Antwerpse kathedraal nieuwe glasramen geplaatst: het grote glasraam van Albrecht en Isabelle (1616) en een reeks van vier glasramen in de oostgevel, waaronder het glasraam geschonken door kanunnik Johannes del Rio (1615). Op dit laatste glasraam is kanunnik Del Rio geknield afgebeeld voor de gekruisigde Christus met Maria, Maria Magdalena en Johannes de

Evangelist. Dit glasraam werd al in 1977 uit de muur genomen, maar wachtte sindsdien op een grondige restauratie. In 1993 werd met de Afdeling Conservatie en Restauratie van het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen een overeenkomst gesloten voor de restauratie ervan. Eerst moesten de in een veertigtal dozen geborgen glasstukken tot een glasraam bij elkaar gepuzzeld worden. Naast de gebruikelijke zorg om integratie van lacunes, de technische problemen rond verlijming en de evaluatie van vroegere ingrepen, diende het loodverloop aan de hand van oude foto's weer te worden samengesteld. Na 17 maanden van intense arbeid werd het gerestaureerde glasraam begin april herplaatst.

MDC

Achtste keer, goede keer

Hasselt heeft opnieuw een modemuseum

En of ze gelukkig is! Het personeelslid van het modemuseum dat in afwachting van de verhuis naar het nieuwe museumgebouw nog vier hoog in een lelijk modernistisch bouwwerk zit te tikken, zegt het met een zucht van verlichting: ze was er al bij van toen het museum werd opgericht, acht jaar terug, en in die tijd was ze al acht keer met haar hele hebben en houden moeten verhuizen. De ene keer waren de muren gaan scheuren, en een volgende keer was er wel weer een andere reden.

De voorbije drie jaar was het museum zelfs helemaal dicht gebleven, terwijl de Hasseltse interieurarchitect Vittorio Simoni aan een verbouwing van het voormalige klooster van de Grauwzusters had gewerkt. Het modemuseum zou daar voor eens en altijd een onderkomen moeten vinden. Simoni kon beschikken over twee rechthoekige panden, die min of meer parallel aan elkaar tussen de Ringlaan en de Gasthuisstraat zitten gekneld. De ene vleugel dateerde uit de 17de eeuw, de tweede uit de eerste helft van de 18de eeuw. Ondanks die respectabele leeftijd had Simoni resoluut voor het gebruik van nieuwe materialen geopteerd. Dat leek ook niet meer dan logisch: er moest hier immers een museum komen dat de voortdurend wisselende smaak van de inwoners van Hasselt en de rest van de wereld tot onderwerp heeft. Dat het resultaat zo uitzonderlijk geslaagd mag heten, is allicht ook te danken aan het feit dat Simoni, ondanks zijn radicale ingrepen en het overvloedig gebruik van glas en metaal, nauwgezet de morfologie en voorgeschiedenis van de kloostergebouwen is blijven respecteren.

Bij de uitbouw van de inkom bijvoorbeeld werd de geclaseerde gevel van het 17de eeuwse gebouw aan de toch al veel te drukke Ringlaan ongemeid gelaten. De bezoeker moet nu door twee hoge glazen sleuven aan de achterkant, in de vleugel die uitsteekt op de veel rustiger Gasthuisstraat. De gevel aan die zijde was immers ook tijdens de tweede wereldoorlog dusdanig door bombardementen geteisterd, dat er aan die zijde veel minder waardevolle sporen van bewaard waren gebleven.

Binnenin had Simoni bij het uittekenen van zijn route het bestaande parcours van de kloostergangen trachten te volgen. Zijn meest doortastende ingreep was de bouw van een

een derde vleugel gecreëerd die enkel door loopbruggen wordt doorsneden, en zich uitstekend leent tot polyvalente evenementen. De loopbruggen voeren naar zalen met alsmaar wisselende formaten en vista's, maar waar men ook loopt is Simoni de wat verstilde, etherische, en in zichzelf gekeerde kloostersfeer van weleer trouw gebleven. Het is al zo vaak gezegd: het museum is

glashuis dat de binnenkoer tussen de twee bestaande panden volledig overkoepelt. De geperforeerde wanden van dat glashuis, uit donker metaal, kwamen los van de bakstenen muren van de bestaande vleugels te staan, als was het een tent. Naar de belichting en de zonnestand, zegt Simoni, ontstaat er een spel van schakeringen, een verglijden van heden naar verleden, waarbij doorheen die perforatie die oude muren zich op de voorgrond dringen, om dan weer achter het metaal te verdwijnen.

Door de beglaasde koepel werd de gespleten structuur van het kloostercomplex, met zijn twee lichtjes asymmetrische vleugels, tot één geheel verweven, en werd onder het glas meteen ook

de kerk van de twintigste eeuw. Het nieuwe modemuseum kan die stelling alleen maar onderstrepen. Alleen al de sluisvorm die de inkom heeft meegekregen maakt duidelijk: dit is een heiligdom. Het vluchtige en efemere, mode, wordt hier tot de eeuwigheid verheven.

Het museum beschikt ook over een cafetaria en een bibliotheek, en twee hoog kwam de reserve te liggen. Momenteel wordt die met zo'n 500 tot 800 schenkingen per jaar aangevuld. En daarnaast zijn er natuurlijk ook de aankopen. Zo werd vorig jaar bij een gravin een robe à la française met Watteau plooiën op de kop getikt, en voor Colette Coenegrachts blijft dat

het absolute pronkstuk van de collectie. Twee hoog staat, onder het oude houten dakgebinte, ook de permanentie opgesteld. Een dertigtal stuks moet daar een overzicht geven van de evolutie van de kleding sinds de zeventiende eeuw. Het is de bedoeling dat de tentoongestelde stukken regelmatig wisselen en kleinere historische tentoonstellingen zullen daarnaast ook telkens een thema uitlichten. Als de budgetten het toestaan, zegt Colette Coenegrachts, die het museumbeleid coördineert, zal elk jaar in de andere zalen één grote tentoonstelling met internationale allure worden georganiseerd.

Dit jaar is dat "Fellini: I costumi e le Mode", een tentoonstelling die eerder van het befaamde "Centro per l'Arte Contemporanea" in Prato naar Amsterdam en Helsinki was gereisd. Weinig cineasten hebben ooit zo nadrukkelijk het thema van de vanitas geëxploiteerd, de ijdelheid van de dingen die ons dag in dag uit blijven begeesteren, als Federico Fellini. Wat was het leven anders voor hem dan een wat protserige parade op een podium, een veel te groot kostuum dat ellende en leegte moest maskeren? En hoeft het dan nog te verwonderen dat een kostuumontwerper als Piero Gherardi alleen al twee Oscars kreeg voor het werk dat hij voor Fellini leverde. De beroemde jurk waarmee Anita Ekberg in La Dolce Vita een hele generatie mannen tot extase bracht, is nu slechts één van een tachtigtal kostuums die in het Hasseltse modemuseum hangen, en ooit wel eens in een film van Fellini gedragen werden.

De organisatoren hebben bij de opbouw van de tentoonstelling de rollen omgekeerd, zoals ongetwijfeld ook Fellini dat gedaan zou hebben: de bezoekers wandelen over de catwalk, en de tentoongestelde kleren hangen er omheen.

Ze werden volgens thema's geordend: De Kerk, Eros, De Liefde, De Dood, Vrouwen, Het Circus, en Eten. "En dat eten was bij Fellini natuurlijk vreten," zegt Colette Coenegrachts, "enig gevoel voor barok was hem niet vreemd". De tentoonstelling rond Fellini wordt nog vervolledigd met een dertigtal creaties die wereldberoemde createurs -van Armani, over Margiela, tot Westwood- bij wijze van hommage aan Fellini

ontworpen hebben. "Maar omdat Fellini zijn personages altijd in functie van hun fysieke eigenschappen koos, stelt zich de problematiek waarmee elke modetentoonstelling af te rekenen krijgt nog scherper dan elders," zegt Colette Coenegrachts, "Een kledingstuk komt alleen maar tot leven als het door een lichaam gedragen wordt, terwijl men zich tijdens een tentoonstelling met poppen

en bustes moet behelpen. In het geval van de Fellini tentoonstelling hebben we dat tekort met filmfragmenten en uitvergrotingen van foto's trachten op te vangen, maar het blijft natuurlijk een levensgroot probleem. Wat doe je bijvoorbeeld met oude kledingstukken? Ze zijn te waardevol om nog gedragen te worden, maar anderzijds moeten ze gedragen worden vooraleer men ze echt ten volle kan appreciëren".

Eén zaal in het museum werd speciaal voor fototentoonstellingen ingericht. De in 1979 overleden Clarence Sinclair Bull, die van 1918 tot 1961 voor de MGM studio's werkte, en ondermeer de huisfotograaf van Greta Garbo werd, mag wat dat betreft de spits afbijten. In het museum wacht men intussen met spanning af hoe het publiek zal reageren. De stad Hasselt financiert de verbouwing en het personeel, maar het is de bedoeling dat het museum zo snel mogelijk zichzelf zou kunnen bedruipen. En het museum mag dan wel uniek zijn in zijn soort - het Antwerpse Textiel- en Kostuummuseum Vrieselhof bijvoorbeeld werkt met textiel en kant maar heeft nauwelijks weet van mode- de weg naar

De Kunststeden nodigen uit

Hasselt blijkt voor Antwerpenaren en Brusselaars nog al te vaak een niet te overbruggen kloof. Makkelijk is anders, zegt Colette Coenegrachts. De jongste jaren beginnen steeds meer grote namen uit de mode zelf een museumje te bouwen. En die concurrentie wil de samenwerking met de modehuizen al wel eens bemoeilijken. Uiteraard is het ook de bedoeling om in de toekomst ook met erg jonge ontwerpers te werken. "En we willen natuurlijk ook meer dan zomaar wat kleren tonen, we willen die zaken ook in de breedst mogelijke context brengen". Voor 1996 zijn in het modemuseum alvast overzichtstentoonstellingen rond Hans Schreiber en kant gepland. En intussen blijft Limburg maar verbazen. Nog onlangs werd in Tongeren het verbluffende Gallo-Romeinse museum geopend. En Hasselt telde in 1978 zelfs niet één stedelijk museum. Vandaag zijn het er zes. Door de provincie wordt in het Begijnhof hard gewerkt aan de uitbouw van een kunstencentrum.

Italianen en migrantenzonen van Italiaanse origine zorgen ook architecturaal voor een merkwaardig renouveau. In Tongeren had de vroegere partner van Simoni, Alfredo Gregorio, met het Gallo-Romeins museum nieuws gemaakt, terwijl naast het Modemuseum door diezelfde Gregorio het allereerste Belgische project van de wereldbepaalde Aldo Rossi wordt neergezet. Ter vergelijking: die zelfde Rossi had men ook in de buurt van de Musea van Hedendaagse Kunst in Gent en Antwerpen aan het werk willen zetten. Maar de projecten moesten onverrichterzake worden afgeblazen.

MAX BORKA

20 vrijkaarten

Praktische informatie
Stedelijk Modemuseum
Gasthuisstraat 11, 3500 Hasselt,
011/23.96.21
Open: dinsdag tot vrijdag
van 10 tot 17 uur - zaterdag,
zondag, en feestdagen van 14
tot 18 uur
Toegangsprijzen variëren van
40,-BF (scholen) tot 90,-BF
De tentoonstelling "Fellini: i
Costumi e le Mode" loopt tot
30 december, toegang 150,-BF.

Op 7 en 8 oktober nodigen meer dan dertig Vlaamse kunststeden u uit voor een nadere kennismaking. Het wordt een heus feestweekend, met tentoonstellingen, stadswandelingen, concerten, museumbezoeken, straatanimatie, zoektochten, volksspelen...

De Vlaamse kunststeden (grote en kleine) zijn een haast onuitputtelijke inspiratiebron voor korte vakanties of boeiende daguitstapen. Alle combineren ze een rijk historisch patrimonium met een bruisend cultuur- en stadsleven. U kan er leerrijke museumbezoeken meemaken, maar net zo goed gezellig rondkuieren en van de sfeer genieten. Om lekkere hapjes en drankjes zal u nergens verlegen zitten en zowat in elke stad is verzorgd logies te vinden. Tijdens het weekend van 7 en 8 oktober doen de Vlaamse kunststeden er nog een schepje bovenop: zij nodigen u uit voor een bijzondere, soms exclusieve, kennismaking met hun rijke aanbod. Antwerpen, Brugge, Brussel en Gent zijn uiteraard van de partij; maar ook minder gekende parels als Diksmuide, Oudenaarde, Herentals, Tongeren of Tienen tonen dat ze heel wat in petto hebben. U kan bijvoorbeeld kennismaken met de art déco-stijl in Sint-Niklaas, een drakenspel spelen in de Gentse straten en steegjes, de perfectie van de drukkunst aanschouwen in Turnhout, een boottocht maken van Brugge naar Damme... Het programma van het weekend "De Kunststeden nodigen uit" zal vanaf 13 september beschikbaar zijn. In een speciaal magazine verneemt u er alles van. U kan deze brochure afhalen bij de VVV's en Diensten voor Toerisme in uw stad of streek. Ook in alle postkantoren liggen ze te grabbel. Om het magazine

thuisgestuurd te krijgen telefoneert u naar het nummer 02/504.03.90 van Vlaams Commissariaat- Generaal voor Toerisme. Na "Ontdek Groen Vlaanderen" (27 & 28 mei) en "De kust verwacht u" (24 & 25 juni) vormt het weekend "De Kunststeden" nodigen uit (7 & 8 oktober) het sluitstuk van de actie "Vlaanderen UW Vakantieland". Deze actie wordt georganiseerd door het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, de plaatselijke VVV's, de Toeristische Diensten en vele andere partners.

Uurwerk in oude glorie hersteld

Museum Plantin-Moretus, Antwerpen

Sinds deze zomer is in het museum Plantin-Moretus de antieke staande klok teruggeplaatst die door de Antwerpse "klokkendokter" Bernard Meier werd gerestaureerd. De klok werd in de tweede helft van de achttiende eeuw gemaakt door de Antwerpenaar Van Look.

Op de wijzerplaat is de fase van de maan af te lezen. Hierdoor kon men destijds perfect de tijd van hoog- en laagwater berekenen, en dus ook de beste tijd bepalen voor het in- of uitvaren van de ondiepe Antwerpse haven en Westerschelde. Het meubel zelf is, zoals de meeste Antwerpse klokken, vrij sober en uitgevoerd in eikehout. Het raderwerk en de wijzerplaat van deze klok waren sterk vervuild en geoxideerd. Het raderwerk vertoonde veel slijtage. Bij de restauratie werd de klok niet alleen weer in goede staat gebracht, maar ook beschermd tegen slijtage in de toekomst. Ook het raderwerk van de Friese stoelklok werd door Bernard Meier grondig gerestaureerd. Dit model ontstond aan het einde van de achttiende eeuw. De klokken, waarvan vele onderdelen meestal in huisarbeid

werden vervaardigd, werden samengesteld in tientallen kleine klokkenmakers-werkplaatsen. De wandplank van deze klok werd aan weerszijden uitgezaagd in de vorm van meerminnen of papegaaien. Het dakje en de voorzijde van de kast zijn versierd met vergulde loden ornamenten en de zijkanten voorzien van glazen deurtjes. MDC

Praktische informatie
Museum Plantin-Moretus,
Vrijdagmarkt 22, 2000
Antwerpen, 03/234.12.83
Open: dagelijks van 10 tot
16u.45

Restaurateur Bernard Meier,
Grote Pieter Potstraat 13, 2000
Antwerpen, 03/232.65.70. Het
atelier is te bezoeken (in groep
en na afspraak) en geopend op
werkdagen van 9 tot 12u. en
van 14 tot 16u.

EDMOND GOLBERT

oudheden
antiquaire-expert

Inkoop en verkoop
van grafiek -
antiquariaat

Hoek Leopoldstraat en Arenbergstraat 16
2000 Antwerpen
Tel. en fax: (03) 232 05 67

Lid van de Kamer der Antiquairs van België en de Cinoa

Hoogdagen voor afficheliefhebbers

**STEIGENBERGER
AVANCE**
FREUDENSTADT

FREUDENSTADT

In het Noorden van het Zwarte Woud ligt dit levendige centrum, met talloze cafés, restaurants en winkels, gebouwd om de grootste markt van Duitsland. Een stadje op mensenmaat met ruime voetgangerszones, een prachtig stadspark en een uitgebreide culturele kalender. Freudenstadt doet wat haar naam laat vermoeden: vreugde verschaffen, in zoverre dat zelfs ademen hier een verfrissing inhoudt. Daarvoor zorgt de gunstige ligging, tussen 730 en 1000m hoogte, het heiklimaat met een bijzonder hoog aantal zonnedagen en een geringe luchtvochtigheid en windsterkte. Het heuvelend landschap, doorsneden door een uitgebreid natuurlijk net van wandelwegen, wisselt beboste heuvelruggetjes, weidse dalen en groene weiden af met bonte bloemenpracht, heldere meren en sprankelende bergbeekjes. Kortom, een streek die uitnodigt tot actief genieten en daartoe ook alles te bieden heeft: wandelen, jóggen, fietsen, golfen, tennisen, paardrijden, zweefvliegen, surfen, zeilen en alle wintersporten zijn slechts een greep uit de schier onuitputtelijke waaier van mogelijkheden. Zelfs voor kleine gasten heeft het kindvriendelijke Freudenstadt heel wat in petto, niet in het minst dankzij de kinderspeelplaatsen in het woud. Wat ook uw voorkeur geniet, Freudenstadt is vakantie voor de hele familie en in alle seizoenen.

STEIGENBERGER AVANCE HOTEL

Op 2 km van het stadscentrum gelegen kwaliteitshotel, meer in het Zwarte Woud als in Freudenstadt, omgeven door groen, een paradijs voor natuurliefhebbers.

Infrastructuur

- de kamers zijn modern en comfortabel ingericht met bad/douche, haardroger, radio, kleuren-TV, telefoon, minibar en safe • restaurant met regionale en internationale gerechten • wintertuinbar
- café-terras • parkeerplaats • parkeergarage

Gratis sport- en ontspanningsmogelijkheden in het hotel

- overdekt zwembad • tafeltennis

Sport- en ontspanningsmogelijkheden tegen kleine vergoeding

- sauna • kegelbaan • solarium

Sport- en ontspanningsmogelijkheden in de omgeving

- 420 km wandelwegen • tennis • paardrijden • 18 holes golf
- minigolf • zomerrodelbaan • ballonvaarten • zweefvliegen • fietsen
- mountainbike • avontuurspeelplaats • huifkartochten • joggen
- surfen • zeilen • barbecue's • gegidste stadswandelingen
- kuurbaden • heilbaden

Speciaal wintersport

- 100 km lanlauflopen • rodelen • ijsstokschieten • schaatsen
- koetstochten • alpineski • subtropisch zwembad • kinderskiflit
- winterwandelwegen

Interessante uitstapmogelijkheden

- Sasbachwalden, Kappelrodeck • Waterval van Triberg
- Baden-Baden • Gutach • Wolfach • Titisee • Mumelsee • Schwarzwaldhochstrasse • Elzas • Straatsburg • Europapark in Rust
- Stuttgart (met slot Wilhelma) • Ludwigsburg • Freiburg

Voor de eerste keer in de Belgische geschiedenis worden gelijktijdig zo'n 10 tentoonstellingen aan het medium gewijd.

De ene is al bescheidener opgevat dan de andere - de onderwerpen ervan lopen ook uiteen - maar alle exposities samen gunnen een verrassend heldere kijk op het boeiende fenomeen van de reclamegrafiek. Niet alleen de liefhebber komt aan zijn trekken, ook de "kenner" wordt verwend. Een groot deel van het materiaal werd immers nooit voorheen aan het publiek getoond.

De aanleiding tot deze projecten is drieërlei. Vooreerst is er de publikatie van het themanummer "Afficheskunst" van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen. Een aantal van de behandelde musea hebben hun fraaiste of historische interessantste affiches uit de reserve opgediept en er een tijdelijke tentoonstelling mee samengesteld.

Dan is er de herdenking van het vijftigjarige overlijden van Alfred Ost (1884-1945), een van Vlaandere's oorspronkelijkste afficheontwerpers. Tot slot hebben we de viering van 100 jaar film, die ook in dit land niet onopgemerkt voorbijgaat.

De affiches van Alfred Ost, een voorsmaakje

Alfred Ost was niet alleen een begaafd schilder en tekenaar, ook als afficheontwerper wist hij een mooie reputatie op te bouwen. Een onuitputtelijke verbeeldingskracht en virtuoze lithografische tekentechniek waren daarbij zijn belangrijkste handelsmerken. Volgend jaar verschijnt van de hand van Karl Scheerlinck de oeuvrecatalogus van de bijna 300 affiches en afficheontwerpen die Ost gemaakt heeft. Als smaakmaker voor het boek en de expo die daarbij georganiseerd zal worden, wordt nu een representatief overzicht geboden van de verschillende strekkingen waarin Ost actief was: socio-culturele, schouwburg-, Vlaamse, commerciële, persoonlijke tentoonstellings- en caritatieve affiches.

De tentoonstelling is verdeeld over twee locaties. In het Districtshuis (Borgerhout) hangen dertig werken: een dwarsdoorsnede van zijn produktie. In het Vleeshuis (Antwerpen) wordt op zijn Nederlandse liefdadigheidsaffiches gefocust.

Selecties uit de affichecollectie

Het Vleeshuis stelt zijn mooiste Belgische affiches van rond 1900 voor, die in het themanummer

een tiental affiches. Deze kleine expositie sluit aan op de grote tentoonstelling "Christendemocratie in de Europese Unie".

In de stemmige ruimten van het Nationaal Jenevermuseum (Hasselt) prijken niet minder dan zeventig affiches. Uit de succesrijke tentoonstelling van vorig jaar wordt een representatieve selectie gemaakt. Die wordt aangevuld met nieuwe vondsten en werk van na 1945.

van OKV worden gereproduceerd.

Meer affiches uit het OKV-affichenummer zijn te zien in de hall van het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC) (Antwerpen). In de Ost-expo (zie Tentoonstellingsnieuws) kan u een twintigtal affiches en voorontwerpen van de kunstenaar bewonderen. Het Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging (AMSAB) (Gent) maakt voor de gelegenheid een keuze uit zijn veelzijdige verzameling. Niet alleen propaganda voor de socialistische beweging, maar ook voor linkse, progressieve en maatschappelijke groeperingen wordt getoond.

Het Katholiek Archief en Documentatiecentrum, gevestigd in Leuven, presenteert in de foyer

Tenslotte toont de universiteit Gent op de benedenverdieping van de Centrale Bibliotheek een selectie uit haar affichecollectie.

"l'Affiche au temps de

Toulouse-Lautrec
Het Gemeentelijk Museum van Elsene heeft in zijn permanente tentoonstelling steeds een aantal pronkstukken uit het eigen affichebezit hangen. Een zestigtal werken, alle uit de verzameling-Botte, zijn nu ontleend door de Fondation Prouvost voor een expo in Marcq-en-Baroeul (Noord-Frankrijk). De Franse en Belgische grootmeesters van het affiche zijn sterk vertegenwoordigd, naast andere Europese affichisten. Demonstraties op een lithografische pers laten een kennismaking met de 19de-eeuwse drukmethodes toe.

Alfred Ost, "Vlaamse Kunst" 1915.
Museum Vleeshuis

**"Binnenkort in deze zaal" -
Kroniek van de Belgische
filmaffiche**

De ook in het buitenland hoog
gewaardeerde Belgische film-
afficheproductie vormt een uit-
gelezen middel om het eeuw-
feest van de film te belichten.
Filmfanaten Rik Stallaerts en
Robbe de Hert wijden er een rijk

geïllustreerd boek
aan: geen
klassieke catalogus
maar een
eigenzinnig
geschreven
verhaal,
gelardeerd met
anekdotes en
pikante details.
De publikatie
"Binnenkort in
deze zaal" telt
224 pagina's
(23x28cm, 400
illustraties
waarvan 350 in
kleur) en kost bij
voorintekening
(voor 1 oktober)
1.100.-BF i.p.v.
1.400.-BF. Info:
Ludion Distributie
053/77.69.05.

Naar aanleiding van de publikatie
is een keuze van 50 Belgische
filmaffiches te bewonderen in
een rondreizende
tentoonstelling. In het najaar
doet zij achtereenvolgens Gent,
Brussel, Antwerpen en Hasselt
aan. Concrete openingstijden
waren bij het ter perse gaan nog
niet gekend. Info: Fugitive
Cinéma 03/224.36.74.

Filmaffiches van Julian t'Felt
Julien t'Felt (1874-1933) bezat al
een stevige reputatie als ontwer-
per van revue- en volkstoneel-
affiches, wanneer hij zich in de
jaren '20 op het "filmplakkaat"
gaat toeleggen. Met veel talent
zette hij de helden en spectacu-
laire scènes van het witte doek
op de steen. Met zijn in aantal en
stijl opmerkelijke produktie heeft
hij mee het aanzien van het
tussenorlogse Belgische film-
affiche bepaald. Het Provinciaal
Museum voor Fotografie
(Antwerpen) maakt een keuze
uit de eigen verzameling.

**Belgische affiches uit het
Interbellum**

Hoewel België op het vlak van
de filmproductie niet toonaan-
gevend was, gooiden haar bios-
coopaffiches wél hoge ogen.
Vooral in de jaren '20 wist ons
land zich sterk te profileren.
Daarvan getuigen honderden
aanplakbiljetten, soms onderte-
kend, dan weer anoniem, die in
het Stadsarchief van Brussel
bewaard worden. Voor het eerst
in zijn bestaan treedt het archief
met een selectie uit zijn affiche-
fonds naar buiten. De tentoon-
stelling gaat door in de Galerie
Bortier (Brussel).
KS

Archief en Museum voor het
Vlaamse Cultuurleven,
Minderbroedersstraat 22,
Antwerpen (03/233.55.80)
"Selectie uit de affichecollectie"
t/m 13 januari
"Alfred Ost (1884-1945).
Tekenaar en illustrator"
7 oktober t/m 13 januari

Archief en Museum van de
Socialistische
Arbeidersbeweging,
Bagattenstraat 174, Gent
(09/224.00.79)
"Selectie uit de affichecollectie"
t/m 13 januari

Fondation Prouvost,
Septentrion, 59700 Marcq-en-
Baroeul, Frankrijk
(00/33/20.46.26.37)
"l'Affiche au temps de
Toulouse-Lautrec",
t/m 10 december

Katholiek Archief en
Documentatiecentrum,
Vlamingenstraat 39, Leuven,
016/32.35.00
"Christen-democratie in de
Europese Unie", 17 november
t/m 22 december
"Selectie uit de affichecollectie"
17 november t/m 22 december

Galerie Bortier 9, Brussel
(02/513.77.93)
"Belgische filmaffiches uit het
Interbellum" 4 tot 22 december

Districtshuis, Moorkensplein 1,
Borgerhout (03/270.17.24)
"De affiches van Alfred Ost, een
voorsmaakje" tot 30 september
Fugitive Cinema, 03/224.36.74

Museum Vleeshuis,
Vleeshouwerstraat 40,
Antwerpen (03/233.64.04)
"De affiches van Alfred Ost, een
voorsmaakje" tot 31 december
"Selectie uit de affichecollectie"
t/m 31 december

Nationaal Jenevermuseum,
Witte Nonnenstraat 19, Hasselt
(011/24.11.44)
"Selectie uit de affichecollectie"
t/m 31 december

Provinciaal Museum voor
Fotografie, Waalse Kaai 47,
Antwerpen (03/216.22.11)
"Filmaffiches van Julien t'Felt"
24 november t/m 28 januari

Universiteit Gent, Centrale
Bibliotheek, Rosier 9, Gent
(09/264.38.51)
"Selectie uit de affichecollectie"
20 september t/m 13 oktober

TOURING CLUB REIZEN

Onze *begeleide culturele reizen*
zijn het neusje van de zalm.

Ook in het najaar hebben
wij nog tal van aantrekkelijke
en boeiende programma's.

Vraag onze brochure
De Vijf Continenten.

Touring Club Reizen
Quellinstraat 9
2018 Antwerpen

Tel. (03) 231 87 18
Fax (03) 233 02 35

Wandtapijten

terug in het museum

Museum voor Schone Kunsten, Gent

Het Museum voor Schone Kunsten van Gent bezit een belangrijke reeks wandtapijten die in het begin van de 18de eeuw bij een Brussels atelier werden besteld. In het kader van de restauratiecampagne "S.O.S. Wandtapijten" werd de reeks gerestaureerd door de Koning Boudewijn Stichting, hierin gesteund door de Nationale Loterij.

De tapijten stellen de "Verheerlijking van de Goden" voor en sierden ooit het Kanselarijshuis in het Gravensteen te Gent. Deze meesterwerken van de Brusselse tapijtkunst hangen thans definitief weer op hun plaats in de erezaal van het Gentse Museum, ook wel de "tapijtenzaal" genoemd. Omwille van de bewaring werd het licht daar gedimd. Ter gelegenheid van deze nieuwe presentatie worden enkele studietekeningen getoond die met de tapijten verband houden, alsook de interieur-ontwerpen voor de originele lambrizing in het thans verdwenen Kanselarijshuis van het Gravensteen. Voor de restauratie

van een oudere reeks, "Het leven van Darius", zoekt het museum momenteel een sponsor.

Praktische informatie
Museum voor Schone Kunsten,
Nicolae de Liemaekereplein 3
(Citadelpark), 9000 Gent,
09/222.17.03
Open: dagelijks van 9u.30 tot
17u.. Gesloten op maandag

"De verheerlijking van Diana". Vlaams wandtapijt, begin 18de eeuw. Museum voor Schone Kunsten, Gent.
(foto: Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium).

Renovatie van de Rubens- en de Jordaens & Van Dyckzaal

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen

Beide zalen worden volledig heringericht, voorzien van een nieuw alarm- en bewakings-systeem en er komt een andere wandbekleding. De voorziene einddatum is 20 oktober e.k. De schilderijen zullen vanaf 26

oktober aan het publiek in een nieuwe opstelling worden gepresenteerd. De schilderijen van Rubens, Jordaens en Van Dyck worden tijdens de renovatie in een andere zaal ondergebracht.

Uniek site dringend aan restauratie toe

Monument aan de Arbeid, Brussel

In 1900 ontwierp de beeldhouwer Constantin Meunier (1831-1905) zijn "Monument aan de Arbeid". Het bestaat uit vier hoogreliefs: de oogst, de industrie, de mijn en de haven. Vijf beelden: de zaaier, het moederschap, de voorvader, de smid en de gehurkte mijnwerker, vervolledigen het geheel.

Gesteund door Victor Horta zocht Constantin Meunier voor zijn Monument aan de Arbeid naar een architecturale vormgeving. Hij sterft echter nog voor het monument wordt uitgevoerd. Het zal pas in 1930 worden opgericht na een wedstrijd waarvan architect Mario Knauer de winnaar was. In 1923 wordt een "Comité voor de Oprichting van het Monument aan de Arbeid" gesticht. Het schrijft een wedstrijd uit voor het ontwerp van een architectonisch kader voor de beelden en de hoogreliefs. Het ontwerp van Mario Knauer, een kubistische opstelling, wordt verkozen en uitgevoerd op het Jules de Troozplein. Het "Monument aan de Arbeid", ingehuldigd op 12 oktober 1930, wordt erkend als een van de meest merkwaardige monumentale beeldhouwwerken in de stad Brussel. Ook op internationaal niveau is dit monument van grote betekenis. De jarenlange teloorgang van de omgeving van het monument heeft langzaam maar zeker de aftakeling veroorzaakt. De beeldengroep is sinds haar oprichting regelmatig slachtoffer van vandalisme. Het monument is hierdoor in zijn totaliteit bedreigd. Daarom werd op 13 juni 1995 het "Comité voor de

Bescherming van het Monument aan de Arbeid" opgericht. Dit comité is zich bewust van het dreigend gevaar en richt een oproep tot alle verantwoordelijke overheden, in het bijzonder tot de stad Brussel en de Executieve van het Brussels Gewest. Binnen de kortst mogelijke termijn moet een definitieve oplossing gevonden worden om het monument te beschermen en om het voortbestaan op lange termijn te garanderen.

"SLA", de viermaandelijke periodiek van de v.z.w. Sint-Lukasarchief wijdt haar uitgave van mei-augustus 1995 volledig aan de polemiek rond het "Monument aan de Arbeid". Voor inlichtingen: Sint-Lukasarchief, Rogierstraat 173, 1210 Brussel, 02/217.65.99 of fax: 02/219.93.10.

Vlaams industrieel erfgoed

Memorandum van de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie (VVIA)

In elke Vlaamse gemeente zijn er sporen van ambachtelijke, industriële of technologische ontwikkelingen uit het verleden.

Het zijn oude bedrijfsgebouwen (van wind- en watermolens tot fabriekjes), oude transportinfrastructuur (bruggen, stations, ...), diensten (watertorens,...) of woningen. Al deze gebouwen en installaties, evenals de docu-

menten en archieven die erop betrekking hebben, zijn de getuigen van de wortels van onze hedendaagse maatschappij. Relicten van hoe onze directe voorouders in vaak weinig te benijden omstandigheden onze welvaart hebben gegrondvest. Het behoud van dit industrieel erfgoed is géén nostalgie, maar op de wortels van het verleden kunnen boeiende en vernieuwende processen geënt worden die kunnen bijdragen tot een sociale en economische creativiteit.

Bovendien vormt dit erfgoed een "wervingsreserve" voor het in alle Europese landen opkomend industriële toerisme. De VVIA situeert de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van dit industrieel erfgoed bij de gemeente en provinciebesturen aan wie wordt gevraagd om bij te dragen tot het lanceren van het Jaar van het Industrieel Erfgoed in 1996.

Verdere informatie bij: VVIA, Postbus 30, 9000 Gent 12.

“Vlaamse wandtapijten.

Vijf eeuwen traditie”

Kasteel van Vianden, Groothertogdom Luxemburg (15-/9 - 29/10)

In het historische kasteel van Vianden wordt dit najaar een van de 19 officiële tentoonstellingen van “Luxemburg, culturele hoofdstad 1995” georganiseerd. Een vijftigtal wandtapijten geweven tussen 1490 en vandaag getuigen van het Vlaamse meesterschap in dit ambacht.

Deze wandtapijten behoren tot de collecties van de Koninklijke Manufactuur De Wit Mechelen en van kunsthandelaar Bernard Blondeel uit Antwerpen. De geselecteerde meesterwerken werden vervaardigd in de belangrijkste Vlaamse ateliers, waaronder die van Brussel, Oudenaarde, Brugge, Antwerpen en Mechelen. Vooral tijdens de 16de eeuw waren wandtapijten een van de belangrijkste exportproducten van Vlaanderen. De wandtapijten bedekten kale muren van kille kastelen, burgerhuizen of kerken. Ze waren symbolen van rijkdom en macht. Meestal bestelde men geen afzonderlijk tapijt maar een “kamer” wandtapijten of een reeks waarin een verhaal over verschillende taferele is uitgesponnen. Die kleden hingen dan boord aan boord, van de zoldering tot de vloer. Typisch voor de Westerse tapijtkunst is

de thematische rijkdom: religieuze of mythologische taferele, fantasierijke riddersverhalen, heroïsche wapenfeiten, stillevens enz. Na Atrecht en Doornik werd Brussel tegen het einde van de 15de eeuw het grootste productiecentrum van wandtapijten in West-Europa. Maar in de tweede helft van de 16de eeuw brachten de godsdienstroebelen tussen katholieken en protestanten een ware exodus van hooggeschoolde werkkrachten, waaronder wevers, op gang. Vlaamse wevers werden gelokt door buitenlandse hoven om ter plaatse nieuwe manufacturen te stichten. Zo neemt Parijs met de oprichting van de Franse staatsmanufactuur van gobelins vanaf 1662 de leidende rol van Brussel over. Vandaag is het enige Belgische weefatelier de

Koninklijke Manufactuur van Wandtapijten De Wit.
MDC

Praktische informatie:

“Vlaamse wandtapijten.
Vijf eeuwen traditie”
Open: dagelijks van 10 tot 18u.,
in oktober van 10 tot 17u.
Toegang: 300,-BF, 200,-BF,
gratis voor kinder tot 12 jaar
Expo-pass (geldig voor alle
officiële tentoonstellingen)
1 dag 400/200,-BF,
3 dagen 600/300,-BF,
5 dagen 1000/500,-BF
Rondeleidingen op aanvraag:
00352/84.108

Gedeeltelijke heropening Groeninge Museum, Brugge

Sinds juli van dit jaar is er in het Brugse Groeninge-museum een grondig vernieuwd en heringericht gedeelte van de permanente collectie toegankelijk.

Vier grote zalen, in aansluiting op de 15de-eeuwse Primitieven, zijn helemaal aan de schilderkunst van de renaissance gewijd. De Brugse schilderkunst stond in het begin van de 16de eeuw sterk onder de invloed van Gerard David en was gedomineerd door twee van zijn leerlingen Adriaan Isenbrant (ca.1490-1551) en Ambrosius Benson (ca.1499-1550). De nieuwe geest van de renaissance die zich vooral in architecturale en sierelementen manifesteerde, werd het vroegst uitgebeeld door Jan Provoost (1465-1529) en Lanceloot Blondeel (1496-1561). Uit het midden van de 16de eeuw bezit het museum schilderijen van Jan van Hemessen (ca.1500-1567), Cornelius van Cleve (1520-1567) en Adriaen Key (ca.1540-ca.1590). Hun oeuvre belicht enkele facetten van de renaissancekunst in Brabant. De tweede helft van de 16de eeuw wordt beheerd door de figuur van Pieter Pourbus (1523/4-1584). Zijn monumen-

taalste werk “Het Laatste Oordeel” schilderde hij in 1551 voor de schepenkamer van het Brugse Vrije, in navolging van Michelangelo. Zopas verwief de stad Brugge een vroeg en tot dusver onbekend werk van Pieter Pourbus, namelijk “Het Laatste Avondmaal” (1548). Het schilderij wordt permanent tentoongesteld in de Pourbuszaal. In het najaar wordt de nieuwe Xaveriusvleugel, met de permanente collectie van de periode 1600 tot 1900, voor het publiek opengesteld. Nieuw en al te bezoeken is het ensemble van hedendaagse kunst met de Genesis-reeks (1966-1968) van Roger Raveel. Het betreft een reeks van 33 tekeningen op het thema van het scheppingsverhaal. MDC

Praktische informatie
Groeningemuseum, Dijver 12,
8000 Brugge (050/44.87.11)
Open: dagelijks van 9.30u. tot
17u.
Toegang: 130,-BF, 100,-BF,
70,-BF

Abonneer u **NU** op Ons Erfdeel

WIE ZICH NU ALS NIEUWE ABONNEE MELDT VOOR 1995,
ONTVANGT GRATIS ALS WELKOMSTGESCHENK:

VAN NU EN TOEN, STAALKAART VAN ARTIKELEN UIT ONS ERFDEEL

Een unieke bloemlezing van 360 bladzijden, met artikelen uit 32 jaargangen (1957-1989) van het algemeen-Nederlands cultureel tijdschrift Ons Erfdeel.

Uit deze periode is een keuze van veertig artikelen gemaakt. Deze hebben betrekking op een breed scala aan onderwerpen:

de kunsten, media, internationale culturele betrekkingen, geschiedenis, culturele samenwerking, taal- en cultuurpolitiek en diverse algemeen-maatschappelijke vraagstukken.

Daarmee geeft deze staalkaart een adequaat beeld van de veelzijdigheid van *Ons Erfdeel*, dat door zijn algemeen-Nederlands karakter en cultuurpolitiek engagement een eigen plaats verwierf in het culturele leven van Nederland en Vlaanderen.

Dit aanbod geldt uitsluitend voor nieuwe abonnees die het afgelopen jaar geen abonnee zijn geweest. Toezending van het geschenk gebeurt onmiddellijk na ontvangst van het abonnementsgeld.

Stuur de bon (of een kopie) naar:
Stichting Ons Erfdeel,
Murissonstraat 260, B-8931 Rekkem.
Fax: 056 / 41 47 07

ONS ERFDEEL

JA, NOTEER MIJ ALS NIEUWE ABONNEE OP ONS ERFDEEL 1995:
Abonnementsprijs 1.800 BEF voor 5 nummers (800 blz.)

NAAM: _____

STRAAT: _____

POSTCODE: _____ PLAATS: _____

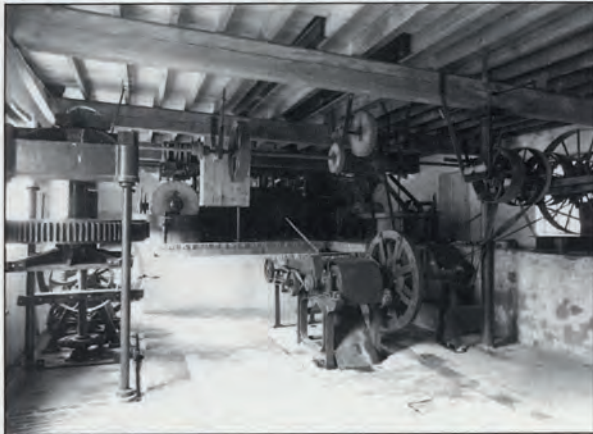
IK STORT HEDEN 1.800 BEF OP POSTREKENING 000-0907000-53 VAN STICHTING ONS ERFDEEL
 IK BETAAL NA ONTVANGST VAN DE FACTUUR.

Datum: _____ Handtekening: _____

Herisemse papiermolen opnieuw actief

Brabantse papiermolens lagen 500 jaar geleden aan de basis van de Belgische papierindustrie. Met de restauratie van de Herisem Papiermolen te Alseberg wordt in de Zennevallei de oude techniek van het handgeschept papier en het gekoetst karton opnieuw beoefend. 55 jaar nadat de kartonfabriek "Cartonnage FR.-X Winderickx" haar productie stillegde, drijft de Molenbeek opnieuw de twee grote waterwielen van de molen aan.

De productie van papier en karton waren typische platteland-snijverheden. De mechanisatie van de laatste tweehonderd jaar liet een typisch industrieel erfgoed na. De achtergebleven en nu grotendeels gerestaureerde, originele, machines en voorwerpen vormen samen met de mondelinge overlevering een waardevolle bron aan informatie over het sociaal-economisch leefklimaat van weleer.

De eerste werken dateren van 1988 maar het was wachten tot juni 1992 vooraleer er binnen het vernieuwde monumentenbeleid ruimte was voor een grondige restauratie in vier fasen. In de nu afgelopen tweede fase werd het volledige productieproces, vanaf de verwerking van de grondstof tot het eindproduct, opnieuw gevaloriseerd.

De molen werd vanaf 1842 door twee waterwielen aangedreven. Beide waterwielen, één houten en één ijzeren, werden tijdens de recente werken teruggeplaatst. De Herisemvrienden stellen zich niet alleen tot doel de Herisem Papiermolen te laten uitgroeien tot een "econo-museum" gelegen in een beschermd landschap, zij willen ook de bijna verdwenen technieken en de oude productieprocessen opnieuw introduceren. In samenwerking met de VDAB werd reeds een eerste papierschepper opnieuw opgeleid. Samen met de Monumentenwacht Vlaanderen loopt een opleidingsprogramma

voor vier jongeren. Via allereerste werkzaamheden in de molen en het omliggende landschap krijgen zij werker-ervaring. De eerstkomende restauratiewerken aan de Herisem Papiermolen hebben hoofdzakelijk betrekking op de bijgebouwen. Naast de restauratie van de smidse en het lijmkot wordt de uitbouw van een bezoekerscentrum, logies en een cafetaria gepland. Binnen deze fase valt ook de restauratie van de transportwagens. Sinds vorig jaar grazen opnieuw Brabantse trekpaarden in de weiden rond de papiermolen. Ook deze paarden maken deel uit van het beschermd patrimonium. Na de restauratie van de wagens zullen zij opnieuw ingespannen worden. MD

Praktische informatie

De Herisem Papiermolen (Fabriekstraat 20 - 1652 Alseberg) is toegankelijk: - dinsdag en woensdag van 10 tot 16u.

- elke eerste weekend van de maand van 10 tot 18u. en dit tot eind november
Inkom: 110,-BF en 90,-BF
Informatie: 02/381.07.70 of 02/380.45.10 (na 17u.)

Bosmuseum Jan van Ruusbroec in Groenendaal

In het hartje van het Zoniënwoud, aan de brug van Groenendaal (Hoeilaart) opende in mei het bosmuseum Jan van Ruusbroec.

Het Bosmuseum van Jan van Ruusbroec werd ingericht als het boseducatief centrum (B.E.C.) van de Provincie Vlaams Brabant. Het maakt deel uit van een netwerk van bos- en natuur-educatieve centra van het Vlaamse Gewest die nog in uitvoering zijn of in ontwerp. Doelstelling van het B.E.C. is natureducatie bieden aan scholen, verenigingen, groepen en individuen. Iedereen die dat wil kan zich in het bosmuseum Jan van Ruusbroec laten rondleiden in de wereld van het bos en zijn bewoners. Jan van Ruusbroec (1293-1381) was één van de beroemdste Middelnederlandse auteurs en tevens een bekend mysticus. Hij was kapelaan van de Sint-Goedelekerk (nu Sint-Michielskathedraal). Hij trok zich vaak terug in de bossen rond de vallei van Groenendaal waar hij mystieke ervaringen had. In 1344 stichtte hij er samen met enkele gezellen een priorij. Jan van Ruusbroec werd de eerste prior van de gemeenschap van

Augustijnemonniken. Het gebouw waar het bosmuseum werd ondergebracht is de oude pachthoeve van de priorij, gebouwd tussen 1777 en 1782. Na de ontmanteling van de priorij, onder de Franse overheersing, bleef ze in gebruik als hoeve en boswachterswoning en daardoor van afbraak vrijwaard. Tijdens de voorbije decennia werd er door de voormalige Dienst Waters en Bossen (nu Afdeling Bos en Groen) een bosmuseum ingericht. De voorbije drie jaar werd het gebouw grondig gerestaureerd en de tentoonstelling op professionele manier heringericht. Op het gelijkvloers krijgt de bezoeker van het bosmuseum Jan van Ruusbroec een situering van het Zoniënwoud met de verschillende eigenaars, maquettes over het bosbeheer, een voorstelling van de voedselketen, een maquette van de geologische ondergrond, de diverse bostypes en de verschillende houtsoorten die het

Zoniënwoud voortbrengt. Op de eerste verdieping zijn oude boswerktuigen te zien en een collectie zaden. Nieuw in het museum zijn de diverse toepassingen van hout, een vlindercollectie en een reeks nestkastjes. Terug op het gelijkvloers wordt in de Spaanse zaal de geschiedenis van het Zoniënwoud samen met die van Groenendaal en zijn priorij weergegeven. En dan wordt het tijd voor een flinke wandeling door het prachtige Zoniënwoud. Groepen kunnen met een gids van het bosmuseum op pad. Voor individuele wandelaars liggen wandelgidsjes klaar. MD

Praktische informatie

Het Bosmuseum Jan van Ruusbroec (Duboislaan 6, 1650 Hoeilaart) is open van woensdag tot zondag van 13 tot 17u. (ook op feestdagen).

Toegang: gratis.

Op afspraak: rondleiding met uitstap (halve dag), per groep van maximum 25 personen (scholen 1.200,-BF; volwassenen 1.500,-BF.)

Vraag een gratis proefnummer

De Brakke Hond, Literair Tijdschrift met Neus, brengt in het jongste nummer bijdragen van of over Connie Palmen, J.M.H. Berckmans, Mia Couto, Yves Bonnefoy, Aleksandr Skorobogatov, Jan Fabre, Daniël Robberechts, Gerrit Kouwenaar, Benno Barnard en vele anderen.

Vul vliegenvlug de bon in en stuur of fax hem naar De Brakke Hond, Verdussenstraat 13, B-2018 Antwerpen, fax.03/237 86 59. Een abonnement kost 700 frank; rknr 001-1183840-31 Of 45 f, giro 4716354
BON

Naam:

Adres:

0 Vraagt een gratis proefnummer aan

0 Neemt een jaarabonnement en kiest als cadeau:

0 H. Brusselmans, *De terugkeer van Bonanza*

0 Jotie THoof, *In bossen, op eenzame plekken*

0 Gie Bogaert, *Wat we met de liefde doen*

0 Connie Palmen, *De vriendschap*

0 Anne Provoost, *Vallen*

0 Jef Geeraerts, *De nachtvogels*

De Brakke Hond, Literair Tijdschrift met Neus

Heropening Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen Universiteit Gent

Zelfs de duurste wetenschappelijke toestellen in de universitaire laboratoria zijn op een dag verouderd. De toestellen worden ontmanteld, naar een stort gevoerd of verdwijnen in één van de vele kelders van de universiteit. Het Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen van de Gentse Universiteit, het vroegere Museum Wetenschap en Techniek, wist niettemin een imposant aantal instrumenten te redden.

Eind juni heropende het museum, na een sluiting van een jaar, zijn deuren. Van de Korte Meer in hartje Gent, verhuisde het museum naar de Sterre aan de rand van de stad, in de onmiddellijke omgeving van de universitaire laboratoria. Op het terrein van de Sterre werden oude militaire loodsen gerenoveerd en een deel kwam ter beschikking van het museum. Omdat de beschikbare oppervlakte beperkt is: 400m² tentoonstellingsruimte en 400m² bibliotheek, depot en werkruimte, werd geopteerd voor een heroriëntering van het museum en een nieuwe benaming:

"Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen". Slechts stukken met een wetenschappelijke betekenis werden opgenomen in de permanente tentoonstelling. Vermits andere musea in België zich specialiseren in "techniek" wordt dit aspect van de bezittingen niet meer zo sterk benadrukt als voorheen. In het nieuwe museum worden zowat 700 instrumenten tentoongesteld.

Het museum beschikt over enkele zeer interessante collecties. Het "Legaat Van Monckhoven" omvat zowat 400 boeken over fysica, sterrekunde en fotografie, met daarbij een verzameling lenzen (de grootste met een diameter van 40cm), objectieven en instrumenten. Van de wereldberoemde Gentenaar Dr. Leo Bakelandt bezit het museum een uitgebreid archief en enkele unieke stukken in bakeliet door hemzelf gemaakt. De "Collectie Joseph Plateau" is de belangrijkste collectie van het museum: 's werelds meest uitgebreide phenakistiscoop, fantascoop en anorthoscoopschijven (originelen) samen met allerlei kleurwaarnemingsinstrumenten, zijn alleen in dit museum te zien. Verder illustreren zeer mooie instrumenten uit de topografie en een zeer grote collectie fysica-instrumenten afkomstig uit het (voormalig) Natuurkundig Laboratorium de vakbekwaamheid van de instrumentmakers

Phenakistiscoopschijf volgens Plateau (Fantascoop). Verzameling J. Plateau, Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen - Universiteit Gent. (foto: Prof. Dr. M. Donkens)

van de 19de en begin 20ste eeuw. De eerste tijdelijke tentoonstelling in het Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen is gewijd aan prof. J.E. Verschaffelt (1870-1955). Verschaffelt was directeur van het Natuurkundig Laboratorium van 1923 tot 1939. Hij werd een internationaal gerespecteerde autoriteit op het gebied van lage temperaturen, viscositeit en thermostatica. De "Collectie Verschaffelt" bevat stukken die dateren vanaf 1850. De tentoonstelling biedt aldus een mooi overzicht van de evolutie over ruim 100 jaar onderzoek- en onderwijsinstrumentarium uit de wetenschappen. De vormgeving, de gebruikte materialen en de afwerking van de instrumenten zijn een weerspiegeling van de sociale en culturele evolutie in de 19de en 20ste eeuw. MD

Praktische informatie
Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschap
Krijgslaan 281, 9000 Gent, tel. 09/264.49.30, fax 09/264.49.73
Het museum is elke werkdag open van 10 tot 12.30 u. en van 13.30 tot 17u.)
Toegang: gratis.
De tentoonstelling "J.E. Verschaffelt. Gentse fysicus en hoogleraar" loopt tot 30 november.

Kanonnengebolder boven Brussel

Vandaag is het Sarajevo, driehonderd jaar geleden was het Brussel. In augustus 1695 schoten de Franse kanonnen de hoofdstad tot puin. Brussel herdenkt deze droevige episode in zijn geschiedenis met een boeiend museumparcours en een colloquium op 23 november.

In de tweede helft van de 17de eeuw werd West-Europa verscheurd door een reeks oorlogen tussen het Frankrijk van Lodewijk XIV en de Habsburgers, Engeland en Holland anderszijds. De Belgische provincies vormden het slagveld waarop meerdere geschillen werden uitgevochten. Ons land beleefde toen zijn "rampzalige eeuw". Van 13 tot 15 augustus 1695 kreeg Brussel een artilleriebombardement te verduren dat werd afgevuurd door de Franse troepen op bevel van Maarschalk de Villeroi. Het stadhuis dat het voornaamste doelwit vormde, bood opmerkelijke weerstand, maar de kunstschatten gingen toch in de vlammen op. Na 48 uur van quasi ononderbroken beschietingen lagen meer dan 4000 huizen in puin en as. Nauwelijks was het bombardement voorbij of de stad organiseerde zich om de wederopbouw aan te vatten.

"De Grote Markt van Brussel na het bombardement", gravure van Augustin Coppens.

Het resultaat kunnen we vandaag nog steeds bewonderen. Via een boeiend parcours, uitgestippeld door de Educatieve Dienst van de Musea van Brussel, kan u de belangrijkste momenten van dit gebeuren herbeleven. Het wandelparcours voert u naar vier stedelijke musea: het Museum van de Stad-Broodhuis, het archeologisch site-museum

Bruxella 1238, het Stadhuis en het Museum voor Kostuum en Kant. Het museumparcours is nog te bewandelen tot 23 november, dag waarop in het Stadhuis van Brussel een wetenschappelijk colloquium wordt georganiseerd omtrent het bombardement van Brussel. Het colloquium is toegankelijk voor alle geïnteresseerden. MD

Praktische informatie
Kanongebolder boven Brussel, tot 23 november
Vaste data voor rondleidingen:

12 en 26 oktober, 9 en 22 november
Groepen (maximum 20 personen) moeten minimum 15 dagen op voorhand reserveren. Duur van de wandeling ca. 2 uur. Prijs 300,-BF per persoon (omvat rondleiding en toegang tot 4 musea + begeleidend boekje)
info en reservatie: Educatieve Dienst van de Musea van de Stad Brussel, tel. 02/511.27.42 (extensie 7), fax 02/514.55.78

Elisabeth Lauwers-Derveaux

Iconografisch documentaliste

Opzoeken van beeldmateriaal

- kunst, geschiedenis, actualiteit, natuur
- in musea, bibliotheken, archieven, persagentschappen, diatheken in binnen- en buitenland, leveren van foto's en dia's, regelen van alle rechten

Brusselsesteenweg 87
B-3080 Tervuren

Tel. (02) 767 51 55
Fax (02) 767 01 19

Antwerpen

Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, Antwerpen

Tweehonderd jaar cultuurleven in Vlaanderen
tot december

Tweehonderd jaar cultuurleven in Vlaanderen worden tot leven gebracht met een keuze uit de collecties van het huis: schilderijen, grafiek, beeldhouwwerk, handschriften, brieven, documenten, foto's, affiches en boeken. Startpunt is de periode van 1780 tot 1914, getypeerd door het literair werk van Conscience, Gezelle en de generatie van Van Nu & Straks. In die periode speelt zich ook de Vlaamse ontvoeringsstrijd af. Vernieuwende literatuur krijgen we na de Eerste Wereldoorlog met Paul Van Ostaïen, Jozef Peeters en de gebroeders Jaspers. Het muziekleven wordt dan beheerst door grote namen als Jef van Hoof, Lodewijk de Vocht, Emiel Hullebroeck en Renaat Veremans. Tijdens en na de Tweede Wereldoorlog zijn het Louis-Paul Boon, Johan Daisne, Hubert Lampo en Hugo Claus die hun stempel drukken op het na-oorlogse cultuurleven. De jaren '50 en '60 worden getypeerd door jazz, protestsongs en kleinkunst. Terwijl de neo-realistische en neo-romantische poëzie van de jaren '70 een tragisch hoogtepunt kennen in de zelfmoord van Jotie T'Hoof.

Spelregels gratis tickets

U kan een gratis ticket bekomen door een gele briefkaart te sturen naar Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Kasteelstraat 97, 8700 Tielt.

Bij de tentoonstellingen die een gratis ticket aanbieden vindt u onderaan het artikel een blauwe balk met het aantal ter beschikking gestelde tickets.

Door loting wordt bepaald wie een ticket krijgt toegestuurd.

Let op:

1. één ticket per tentoonstelling en per persoon
2. één ticket per gele briefkaart
3. de gewenste tentoonstelling vermelden

Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, Antwerpen

Alfred Ost (1884-1945)
7 oktober tot 13 januari 1996

Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van het overlijden van Alfred Ost presenteert het AMVC voor het eerst een selectie uit zijn verzameling. Er worden een groot aantal originele ontwerpen van prentkaarten, bedevaartsaantjes, reclamdrukwerk en affiches getoond. Ruime aandacht wordt besteed aan zijn schooltekeningen en projecten voor een eigen "Ostmuseum". Reeds vroeg volgt Alfred Ost lessen schilderkunst aan de academie in Mechelen, waar hij bevriend werd met Rik Wouters en Prosper de Troyer. Later studeerde hij "dierschildering" aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen. Als jong kunstenaar heeft hij succes met zijn afbeeldingen van paarden en met volkse en religieuze tafereelen. In Mechelen zet hij zich met talrijke prenten en tekeningen in voor het behoud van het cultureel erfgoed. Zijn eerste tentoonstellingen in Brussel (1913) en Antwerpen (1914) zorgden voor een ruimere bekendheid. Tijdens WO I verblijft Ost in Amsterdam. Hij was er actief als ontwerper en als steendrukker. Ost leverde er ook heel wat werk voor liefdadigheidsinitiatieven ten bate van oorlogsslachtoffers. Bij zijn terugkeer in 1919 vestigt hij zich in Borgerhout waar hij tot aan zijn dood in diverse lagere scholen als tekenleraar werkte. Een opdracht als leraar aan de Antwerpse academie was hem niet gegund. Zijn plannen voor een "Ost-museum" konden evenmin worden gerealiseerd.

Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC)
Minderbroedersstraat 22, 2000 Antwerpen, 03/232.55.80

Open: van dinsdag t.e.m. zaterdag van 10 tot 17u.; zondag en maandag gesloten en ook op 1 en 11 november, 25 en 26 december en op 1 en 2 januari 1996.

Toegang: 75,-BF; voor groepen, 60+,CJP en OKV Museumkaart: 30,-BF; scholen en inwoners van Antwerpen: gratis.

Rondleidingen: Gidsenbeurs van de Toeristische Dienst van de Stad Antwerpen (03/232.01.03-fax 03/231.19.37).
Catalogus: geïllustreerd nummer in de SBA/AMVC publicatiereeks, 300,-BF.

BBL Brabo Hall, Rubianum en diverse galerijen, Antwerpen

Antwerps Aquarel Festival '95
26 oktober tot 14 november

Aan het Antwerps Aquarel Festival, dat tweejaarlijks wordt ingericht, nemen een dertigtal aquarellisten deel uit Vlaanderen, Wallonië en het buitenland. De vierde editie vindt plaats in zestien Antwerpse galerijen gelegen tussen het Centraal Station en de Schelde van Noord tot Zuid. Doel van het festival is het aquarel te stimuleren en Antwerpen te promoten als aquarelstad. Een aquarelwandeling brengt de bezoeker van de overzichtstentoonstelling in de BBL Brabo Hall, via de zestien galerijen naar het Rubenianum waar de "Snooty Fox Collection", een verzameling aquarellen van 1800 tot nu, te zien is.

BBL Brabo Hall

Lange Gasthuisstraat 20, 2000 Antwerpen
Open: tot 10 november, maandag tot vrijdag van 9 tot 16u.

Rubenianum
Kolveniersstraat 20, 2000 Antwerpen
Open: vanaf 31 oktober, maandag tot vrijdag van 10 tot 16u.

Deelnemende galerijen: Cappela Arte Falco, D.T.Galleries, Enich Anders, Galenij 't Kapelleke, Galenij Zarathoestra, Gallery Paulus, Goedtkint Atelier, Hotel Prinsen, Hotel 't Sandt, Mayfield Antiques, MU, Poesjkin Centrum, 't Scoon Huys, Van Hooydonck V.H. Lijsten

Informatie: Paul Rosseels, Raymond Delbekestraat 343, 2980 Zoersel, 03/383.60.67

Centrum 't Elzenveld, Jorispan, Antwerpen

Jean Bilquin
tot 29 oktober

Jean Bilquin (°1938) is tekenaar, schilder en graficus. Al meer dan dertig jaar verwerkt Bilquin "spanningen" in zijn werken. Onder de vorm van ongeuite spanning tussen harmonie en chaos, evenwicht en onevenwicht, het mannelijke en het vrouwelijke, vergeestelijking en aardsheid, kracht en zwakheid, schoonheid en afkeer. Zijn innerlijke, onrustige gedrevenheid vertaalt hij in talloze contrasten en met behulp

van de meest uiteenlopende materialen. Hij bakent zijn strijdende wereld niet af: de kader is een verlengstuk, een band met de wereld buiten het schilderij. Soms wijst vanuit het doek een horizontale of verticale lijn naar die buitenwereld. Daarmee onderstreept Bilquin zijn verbondenheid met het leven van elke dag. Deze kunstenaar is geen traditionalist, maar een existentialist voor wie kunst geen "Spelerei" is, maar eerlijk, menselijk engagement.

Centrum 't Elzenveld, Jorispan

Jorispoort 27B, 2000 Antwerpen, 03/223.56.28
Toegang: gratis

Centrum 't Elzenveld, Prof. Sommézaal, Antwerpen

Driespoor
9 september tot 15 oktober

In het werk van graficus Frieda Maes staat de menselijke figuur centraal. Ook in haar schilderijen blijft zij grafisch ingesteld. Haar menselijke figuren zijn monumentaal en toch uiterst breekbaar. De lineaire tekening van de figuur trekt een grens tussen het innerlijke en het uiterlijke. De lichamen zijn in zichzelf gesloten en uiten een grote existentiële eenzaamheid. Het oeuvre van Lieve Ulburghs is magisch-realistisch getint. Op zeer realistische wijze worden bladeren en takken weergegeven, doch samen vormen zij een menselijk lichaam. Maria Vervoort daarentegen schuwt figuratie. Haar werk behoort tot de

materieschilderkunst. Via de kunstenaar is de materie aan het werk. Zo vormt haar creatie een voorlopig resultaat van een proces waarbij de maker de materie is, en de schilder haar dienstbaar instrument.

Centrum 't Elzenveld, Prof. Sommézaal

Lange Gasthuisstraat 45, 2000 Antwerpen
Open: van dond. tot en met zondag van 12u.30 tot 17u.30
Toegang: gratis

Etnografisch Museum, Antwerpen

De taal van de Thangka
29 september tot 31 december

Thangka's zijn Tibetaanse en Nepalese rolschilderingen die overwegend in boeddhistische context werden geschilderd. Zij stellen verschillende onderwerpen voor: godheden, monniken en demonen, diagrammen (mandala's) als hulp bij de meditatie, levensbeschrijvingen van cultusfiguren en historische personages, tempels en andere architecturale voorstellingen. Deze voorgestelde privé-verzameling van een zestigtal thangka's staat bij kenners bekend als omvangrijk, belangrijk en boeiend. Het begeleidende boek, met voorwoord van dr. M. Brauen (Zürich) leidt ook niet-ingewijden op een luchtige manier doorheen de wereld van de Thangka.

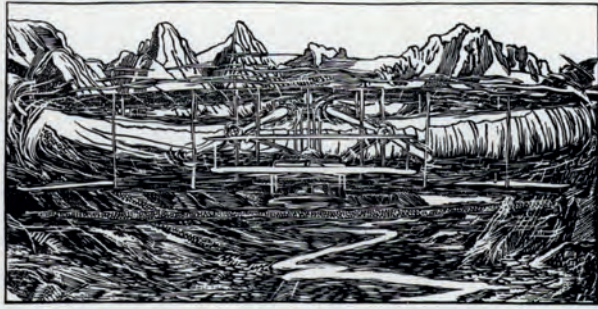
Etnografisch Museum

Suikermui 19, 2000 Antwerpen, 03/232.08.82
Open: dagelijks van 10u. tot 16u.45

Etnografisch Museum, Antwerpen

Oosterse Geneeskunde
29 september tot 31 december

Deze tentoonstelling biedt een overzicht van de belangrijkste, traditionele, Oosterse geneeswijzen die veelal 2000 jaar oud zijn en nog steeds met succes worden toegepast. De Ayurvedische geneeskunde (India en Nepal) werd ontwikkeld ten tijde van Boedha (500 v.C.). De Yunani (Islamitische) geneeskunde vindt zijn oorsprong in Ionië (Griekenland). In Tibet werd Indische, Chinese en Perzische medische kennis gekoppeld aan de autochtone Tibetaanse geneeskunde. De Chinese acupunctuur, kruiden-therapieën en lichaamssoefening

Emiel Hoome "Flyer", lino'snede 1994.
Monumentale grafische kunst in het
C.C. Berchem.
(foto D. Bollaert & K. Moortgat)

**Cultureel Centrum
Berchem
"Limited Edition".
Monumentale grafische kunst**

30 september tot 29 oktober

Artiesten die monumentale grafiek maken zijn er niet zoveel. Grafisch werk is meestal klein van formaat. De monumentale grafische kunst is het werk van gerenommeerde binnen- en buitenlandse artiesten: P. Alechinsky, E. Hoome, Ch. Wuytack, e.a. Verschillende stijlperiodes komen aan bod: van de na-oorlogse periode tot heden. Daarnaast wordt het werk van een aantal jonge grafische kunstenaars getoond.

Cultureel Centrum Berchem
Driekoningenstraat 126, 2600
Berchem, 03/239.59.08
Open: dagelijks van 10 tot 17u.
Gesloten op maandag
Toegang: gratis

**Provinciaal Museum
Sterckshof - Zilvercentrum,
Deurne
Zilver uit Finland. Wirkkala
- Gardberg - Sarpaneva -
Piekäinen**

6 oktober tot 10 december

Finland is wereldwijd bekend om zijn design. Ook de edelsmeedkunst staat er in hoog aanzien. Het hedendaagse zilver wordt tentoongesteld in het mythisch kader van de Kalevala. Dit Finse nationale epos, waarin goud en zilver de beeldspraak kleuren, is bij velen beter gekend door de muziek van Jean Sibelius en de schilderijen van de symbolist Akseli Gallen-Kallela. Van Tapio Wirkkala (1915-1985) is ondermeer het "Tapio"-bestek te zien dat hij ontwierp voor de Expo '58 te Brussel. Bertel Gardberg (°1916) toont zijn praktische zilveren theezeefjes,

die hij met talrijke varianten in de jaren '50 en '60 uitvoerde. Van Timo Sarpaneva (°1926) zien we het huissilver dat hij in 1992 creëerde voor de residentie van de Finse president. De jongere generatie wordt vertegenwoordigd door Pekka Piekäinen (°1945).

Tapio Wirkkala, "Drie-armige
kandelaar". Provinciaal Museum
Sterckshof Zilvercentrum.
(foto: Museum voor Fotografie,
Antwerpen).

**Provinciaal Museum Sterckshof
- Zilvercentrum**
Hooftvunderlei 160, 2100
Deurne, 03/360.52.50
Open: dagelijks van 10 tot
17.30u. Gesloten op maandag
Toegang: 200,-BF - 150,-BF -
100,-BF
Rondleidingen: museumgids
03/360.52.50 of Acontus vzw
03/239.06.38

20 vrijkaarten

**Speelgoedmuseum,
Mechelen
Elastolin: Miniatuurwereld
van speelgoedsoldaatje tot
modelbouwfiguur**
tot 8 oktober

De oudste soldaatjes waren de tinnen "Nümbergers". Vanaf 1790 waren er de massieve loden soldaatjes en 100 jaar later de gegoten nolle soldaatjes. Omstreeks 1900 experimenteert de Oostenrijker Emil Pfeiffer met het eenvoudige mengsel van lijm, zagemeel, kaolien en lijnolie. Dit mengsel vormt de basis van het speelgoedsoldaatje in papiermaché. Zo onstonden de eerste miniatuurfiguren met de merknaam "Tippel-Topple". Pfeiffers bedrijf breidde zich snel uit en werd in 1925 door de

Open: dagelijks van 10 tot 17u.,
gesloten op maandag
Toegang: 120,-BF voor
volwassenen, 100,-BF voor
groepen en kinderen tot 12 jaar,
80,-BF voor groepen kinderen
tot 12 jaar

**De Warande, Turnhout
"Trottoir"**
tot 8 oktober

Dominique van Huffel is een straatfotograaf in hart en nieren. In zijn foto's legt hij sterk de nadruk op de authentieke weergave van de werkelijkheid zoals deze zich voor zijn fototoestel afspeelt. Hij vermijdt dan ook kunstmatige ingrepen en poses. Daarom heeft hij in deze tentoonstelling geopteerd voor

firma O. & M. Hauser overgenomen. Deze firma maakte figuurtjes van "Elastolin" en deze productie kreeg ook dezelfde merknaam. Vanaf de jaren '50 schakelde men over naar kunststof of hardplastic. Daarnaast bestond sinds 1949 het bedrijf "Kleinkunst-Werkstätten Paul M. Preiser" dat zich specialiseerde in miniatuurfiguren, voertuigen, treintafels en modelbouw. De firma Preiser kocht in 1983 de Elastolin-produktielijn van firma Hauser in 1987 verwierf en moderniseerde zij de fabriek in Neustadt bei Coburg. In de tentoonstelling staat ook een atelier met een authentieke pers voor het vervaardigen van soldaatjes uit papiermaché.

Speelgoedmuseum
Nekkerspoel 21, 2800 Mechelen,
015/55.70.75

Dominique van Huffel "Trottoir".
Fotoinstallatie in C.C. de Warande,
Turnhout, 9 september tot 8 oktober

de vorm van een installatie. Geen traditionele tentoonstelling waarbij de foto's aan de muur hangen en worden bekeken. Het hele gebeuren heeft de vorm van een trottoir. Zo komt de toeschouwer niet enkel kijken, maar wordt hij/zij als het ware betrokken in het leven dat zich afspeelt op het trottoir. Het project "Trottoir" vindt ook plaats in de stad. Vijf foto's sieren tot 27 oktober de publiciteitszuilen in Turnhout.

de Warande
Warandestraat 42, 2300
Turnhout, 014/41.94.94
Open: dinsdag t.e.m. zaterdag
van 14 tot 18u., zondag van 10
tot 12u. en van 14 tot 18u.
Toegang: gratis

**Provinciaal Museum Emile
Verhaeren, Sint-Amands-
aan-de-Schelde
Marie Gevers en Emile
Verhaeren**
tot 31 oktober

Twintig jaar geleden overleed de Vlaamse franstalige schrijfster Marie Gevers (1883-1975) te Edegem op het familiedomein Mussenburg. Aangemoedigd door haar "oom" Emile Verhaeren en Max Elskamp is zij destijds haar literaire carrière begonnen met haar debuut "Missebourg" in 1914. Met romans zoals "La Comtesse des Digues", "Paix sur les Champs", "La Grande Marée" en "Madame Orpha ou la Serenade de Mai" heeft zij internationale faam verworven. Ook werd zij

opgenomen in de Académie de Langue et de Littérature françaises de Belgique. Net zoals Emile Verhaeren, Maurice Maeterlinck, Georges Rodenbach en Charles De Coster behoort Marie Gevers tot die groep franstalige auteurs uit Vlaanderen die voor een merkwaardige inbreng zorgde in de Vlaamse literatuur.

**Provinciaal Museum Emile
Verhaeren**
Kaai 22, 2890 Sint-Amands-aan-
de-Schelde, 052/33.08.05
Open: tot 30 juni en vanaf 11
september tot 29 oktober van
12 tot 19u. op zat., zond. en
feestdagen. Van 1 juli tot 10
september dagelijks van 12 tot
19 u., behalve op maandag en
vrijdag.
Toegang: gratis

Stedelijk Museum, Sint-Niklaas
Beelden en tekeningen van Oscar Jespers en zijn leerlingen
 tot 30 september

Op deze tentoonstelling zien we werken van Oscar Jespers (1887-1970) en van beeldhouwers die ooit bij hem gestudeerd hebben aan de Nationale Hogere School voor Bouwkunst en Sierkunsten in de Abdij Ter Kameren te Brussel. Het oeuvre van Oscar Jespers wordt door de jaren heen gevolgd. Sculpturen en tekeningen worden geplaatst te midden van een beperkt aantal werken van zijn leerlingen, waaronder André Willequet, Reinhoud, Henri Lenaerts e.a. Dit kan leiden tot bepaalde

Oscar Jespers "Vrouwetors", 1932.
 Verzameling Vlaamse Gemeenschap
 (foto: Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium)

onthullende overeenkomsten tussen de twee groepen. Maar even wezenlijk is het aanwijzen van verschillen om daarmee de vorming van het eigen werk door de levende kunstenaars zichtbaar te maken. Blijvend is er een afstand in tijd, stijl en persoonlijkheid tussen de leermeester en diegenen die ooit bij hem gestudeerd hebben.

Stedelijk Museum
 Regentiestraat 61-63,
 9100 Sint-Niklaas
 03/777.29.42
 Open: dagelijks van 14 tot 17u.,
 zondag van 10 tot 17u.. Gesloten
 op maandag.
 Toegang: 50,-BF - 30,-BF - gratis

Cultureel Centrum Alice Forceville, Westmalle
Beeldhouwwerk uit Zimbabwe. De geest in de steen
 7 tot 15 oktober

De steensculptuur uit Zimbabwe wordt beschouwd als één der voornaamste moderne kunststromingen uit Afrika. Ze kent haar oorsprong in de jaren vijftig, toen de directeur van het Nationaal Museum van het toenmalige Rhodesië een kunststelier voor Afrikanen oprichtte. De artiesten zijn hoofdzakelijk autochtone Zimbabweaanse Shona. Ze gebruiken uitsluitend handwerktuigen om de ruwe steen (slangesteent, zeepsteen, graniet) te bewerken. De steen wordt eerst uitvoerig bestudeerd, bekeken, beluisterd en betast tot de Shona-beeldhouwer de geest in de materie heeft ontdekt. Dan pas kapt hij de steen in de gewenste vorm. Inspiratie is de traditionele godsdienst en mythologie van de Shona, maar ook alledaagse thema's komen aan bod: de vrouw, moeder-kind, torso's, ... Van de houtbewerker Zephania Tshuma ontdekken we gebeeldhouwde surrealistische kankaturen.

Cultureel Centrum Alice Forceville
 St.-Jozeflei 26, 2390 Westmalle,
 03/312.33.75
 Open: dagelijks van 14 tot 21u.,
 zat. en zon. van 10 tot 18u.

Zephania Tshuma
 Houtsculptuur 'Ghost of a woman'

Limburg

Begijnhof - Centrum voor Kunsten, Hasselt
Ria Pacquee - Gran Pavese - Marinus Boezem
 tot 8 oktober

Ria Pacquee (*1954) woont en werkt in Antwerpen en werd in de jaren '80 bekend met performances. Ze schiep de figuur "Madame" met behulp van pruik en kledij. "Madame" onderneemt allerlei triviale activiteiten, zoals het bezoeken van een hondenshow, of een vermissage. Deze acties worden vastgelegd op grote foto's, doek en video. Hoewel licht humoristisch, spreken ze van de oneindige eenzaamheid van een vrouw die moeite doet om op een fatsoenlijke manier deel te nemen aan een fictieve maatschappij.

Het indrukwekkend vlaggenproject van Gran Pavese dateert uit 1986 toen aan vijftig kunstenaars werd gevraagd een vlag te ontwerpen van 200 x 300 cm. Er werd geen specifiek thema afgesproken, de verwachting was dat elke kunstenaar vanuit zijn eigen traditie, geloof en werkwijze een unieke vlag zou creëren. Nu het project na enkele jaren weer opgediept werd, stelt men vast dat de destijds geselecteerde kunstenaars vandaag hun kwaliteit en faam nog versterkt hebben. De vlaggen, bevestigd aan gevelmasten, worden gepresenteerd als een feestelijke parade

doorheen de stad, vertrekkend van de Grote Markt naar het Begijnhof (tot 1 oktober).

Het derde luik is een installatie voor de tuin van het Begijnhof van de Nederlandse kunstenaar Marinus Boezem. Symbolisch heeft Marinus Boezem uit alle boomsoorten van de wereld er tien gekozen, één uit elke klimaatgordel. De typische vorm van de boomstam wordt uitgedrukt in een granieten schijf waarin nog fosielen zichtbaar zijn. Zijn kunstwerk is opgedragen aan de natuur in het algemeen en aan de boom in het bijzonder.

Begijnhof - Centrum voor Kunsten
 Zuivelmarkt 33, 3500 Hasselt,
 011/21.02.66

Stedelijk Museum Stellingwerff-Waerdenhof, Hasselt
Hasselt ... (n)ooit gezien !?
 16 september tot 23 december

Deze fototentoonstelling biedt ons een verrassende kijk op Hasselt tussen 1880 en het einde van de Tweede Wereldoorlog. Verschillende thema's komen aan bod: het verenigingsleven, het soldatenleven, sport, de medische wereld, winkels en gevels, vervoer, kommer en rampen, oorlog en bombardementen. Speciaal voor deze gelegenheid werd de fotostudio van August en Celestin Blancart gereconstrueerd, met annex hun donkere kamer en winkel.

Stedelijk Museum Stellingwerff-Waerdenhof, Hasselt
Theodor Brün
 7 oktober tot 19 november

Theodor Brün (Hamm/Westfalen, 1885) combineert zijn studie rechten in München met lessen aan de plaatselijke kunstacademie en in privé-ateliers. Vanaf 1907 wijdt hij zich volledig aan de kunst. Zijn belangrijkste oorlogstekeningen ontstaan tijdens de Eerste Wereldoorlog. Zijn aandacht gaat niet zo zeer naar het uitbeelden van de verschrikkingen van de oorlog, maar naar het uittekenen van het menselijk gedrag in deze vreselijke omstandigheden. Na de oorlog illustreert Brün het literair werk van Tolstoj voor de gerenom-

ANTIQUAIR

EXPERT

M. BASCOURT

B.V.B.A. S.P.R.L.

MEHELSESTEENWEG 17 - B - 2018 - ANTWERPEN

DELFT - CHINEES PORSELEIN - ENGELSE MEUBELEN
 SCHILDERIJEN - KUNSTVOORWERPEN -17de 18de eeuw

Tel. (03) 233 71 20 Fax: (03) 231 63 87

EXPERTISEBUREAU voor ANTIQUITEITEN

VALUATIONS for
INSURANCE - INHERITANCE

ESTIMATIONS pour
ASSURANCES - SUCCESSIONS

SCHATTINGEN voor
 VERZEKERINGEN-ERFENISSEN

meerde uitgeverij Furche. Zijn oeuvre wordt echter door de nazi's als "ontaard" bestempeld en mag niet meer in het openbaar getoond worden. Toch blijft Brün illustraties maken bij de Wereldliteratuur, uitgegeven door Calig in Freiburg. Na W.O. II neemt hij weer deel aan tentoonstellingen. Theodor Brün sterft in 1981 te Hagen.

Stedelijk Museum Stellingwerff-Waardenhof

Maastrichterstraat 85, 3500 Hasselt, 011/24.10.70
Open: dagelijks van 10 tot 17u., weekend van 14 tot 18u.,
Gesloten op maandag, 1, 2 en 11 november
Toegang: 90,-BF - 70,-BF - 40,-BF

Cultureel Centrum, Maasmechelen "Mijn-Tekens"

30 september tot 12 november

"Mijn-Tekens" is een grote, multiculturele tentoonstelling rond het thema van de mijnen. Dit is niet toevallig: Maasmechelen en omstreken zijn in volle regeneratie en renovatie. Wijken werden vernieuwd, oude mijngebouwen kregen een nieuwe culturele bestemming.

"Mijn-tekens" in het Cultureel Centrum Maasmechelen (foto: Paul Sochacki)

Zo vond de Academie voor Beeldende Kunsten een onderkomen in de voormalige centrale magazijnen van de mijn van Eisden en werd een authentiek bewaard gebleven dubbele mijnwerkerswoning een museum. Voor dit project maakten 60 kunstenaars uit Limburg en de Euregio een werk, onder hen vinden we Jan Carlier, Malou Swinnen, Hugo Duchateau, Guy Bleus, Ado Hamelryck en Paul Sochacki. De bedoeling van dit project is kunstenaars uit de regio een werk te laten creëren dat aangepast is aan, of geïntegreerd is in de omgeving (i.c. de mijnsite). Er werden vier locaties voorzien die uitnodigen tot een specifiek werk.

Cultureel Centrum, Koninginnelaan 42, 3630 Maasmechelen (Eisden-Tuinwijk), 089/76.21.52

Park C.C., Koninginnelaan 42, 3630 Maasmechelen (Eisden-Tuinwijk)

Museum Mijnwerkerswoning, Marie-Joséstraat 3, 3630 Maasmechelen (Eisden-Tuinwijk)

Kunstacademie, Zetellaan 50, 3630 Maasmechelen (Eisden-Tuinwijk)

Kasteel Vilain III, Dreef, 3630 Maasmechelen (Leut)
Open: dagelijks van 10 tot 12u. en van 13 tot 17u.

Museum Vlaamse Minderbroeders, Sint-Truiden

Antonius. De kleine en de grote

6 oktober tot 30 november

800 jaar geleden werd Antonius van Padua te Lisabon geboren. Hij sloot zich aan bij de Franciscanerorde. In de kunst wordt hij meestal afgebeeld met een boek in de hand, het Jezuskind, een lelietak en soms met de ezels, verwijzend naar één

van zijn wonderen. Heel populair waren de voorstellingen van de "zoete Antonius", zijn gelaat straalt sereniteit en heiligheid uit. Bij het volk was hij vooral bekend als patroon van de verloren voorwerpen. Naast illustraties van volksgebruiken en -devoties, zijn waardevolle 16de- en 17de-eeuwse beelden te zien. Maar deze Antonius werd al eens verward met Antonius abt of Antonius de grote. Deze laatste werd omstreeks 252 n.C. in Egypte geboren en leefde een kluisenaarsbestaan. Het thema van de verzoeking van de kluisenaar Sint-Antonius werd meesterlijk door verscheidene kunstenaars uitgewerkt, o.a. door M. Schongauer, F. Rops en O. Redon.

Museum Vlaamse Minderbroeders

Capucienessenstraat 3, 3800 Sint-Truiden, 011/67.29.71
Open: dagelijks van 10 tot 12u. en van 14 tot 17u.; zond. van 14 tot 17u.. Gesloten op maandag.
Toegang: 50,-BF - 30,-BF - kinderen tot 12 jaar gratis
Rondleidingen op aanvraag: 011/67.29.71

Cultureel Centrum De Velinx, Tongeren Marcel Van Maele: "Oog in oog"

1 oktober tot 6 november

Marcel Van Maele: "Voor deze tentoonstelling nodigde ik 30 kunstenaars uit. Elk vertegenwoordigd met één

werk, worden ze twee per twee geconfronteerd met elkaar en met een werk van mezelf. Zo ontstonden er 15 triptieken, die op hun beurt onderling op elkaar inspelen. In dit project werd gezocht naar éénheid in verscheidenheid: enerzijds viel de keuze op geestesverwanten zodat het elkaar kruisen of raken van gelijkgestemde golflijnen de rode draad trekt doorheen de tentoonstelling; anderzijds vormen de hier samengebrachte werken een brede waaijer waarin vele facetten binnen de ruime grenzen van de hedendaagse plastische kunst aan bod komen. Ik wil de aandacht vestigen op de bezoeker-kijker-toeschouwer die, als we aanvaarden dat kunst een vorm van communicatie is, al te vaak over het hoofd wordt gezien, hoewel hij de laatste noodzakelijke schakel is in het kunstgebeuren. Naast de vrije strenge structuur wat de opstelling betreft, biedt de verscheidenheid van de werken aan de toeschouwer de ruimte om een eigen weg te vinden, een eigen verhaal te maken..."

Cultureel Centrum De Velinx Dijk 111, 3700 Tongeren, 012/39.38.00

Open: dagelijks van 10 tot 21u., weekend van 14 tot 18u.

Oost-Vlaanderen

Museum Arnold Vander Haeghen, Gent Interbellum in Gent

16 september tot 26 november

De tentoonstelling evocert de stadsgeschiedenis in de jaren tussen de twee wereldoorlogen. Aan de hand van foto's, affiches, objecten en archivalia wordt een beeld geschetst van de belangrijkste politieke, sociale, culturele en maatschappelijke ontwikkelingen in Gent. Uitschieters zijn o.m. de sociale woningbouw, de vervlaamsing van de universiteit, de opkomst van uiterst rechts en de reactie van de arbeidersbeweging, de democratisering van het onderwijs en de vrijetijdsbeleving met de doorbraak van sport, radio en cinema. Rode draad is het grafisch werk van Frits Van den Berghe.

Ruime aandacht gaat ook naar de voornaamste tendenzen in de Gentse architectuur en de toegepaste kunsten. Representatieve voorwerpen van de belangrijkste ontwerpers illustreren de evolutie van de Gentse kunstnijverheid; waarin we terugvinden: restanten van neogotiek en art nouveau, de

Uw advertentie had hier kunnen staan!

Vraag onze advertentietarieven.

Contacteer hiervoor:

B. Promotion
Mevrouw Berlinde Fierens
03/231 28 00

invloed van de Wiener Secession en de School van Amsterdam, de geometrische stiling van fauna en flora, de pure geometrie, het modernisme, de Nieuwe Zakelijkheid, de stroomlijnesthetiek en de classicistische reflex. Gelijkaardige strekkingen in de architectuur worden geïllustreerd met fotomateriaal.

Museum Arnold Vander Haeghen

Veldstraat 82, 9000 Gent
Open: dagelijks van 9u.30 tot 17u.
Gesloten op maandag
Toegang: gratis

Museum voor Industriële Archeologie en Textiel, Gent Film en bioscoopzalen in Gent

tot 1 oktober

100 Jaar geleden ontwikkelden Auguste en Louis Lumière een praktisch systeem om films zowel op te nemen als te vertonen. Op 28 december 1895 gaven ze hun eerste openbare filmvoorstelling. Sindsdien werd de filmapparatuur, zoals de lenzen, de filmtransportmechanismen, de projecteerbare filmlengte en de lichtbronnen, alomteer verbeterd. In Gent werd in het jaar 1913 zaal "Valentino", het latere "Coliseum", verbouwd en

uitgerust met een brandvrije projectiekamer. Het was de start van de bouw van verschillende bioscopen in Gent en omliggende gemeenten. Wereldcentrum van de film was Hollywood (vanaf 1910), maar ook Duitsland had een belangrijke filmindustrie. De sprekende film verscheen in 1929 en vanaf 1932 kwam de kleurenfilm op de markt, alhoewel de zwart-wit film tot in de jaren '50 nog veel voorkwam. Deze filmwereld wordt aan de hand van Gentse documenten en voorwerpen geïllustreerd: filmblaadjes en pancartes, loonboeken, reclameblaadjes, affiches, maquettes, programmaboekjes en foto's van de vroegere Gentse filmzalen.

Museum voor Industriële Archeologie en Textiel, Gent Lichaam en Hygiëne

tot 1 juni 1996

De 19de-eeuwse maatschappij werd gekenmerkt door industrialisering, verstedelijking, verpaupering, slechte arbeidsomstandigheden en voedingsgewoonten, en onhygiënische toestanden. Infecties en ziektes tierden welig. Pas tegen het einde van de 19de eeuw werden de eerste maatregelen genomen en dan

nog hoofdzakelijk uit angst voor oproer en besmetting. In 1895 werd gezondheidsonderwijs in het lager onderwijs verplicht, vooral gedragsregels zoals "niet spuwen in het openbaar", werden aangeleerd. De preventiepolitiek, o.l.v. artsen, was er vooral op gericht de levensomstandigheden van het volk te verbeteren met drinkbaar water, betere huisvesting, afvalverwijdering en hygiëne. Ook trachtte men de volksgeneeskunde uit te roeien. Zodoende kwam de dokter vaak te laat. Daarnaast waren de materiële levensvoorwaarden zoals gezonde voeding, verkorting van de arbeidsduur, beperking van kinder- en vrouwenarbeid, ziekteverzekering, politieke en culturele emancipatie van groot belang voor de ontwikkeling van de hygiëne en de emancipatie van het lichaam.

Museum voor Industriële Archeologie en Textiel

Minnemeers 9, 9000 Gent,
09/223.59.69
Open: dagelijks van 9u.30 tot 17u.
Gesloten op maandag
Toegang: gratis
Rondleidingen op aanvraag
09/223.59.69

Museum voor Schone Kunsten, Gent Hongaarse Schilderkunst 1860-1910

tot 15 oktober

De bloeitijd van de Hongaarse schilderkunst valt in de tweede helft van de 19de eeuw. Pas na de revolutie van 1848 kon de kunst zich vrij ontwikkelen tot iets herkenbaars en eigens. Kunstenaars trachtten zich los te maken van de invloed vanuit Wenen, en richtten zich eerder op de kunstcentra München en Parijs. In Parijs liet het realisme van Courbet zich gelden, terwijl in Barbizon vooral landschapsschilders actief waren. Hierdoor geïnspireerd, ontwikkelde zich in Hongarije een nieuwe landschapskunst en een uitbeelding van het leven der boeren, soms met nadruk op het folkloristische, dan weer vervuld van een nationaal gevoel. Munkacsy schilderde het leven van landarbeiders, Laszlo Paal reisde eerst naar Barbizon en vervolgens naar Drenthe. Hij schildert in een stijl verwant aan

A. ASHTARI

Recente, oude en antieke tapijten, kilims, sumaks, ghabbeh,...

Reiniging – Herstelling – Expertise

A. ASHTARI BVBA

Belgiëlei 157-158
2018 Antwerpen

Tel. (03) 230 17 70
Fax (03) 218 41 87

de Haagse School. De School van Nagy/banya verwerkte de invloeden van het impressionisme en het post-impressionisme. De schildersgroep in Szentendre heeft vooral oog voor de werking van licht en kleur in de natuur. Buiten Hongarije zijn deze schilders weinig bekend, het is dan ook een unieke gelegenheid om deze selectie schilderijen uit de Nationale Galerij van Hongarije te Budapest te gaan bekijken.

Museum voor Schone Kunsten
Citadelpark, 9000 Gent,
09/222.17.03
Open: dagelijks van 9u.30 tot 17u.
Gesloten op maandag
Toegang: 150,-BF - 120,-BF - 60,-BF
Rondleidingen op aanvraag
De NMBS voorziet speciale trein-en expositietickets

20 vrijkaarten

Philippe Bouttens
zonder titel, wol.
Museum voor Sierkunst Gent

Museum voor Sierkunst, Gent
22 tapijten van Vlaamse en Duitse kunstenaars
30 september tot 5 november

De idee voor deze tentoonstelling kreeg vorm na een ontmoeting tussen de Berlijnse galeriehoudster Herbert Jacob Weinand en de Gentenaars Vera Vermeersch-Werner Gilson van het gelijknamige handtuftatelier. Vera's vader, schilder en beeldhouwer José Vermeersch is de gangmaker van het Gentse atelier. Zes jaar geleden wilde hij tapijten laten maken. Bij toeval ontdekte hij een volledige tuftinstallatie en kocht die aan. Herbert Jacob Weinand en Vera Vermeersch inviteerden 11 Duitse (Albus, Bach, Dehne, Frenzel, Hajek, Hoermemann, Salomé, Skoda, von Brevem, Jacob, Weinand en Zimmer) en 11 Vlaamse kunstenaars (Aerts, Bouttens, De Buck, Dessauvage, Dewulf, Mestdagh, Moerman, van Schuylenberg, J. Vermeersch, R. Vermeersch, Weyers en Borms) uit verschillende disciplines: schilderkunst, keramiek, juweelkunst, textielkunst, interieur en mode. Elk van hen leverde een ontwerp voor een vloer- of wandtapijt. Geen van allen was erg ervaren in het ontwerpen van tapijten. De uitvoering van de tapijten gebeurde in het handtuftatelier Vermeersch-Gilson. Het was niet voldoende om de tufttechniek onder de knie te hebben. De manier waarop het ontwerp tapijt wordt is belangrijk. Een directe samenwerking tussen

ontwerper en uitvoerder is dan ook essentieel. Bij de materialisatie van het ontwerp leidden de constante dialoog tussen kunstenaar en uitvoerder tot verrassende effecten. In sommige tapijten spreekt de diepte van het beeldvlak door geraffineerde reliëfeffecten, in andere tapijten is er een gedurfde combinatie van handtuft en gobelin.

Museum voor Sierkunst
Jan Breydelstraat 5, 9000 Gent,
09/225.66.76
Open: dagelijks van 9.30 tot 17u.,
gesloten op maandag
Toegang: 80,-BF,
reductiehouders: 40,-BF, scholen:
20,-BF, kinderen onder de 12
jaar gratis

Witte Zaal, Hoger Sint-Lucas Instituut, Gent
La Condition Humaine: een confrontatie
10 oktober tot 3 november

Uitgangspunt voor deze tentoonstelling is een deel van de collectie van het Provinciaal Archeologisch Museum van Zuidoost-Vlaanderen in Velsteke. Deze archeologische collectie illustreert de "condition humaine", m.a.w. hoe de mens ook met beperkte middelen inventief genoeg is om zijn leven zo comfortabel mogelijk te organiseren. Confrontatie is een middel om te communiceren met werkelijk of schijnbaar tegenstrijdige elementen. Het confronterende deel zal bestaan

uit objecten, artefacten, installaties en concepten van hedendaagse kunstenaars. Hun werk staat naast of tussen het tentoongestelde archeologisch materiaal. Voor enkele van deze kunstenaars is primitieve kunst een essentieel onderdeel van hun oeuvre. De confrontatie tussen oud en nieuw stimuleert het denkwerk van het publiek. Het aantal en de verscheidenheid van de impulsen die zo'n expositie regeneert, moeten de dynamiek van een school zeker ten goede komen en prikkelend werken voor de kunstactiviteit in de stad Gent.

Witte Zaal
Hoger Sint-Lucas Instituut,
Posteemestraat 64, 9000 Gent
Open: dagelijks van 8u30 tot
18u.30. Gesloten tijdens het
weekend.
Toegang: gratis

Stedelijk Museum, Lokeren
Geïllustreerde briefhoofden uit Lokere verzamelingen
tot 26 november

In de archieven van de stad Lokeren werd een collectie fraai gedecoreerde briefhoofden ontdekt. Het zijn briefhoofden van allerhande firma's en verenigingen, hoofdzakelijk uit het Lokere en vooral uit de periode van 1850 tot 1950: briefhoofden van drukkers en fietsherstellers, van sportclubs en toneelverenigingen, van steenkappers en loodgieters, van textielbedrijven en haarsnijders, van scholen en fanfares. De collectie biedt een representatieve staalkaart van de sociaal-economische bedrijvigheid en van het socio-cultureel gebeuren in Lokeren tijdens de 19de en de 20ste eeuw. En tegelijk kan men de evolutie volgen van de druktechnische en esthetische opvattingen tijdens deze periode.

Stedelijk Museum
Markt 15a, 9160 Lokeren,
09/340.50.89
Open: op zondag van 10 tot
12u. en elke eerste zat. van de
maand van 15 tot 17u.

Vlaams-Brabant

Belgisch Centrum van het Beeldverhaal, Brussel
Suske en Wiske zijn 50
tot 1 oktober

Suske en Wiske, ontsproten aan de verbeelding van Willy Vandersteen, overleefden verschillende generaties en zullen dat wellicht nog doen. De serie "Suske en Wiske" is net vijftig jaar oud en een merkwaardig uitgeversfenomeen: vier nieuwe titels per jaar, voorgepubliceerd in Vlaamse en Nederlandse kranten en een startoplage van 400.000 exemplaren! "Het Spaanse Spook", gepubliceerd in het weekblad "Kuijfe" in 1947, werd het eerste deel van de beruchte "Blauwe Reeks" die deze Vlaamse serie internationale faam zou bezorgen. De hoofd-troef van de stripserie "Suske en Wiske" is ongetwijfeld de levendige verteltrant van Vandersteen. De fascinatie berust op zijn talent om herkenbare figuren te

creëren, waarmee de lezer zich meteen kan identificeren. Deze tentoonstelling tracht het mechanisme achter de verhalen van "Suske en Wiske" te ontsluiten: op welke wijze kan de verteller de aandacht van de lezer vangen? De avonturen van "Suske en Wiske" zijn steeds gesitueerd in herkenbare locaties. Vandersteen schetst de typische Vlaamse gezins- en volkssfeer en maakt kwistig gebruik van de "Vlaamse taal" met zijn tongval, zegswijzen en uitdrukkingen. Dit alles maakt de reeks voor het Vlaamse lezerspubliek zeer herkenbaar en voor het anderstalige publiek tot een curiosum.

Belgisch Centrum van het Beeldverhaal
Zandstraat 20, 02/219.19.80
Open: elke dag (behalve op
maandag) van 10 tot 18u.
Toegang: 180,-BF; 60,-BF voor
kinderen tot 11 jaar

Galerij van de Kredietbank, Brussel

Chinese jade en rolschilderingen uit de Dongxi-verzameling
25 oktober tot 17 december

De Dongxi-verzameling, bestaande uit kleinsculpturen en rolschilderingen, is een zeer waardevol ensemble dat zich in Belgisch privé-bezit bevindt. De meeste beeldjes zijn van jade, het gesteente dat in de Chinese cultuur van oudsher zeer waardevol is en waaraan magische krachten werden toegeschreven. Ze dateren van 4500 v.Chr. tot de 18de eeuw n.Chr. en bestrijken dus de Chinese geschiedenis van het neolithicum tot de vroege Qing- of Mantsjoe-dynastie. Deze beeldjes werden gebruikt bij rituele handelingen of in de dodencultus, of ze dienden als opsmuk van de kledij, de wapenrusting of het interieur. De rolschilderingen zijn geschilderd op papier en zijn zo gemonteerd dat ze kunnen

opgerold worden. Ze werden geschilderd door een aantal belangrijke Chinese kunstenaars, waaronder Qi Baishi (1863-1957), Zhang Daqian (1899-1983) en Wu Guangzhong (1919). In confrontatie met de oude jade zijn de schilderingen verrassend. Voor de catalogus tekende Nicole De Bisschop, kunsthistorica gespecialiseerd in Chinese kunst.

Galerij van de Kredietbank
Grote Markt 19, 1000 Brussel,
02/517.56.72
Open: dagelijks van 11 tot 18u.
Gesloten op maandag
Toegang: gratis
Rondleidingen op aanvraag:
02/517.57.02 (1.000,-BF per gids)

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Jubelpark, Brussel "Fluwelen Rijkdom". Renaissance fluweel uit de Errera- verzameling en hedendaagse creaties
9 september tot 31 december

Het Jubelparkmuseum bezit een zeer rijke en gevarieerde verzameling textiel. Deze verzameling is bekend onder de naam "Errera collectie",

Italiaans fluweel met goudbrokaat en goudlussen, 15de eeuw. Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Brussel.
(foto: Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium).

genoemd naar Isabelle Errera, de gepassioneerde verzamelaarster die haar textielcollectie aan het museum schonk. Een uitgebreide selectie van de mooiste fluwelen is nu te zien in de nieuwe Errera-zaal. Er zijn voorbeelden van gesneden, ongesneden, geperst, geschoren, brokaat en bedrukt fluweel in diepe, warme kleuren. Daarnaast zijn waardevolle religieuze gewaden, zoals koor-kappen, dalmatieken en kazuifels tentoon gesteld.

Het tweede luik van de expositie belicht de textiele kunst van de Engelse Arts and Crafts. De eeuwwisseling wordt vertegenwoordigd door bedrukte katoenfluwelen van de firma's William Morris en Liberty.

Het laatste luik focust op een speciaal project van de Westvlaamse weefgetouwenproducent Michel Van De Wiele, in samenwerking met textielontwerper Marc Van Hoe. Zijn recente ontwerpen werden uitgevoerd op het allernieuwste, ultra-moderne weefgetouw van Van De Wiele.

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

Jubelpark 10, 1040 Brussel,
02/741.72.11
Open: dagelijks van 9u.30 tot 17u., zat., zon. en feestdagen van 10 tot 17u..
Gesloten op maandag, 1 en 11 nov., 25 dec.

Koninklijke Bibliotheek Albert I, Nassaukapel, Brussel
Wider den deutschen Geist

15 september tot 14 oktober

Leiddraad door deze tentoonstelling is de spreuk: "Dort wo man Bücher verbrennt, verbrennt man auch am Ende Menschen". De boeken waarmee de Duitse kunstenaar Wolfgang Vincke de toeschouwer confronteert, zijn op allerlei wijzen vernietigd: vastgespijkerd, doorgezaagd, opgehangen of vastgebonden. Elk werk is voorzien van een vuurspreuk waarmee op 10 mei 1933 door leden van het Duitse studentencorps de werken

van o.a. Sigmund Freud, Karl Marx, Heinrich Mann, Erich Kästner en Kurt Tucholsky verbrand werden. Door de boekverbranding in 1933 en later door de Nazi's werd de intellectuele vrijheid in Duitsland tijdelijk buiten spel gezet. De boekverbranders die met hun strijdkreet "Wider den deutschen Geist" deden alsof ze de Duitse geest in pacht hadden, dreven deze in werkelijkheid het land uit. Op indrukwekkende wijze toont Wolfgang Vincke hoe men de geest en daarmee uiteindelijk ook de mens heeft vastgeketend, gefolterd en gedood.

Koninklijke Bibliotheek Albert I
Nassaukapel, Kunstberg, 1000 Brussel, 02/519.53.11
Open: dagelijks van 12 tot 17u..
Gesloten op zondag
Toegang: gratis

unikaat juweel simonne muylaert-hofman
hanger goud 18 karaat - koraal - briljant - tahitiparel

muylaert-hofman
nieuwstraat 36 - 9300 aalst
tel. (053) 78 71 12
open: dinsdag t/m zaterdag 9.30 - 12.30 u en 14 - 18.30 u
december speciale uurregeling

Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, Museum voor Moderne Kunst, Brussel
De Nederlandse schilders te Brussel, 1847-1887
 6 oktober tot 10 december

De economische heropbloei van België rond 1850 kwam ook het cultureel leven in Brussel ten goede. Zo schreef Lord Ronald Gower in 1875 over onze hoofdstad: "Brussels is a paradise of painters", en de artiesten zouden er leven als prinses.

Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, Museum voor Oude Kunst, Brussel
Emile Claus: Lichtspelingen op de Theems (1916-1919)
 19 september tot 26 november

In volle Eerste Wereldoorlog verliet de luministische schilder Emile Claus (Sint-Eloois-Vijve 1849- Astene 1924) ons land om zich bij de Belgische kunstenaarskolonie te voegen die, in ballingschap, in Groot-Brittannië gastvrijheid genoot. De Koninklijke Musea voor Schone

Tussen 1850 en 1890 kwamen heel wat Nederlanders in Brussel wonen, zodat we zouden kunnen spreken van een Nederlandse kolonie in Brussel. Ook al was het Brusselse artistieke leven vooral op Parijs gericht, toch kan men de Hollandse invloed in onze landschapsschilderkunst niet ontkennen. Belangrijk is de Hollandse landschapsschilder Willem Roelofs (1822-1897), de dierschilder Jan de Haas (1832-1908), de naturalistische schilders David (1842-1902) en Pieter Oyens (1842-1894), de graveur Carel Nicolaes Storm van Gravesande (1841-1924) en de vernieuwer Jan Toorop (1858-1928, die vanaf 1850 naar Brussel afzakken. Schilderijen, aquarellen en tekeningen illustreren de invloed van Roelofs en de gebroeders Oyens op het realisme en naturalisme in België. Van Jan Toorop zijn een aantal vroege werken te zien.

Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, Museum voor Moderne Kunst
 Koningsplein 1-2, 1000 Brussel
 Open: dagelijks van 10 tot 17u., gesloten op maandag, 1 en 11 nov.
 Toegang: 180,-BF - 150,-BF - 100,-BF

Emile Claus (1849-1924), "De Theems te London, november, 's middags" (1916). Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, afdeling Oude Kunst.
 (foto: Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium).

Kunsten van België kwamen dankzij mecenaat in het bezit van vijftientig doeken uit de Engelse periode van Claus. Daarvan brengen tweentwintig doeken "Lichtspelingen op de Theems" of "Réverbérations sur la Tamise" in beeld. Onder deze titel organiseerde de Londense "The Goupil Gallery" in 1917 een tentoonstelling gewijd aan Emile Claus. Het was in zijn atelier met uitzicht op Victoria Embankment en op stroom dat Claus in de wisseling der dagen en jaargetijden zijn Theemsgezichten schilderde.

Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, Museum voor Oude Kunst
 Regentschapsstraat 3, 1000 Brussel
 Open: dagelijks van 10 tot 12u. en van 13 tot 17u., gesloten op maandag
 Toegang: gratis

Museum van de Radiologie, Militair Ziekenhuis, Brussel
100 jaar Radiologie
 25 september tot 10 oktober

Het Museum van de Radiologie herdenkt dit jaar een dubbele verjaardag: 100 jaar geleden werden de X-stralen ontdekt, 150 jaar geleden werd hun ontdekker prof. W.C. Röntgen geboren. Op 27 maart 1845 werd W.C. Röntgen in Lennep (Duitsland) geboren. Hij volgt een opleiding als technisch ingenieur in Zwitserland. Daarna richt hij zijn belangstelling op de fysica. Terug in Duitsland legt hij zich toe op experimenteel onderzoek. Op 8 november 1895 ontdekt hij een "nieuwe aard stralen" die de materie, al naar gelang haar dichtheid, kon doorlichten. In 1901 krijgt Röntgen de Nobelprijs voor fysica. De collectie van het Museum van de Radiologie is voor de herdenking aangevuld met een tijdelijke tentoonstelling afkomstig van het Duitse Museum van Radiologie. Deze tentoonstelling bevat historische apparatuur en talrijke didactische posters.

Museum van de Radiologie
 Militair Ziekenhuis, Bruynstraat 2, 1120 Brussel, 02/268.00.50 (ext. 2269)
 Open: maandag tot vrijdag, van 13.30 tot 15.30u.
 Toegang: gratis

Koninklijk Museum van het Leger en van Krijgsgeschiedenis, Brussel
"Ik was 20 in '45"
 verlengd tot 30 oktober

Dit is de meest volledige retrospectieve tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog die ooit ter wereld werd georganiseerd. Het Legemuseum wil met dit initiatief haar steentje bijdragen tot de internationale herdenkingsplechtigheden van de 50ste verjaardag van de Bevrijding. De bedreiging van het Nazisme in de jaren '30, de uitbarsting van het oorlogsgeweld in 1940, tot het einde van W.O. II met de ultieme A-bom op Hiroshima in 1945, worden indringend voorgesteld. In het didactische gedeelte komt de geschiedenis van W.O. II op chronologische en thematische wijze aan bod. Kaarten, foto's, documenten en archiefstukken dienen als illustratie. In het tweede deel wordt het publiek op dynamische wijze geconfronteerd met feiten en gebeurtenissen van 50 jaar geleden. Levensgrote driedimensionele decors en audiovisuele media dompelen de toeschouwer onder in de sfeer van toen. Belangrijkste, pedagogische doel van deze expositie is de jeugd van vandaag te informeren en te sensibiliseren. De collectie in het

Legemuseum is samengesteld uit objecten en archivalia uit het "Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie" van Amsterdam, het "Deutsches Historisches Museum" van Berlijn, "Le Mémorial" van Caen, het "Imperial War Museum" van Londen, het "Auschwitz-Memorial" in Polen, e.a. "Ik was 20 in '45" is een pleidooi voor vrede en verdraagzaamheid en tegelijk een eerbetuiging aan de Bevrijders.

Koninklijk Museum van het Leger en van Krijgsgeschiedenis
 Jubelpark 3, 1040 Brussel
 Open: elke dag van 10 tot 19u.
 Gesloten op maandag
 Toegang: 300,-BF; reductiehouders 250,-BF; groepen en militairen 200,-BF

Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, Brussel
Verborgen schatten van het Museum van Tervuren
 tot 26 november

Het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren bezit 's werelds rijkste verzameling kunsthistorische voorwerpen uit Midden-Afrika. Zo'n 250.000 voorwerpen liggen in de kelders van het museum opgeslagen, sommige reeds sinds het begin van deze eeuw. Deze voorwerpen werden tijdens wetenschappelijke expedities verzameld of door coloniale ambtenaren en missionarissen meegebracht en aan het museum geschonken: het geheel diende in eerste instantie voor wetenschappelijk onderzoek. Een groot aantal voorwerpen zijn echter na hun inschrijving in het museum nooit meer bovengehaald. De tentoonstelling "Verborgen schatten" geeft met een selectie van 250 voorwerpen een vrij volledig en boeiend overzicht van de centraalafrikaanse kunstuitingen. Naast gelaats- en stulpmaskers, kracht- en voorouderbeelden, worden ook gesculpteerde gebruiksvoorwerpen van diverse etnische groepen als de Kongo, de Ovimbunda, de Mangbetu en de Songye uit de reserves opgediept. Ook het museum, aan de rand van het Zoniënwoud, is het ontdekken meer dan waard. Het werd in opdracht van Koning Leopold II ontworpen door de Charles Girault, de architect van het Petit Palais. De immense zalen van het gebouw herbergen een aantal merkwaardige

Christo "The Wedding Dress", 1967.
(foto: F. Boesch)

modellen zijn van stylisten als Jean-Paul Gaultier en Thierry Mugler. Deze worden geconfronteerd met plastische creaties van o.a. Andy Warhol, Christo, Keith Haring en Robert Morris. Bovendien ontwierpen vijf toonaangevende stylisten speciaal voor de tentoonstelling een installatie: Rei Kawakubo, Issey Miyake, Yohji Yamamoto en Azzedine Alaïa i.s.m. Jean-Paul Goude en Martin Margiela. Sommige van deze installaties neigen naar performance. Van pop over punk tot postmodern zien we hoe de mode soms sneller en beter dan de kunst de tijdgeest weet te vatten en te reflecteren. Muziek, diaprojecties en video's verlevendigen en documenteren het geheel.

Paleis voor Schone Kunsten
Ravensteinstraat 23 -
Koningstraat 10, 1000 Brussel,
02/507.84.69

VUB - Galery', Brussel
VUB - Centrale
Bibliotheek, Brussel
De Markten, Brussel
De Kriekelaar, Brussel
Discours-Mètis
9 september tot 6 oktober

Men koos voor de titel "Discours-Mètis" omdat de gelijkenis met openheid, beweeglijkheid tussen "Discours" en zijn mechanismen, de "Mètis" en bepaalde hedendaagse kunstvormen opvalt. Dit tentoonstellingsproject kan men op vier verschillende locaties bezoeken. Het eerste deel van de titel staat voor een openheid in het betoog tussen de verschillende kunstenaars, de organisatoren, de localisaties en het publiek. De bedoeling is een dialoog op gang te brengen tussen elke

betrokken partij en dat het publiek daarbij ook zelf inspraak krijgt in het kunstgebeuren. "Mètis" staat hier voor een door hedendaagse kunstenaars veel gebruikt, onbewust mechanisme. Het betreft een "kennis-vorm" van telkens nieuwe parades en oefeningen, vragen zonder antwoorden, een mechanisme zonder finaliteit.

VUB - Galery',
Pleinlaan 2, 1050 Brussel,
02/629.23.25
VUB - Centrale Bibliotheek,

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
De Markten, Oude Graanmarkt
5, 1000 Brussel, 02/512.34.25
De Kriekelaar, Gailletstraat 86,
1210 Brussel, 02/245.75.22

Predikherenkerk, Leuven
Telecommunicatie in
opmars. Van tamtam naar
virtuele realiteit
7 oktober tot 3 december

Dit is een originele wetenschapstentoonstelling. Interactieve opstellingen maken van deze tentoonstelling voor de bezoeker de basisprincipes duidelijk van telegrafie, telefonie, omroep en informatie-uitwisseling via computeren. Merkwadige toestellen uit de "prehistorie" van de telecommunicatie en geavanceerde hedendaagse apparatuur illustreren mijlpalen in een fascinerende evolutie. Sinds uitvinders als Morse, Bell, Marconi en anderen de wereld verbaasden met hun experimenten, hebben de elektronische telecommunicatiemogelijkheden een hoge vlucht genomen. De expositie biedt niet alleen een verhelderende blik op ontwikkelingen en toepassingen gedurende de jongste 200 jaar, zij

maakt ook grote opties voor morgen concreet: videoconferencing, telewerken, thuiswinkelen, onderwijs-op-afstand, film-op-aanvraag, interactieve telenavigatie, stemgestuurde databanken, enz. De expositie toont verbluffende technologie, maar heeft eveneens aandacht voor de invloed op het dagelijks leven en de inpassing in de samenleving. Elke bezoeker ontvangt gratis een overzichtelijke wandelgids als leidraad door de tentoonstelling.

Predikherenkerk
Onze-Lieve-Vrouwstraat,
3000 Leuven.
Open: di. en woe. van 9u.30 tot 17u.30; do. en vrijd. van 9u.30 tot 21u.30; weekend van 13u.30 tot 18u.30. Gesloten op maandag en 1 nov.
Toegang: individueel 200,-BF - bezoekers met korting 150,-BF - groepen 125,-BF - scholen en studentengroepen 100,-BF - kinderen tot 12 jaar gratis
De NMBS voorziet een voordelig reis- en tentoonstellingsticket Informatie en reservatie: Brusselsesstraat 63, 3000 Leuven, 016/22.45.64

verzamelingen op het domein van de etnografie, de natuurkunde, de zoölogie, de etnomusicologie en de economische wetenschappen.

Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
Leuvensesteenweg 13, 3080 Tervuren, 02/769.52.39
Open: elke dag van 9 tot 17.30u., gesloten op maandag
Toegang: 200,-BF (studenten en senioren: 150,-BF; groepen: 130,-BF)

Paleis voor Schone Kunsten, Brussel
Kunst en Mode 1960-1990
29 september tot 7 januari 1996

Wat betekent mode als cultureel systeem en wat is de symbolische waarde van kleding? Hoe verhoudt de mode zich tot de beeldende kunst? Met ruim 150 toonaangevende modecreaties en kunstwerken reikt de tentoonstelling antwoorden aan op deze vragen. We zien historische creaties van Yves Saint Laurent, Chanel en Christian Dior. Recente

23, 24, 25 SEPT.,
30 SEPT. en 1 OKT. '95

10de ANTWERPSE
ANTIËK- &
KUNSTBEURS

BOUWCENTRUM
Jan Van Rijswijcklaan 191

Openingsuren :
Zaterdag : 10 tot 19 u.
Zondag : 10 tot 19 u.
Maandag : 15 tot 20 u.

Tijdens de beursdagen **EXPERTEN AANWEZIG**

GRATIS EXPERTISE van meegebrachte stukken (1 voorwerp per bezoeker) op maandag 25 september van 14 tot 18 u.

Organ.: N.V. MARU - 03/324.62.99

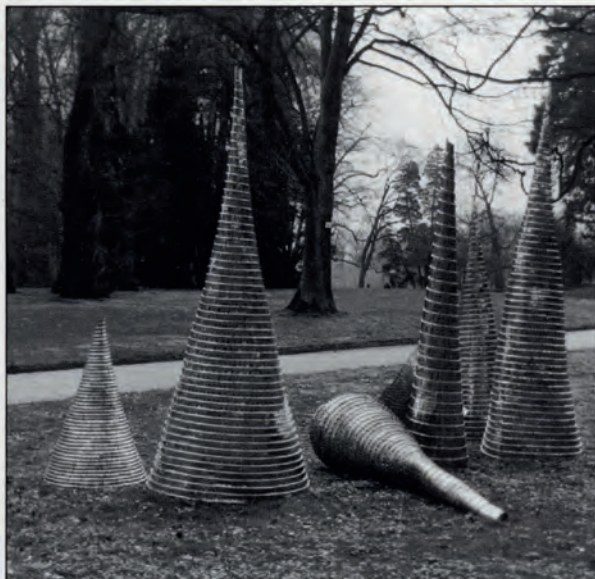
Sportmuseum Vlaanderen, Leuven

Putten in het Podium
10 tot 26 november

Dit is de titel van een rondreizende tentoonstelling die Sportmuseum Vlaanderen opzet in het najaar 1995. In de museumcollectie bewaart het Sportmuseum de originele sportkarikaturen van Karl Meersman, o.m. bekend van "Sport-90". De selectie van zowat 35 tekeningen heeft sport en ethiek als thema. Op een niet al te zwaarwichtige manier worden doping, commercialisering, geweld en andere aspecten van sport in beeld gebracht. Ben Herremans, eindredacteur van Knack, voorziet iedere tekening van een ondertitel die tot reflectie aanspoort. De tentoonstelling richt zich tot een jong sportminnend, maar kritisch ingesteld publiek. Daarom werd dit project opgezet in vier universitaire complexen, in Gent (29 september-15 oktober), in de V.U.B. (20 oktober-5 nov.), in Leuven (10-26 nov.) en in Antwerpen (1-20 dec.).

Sportmuseum Vlaanderen
Tervuursevest 101, 3001 Leuven,
016/22.96.21

Ludo Vestesaeger
"Kokers"

Nationale Plantentuin van België

"Monumental Meise"
tot 2 november

In het kader van de 125ste verjaardag van de Nationale Plantentuin van België loopt in het noordelijke gedeelte van het park van Bouchout een tentoonstelling van monumentaal beeldhouwwerk van o.a. Herman Van Nazareth, Hubert Minnebo en Thierry Bontridder. De artistieke leiding van deze tentoonstelling werd toevertrouwd aan de stichting Helan-Arts. De stichting heeft reeds tal van tentoonstellingen op haar actief en bezit een permanente beeldentuin in Bornem. Naast de beeldtentoonstelling lopen nog twee andere tentoonstellingen in de de Openluchtverzamelingen en het Kasteel: "Bamboe" en "Kawa, koffie ontsluitend" (beide tot 2 november).

Nationale Plantentuin van België
Domein van Bouchout,
1860 Meise, 02/269.39.05
Het park ("Monumental Meise") is elke dag open van 9 tot 17.30u., op zon- en feestdagen van 9 tot 18u.

De Openluchtverzamelingen ("Bamboe") zijn open van maandag tot donderdag van 13 tot 16.30u., op zon- en feestdagen van 14 tot 18u.

Het kasteel ("Kawa, koffie ontsluitend") is open van maandag tot donderdag van 13 tot 16.30u., op zon- en feestdagen van 14 tot 18u.

West-Vlaanderen

Ontmoetingscentrum De Neerbeek, Bissegem
Retrospectieve José Vermeersch 1935-1995
22 september tot 8 oktober

De retrospectieve in Bissegem, het geboortedorp van José Vermeersch, omvat een honderdtal werken. "Opener" (1935) is één van de allereerste schilderijen van Vermeersch. Verder worden nog een dertigtal schilderijen getoond, daterend van de jaren '40 tot eind jaren '60. Toen schakelde Vermeersch over op keramiek en met deze keramieksculpturen werd hij ook bekend. Blikvanger zijn twee indrukwekkende beeldengroepen, één met voornamelijk menselijke figuren, de ander is de intussen welbekende serie hondfiguren. Naast zijn schilderijen en keramiekwerk komen ook juwelen, potsculpturen, bronzen werken en zijn recentste experimenten met kristal aan

bod. Hoofdthema blijft de mens in al zijn aspecten. Ondertussen wordt zijn beeldhouwwerk nationaal en internationaal gewaardeerd, ten bewijze daarvan zijn selectie voor de Biënnale van Venetië (1973 en 1984).

Ontmoetingscentrum De Neerbeek
Vlaswaagplein z/n, Kortrijk-Bissegem, 056/37.13.19
Open: dagelijks van 10 tot 18u.
Toegang: 100,-BF - 50,-BF
Rondleidingen op aanvraag: 056/37.13.19
De NMBS voorziet in een combinatieticket.

Halletoren - Adorneszaal - Grote Markt, Brugge
Henri Matisse en Gabriel Fournier
tot 28 september

Henri Matisse (1869-1954) was in de eerste plaats schilder. Als fauvist werd hij een baanbreker van een nieuwe schildersgeneratie. Zijn grafisch werk is minder bekend, ondanks het feit dat tekenen voor Matisse een uiterste noodzaak én scheppende obsessie was. De kunstenaar was een begaafd modeltekenaar. Hij concentreerde zich op de zuivere kracht en expressie van de lijn als vorm-, volume- en ruimtebegrenzend middel. We ontdekken o.a. illustraties voor de "Revue Verve", voor "Florilège des Amours" van Ronsard, voor "Les Fleurs du Mal" van Baudelaire, voor "Ulysses" van James Joyce en zelf geschreven en geïllustreerde boeken zoals "Jazz".

De kunstschilder Gabriel Fournier (1893-1963) was tijdgenoot en vriend van Matisse. Hij creëerde houtgravures, tapijntwerpen en schilderijen. Ten onrechte heeft men hem als een triestige en miskende kunstenaar gezien, enkel omdat hij in tegenstelling tot andere kunstenaars niet schilderde om te verkopen, maar enkel voor zijn eigen plezier. Zijn oeuvre geeft blijk van een geïnteresseerde visie en een constante alerte emotie. Dit wordt geïllustreerd met portretten, naakten, interieurs, stillevens en landschappen.

Halletoren - Adorneszaal
Grote Markt, 8000 Brugge,
050/38.40.92 of 050/33.83.44
Open: dagelijks van 10 tot 18u.
Toegang: 200,-BF voor volwassenen - 150,-BF voor Studenten, CJP en 60+ - gratis voor kinderen tot 12 jaar

Kunstcentrum Oud Sint-Jan, Brugge
Van Realisme naar Symbolisme. De Belgische avant-garde 1880-1900
tot 15 oktober

Deze tentoonstelling is gebaseerd op de expositie "From Impressionism to Symbolism", vorig jaar door de Royal Academy van Londen opgezet. Terecht verdient de Belgische kunst alle aandacht in de internationale kunstgeschiedenis. Figuren als James Ensor, Henry van de Velde, William Degouve De Nuncques, Félicien Rops, Théo

(foto: Hugo Maertens)

Van Rysselberghe, Georges Minne, Constantin Meunier, ... mogen in één adem vernoemd worden met Monet, Cézanne en Vincent Van Gogh. In nauwe samenwerking met het wetenschappelijk team van de Royal Academy en met de belangrijkste Belgische musea wordt de vorige expositie uitgebreid en vervolledigd. De laatste 2 decennia van de 19de eeuw groeiden uit tot de meest dynamische en creatieve periode uit de Belgische kunstgeschiedenis, merkbaar in alle disciplines van de kunst. Vanaf de jaren 1880 profileerden

vooral Brussel en Antwerpen zich als avant-garde centra. Vooruitstrevende groeperingen "Als Ic Can" te Antwerpen en "Les XX" te Brussel keerden zich af van de traditionele Brusselse Academie voor Schone Kunsten en haar jaarlijkse tentoonstellingen, de "Triennale". Later werd het accent verschoven naar de decoratieve kunsten. Henry van de Velde legde zich vanaf 1892 definitief toe op architectuur en design. Georges Lemmen vond zijn roeping in de grafiek en Alfred Finch in de keramiek. Maar met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd dit 19de-eeuwse kunstpanorama voorgoed uitgeveegd en werden de grondslagen gelegd voor het modernisme.

Kunstcentrum Oud Sint-Jan
 Mariastraat 38, 8000 Brugge,
 050/33.56.66
 Open: dagelijks van 9u.30 tot 18u.
 Toegang: 350,-BF, 250 bf
 Toegangsticket, treinreis
 inbegrepen, te verkrijgen in alle
 NMBS-stations en in de FNAC-
 winkels

Stedelijk Museum, Oudenburg Kerstening in Westelijk Vlaanderen
 tot 2 november

Het 1250-jarig bestaan van de parochie Roksem, één van de oudste parochies in westelijk Vlaanderen, wordt gevierd met een herdenkingstentoonstelling. De vroegste kerstening tussen de late 5de en 11de eeuw wordt onder de loupe genomen. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de laat-Romeinse tijd en de heiligen die de streek kwamen kerstensen, de eerste kloosters, de bisdommen en de kerkbouw. Een boeiend stukje cultuurgeschiedenis uit de "duistere" middeleeuwen komt tijdens deze expositie aan het licht.

Stedelijk Museum
 Marktstraat 24, 8460 Oudenburg
 Open: dagelijks van 14 tot 18u.

PMMK, Museum voor Moderne Kunst, Oostende Marc Mendelson, retrospectief
 14 oktober tot 3 december

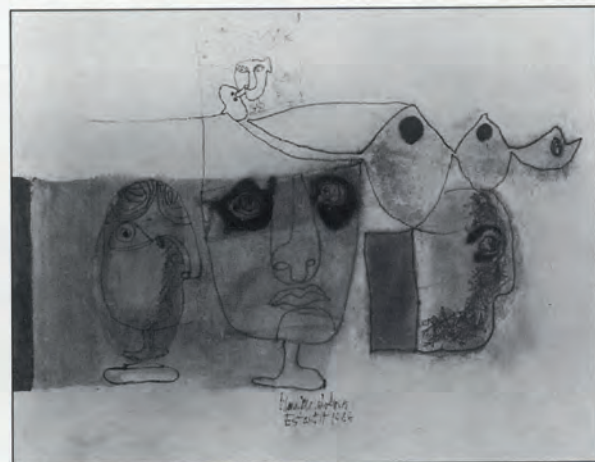
Tot op heden maakte het oeuvre van Marc Mendelson (London, 1915) nog nooit het onderwerp uit van een uitgebreide retrospectieve tentoonstelling. Het PMMK huldigt de tachtigjarige Mendelson met een overzichtstentoonstelling die nadien ook nog in het Cultureel Centrum "Le Botanique" (Brussel) zal te zien zijn. Marc Mendelson was 7 toen zijn familie, van Engelse oorsprong, zich in Antwerpen vestigde. Hij studeerde aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten. In 1944 vestigde hij zich in Brussel. Hij nam deel aan de tentoonstelling "La jeune Peinture Belge" in de galerie Apollo, waarvan hij medestichter was. Acht jaar later - de Jeune Peinture Belge was inmiddels ontbonden - was hij medeoprichter van de groep "Espace". De vroegste werken van Mendelson worden gekenmerkt

door een dromerige surrealisme, een verstilde verontrustende sfeer in een heel persoonlijk getemperd palet. Na het avontuur met de Jeune Peinture Belge evolueert Mendelson naar abstract werk in een verhevigd coloriet. Na verschillende verblijven in Catalonië ondergaat zijn werk een metamorfose. Hij verwerkt zand, gips en steen in de verf en gaat op zoek naar oerstructuren. Vanaf 1966 keert hij terug naar de polychromie, naar het gebruik

meer vluchtige materie en naar een nieuwe figuratieve kunst vol humor en poëzie.

PMMK, Museum voor Moderne Kunst
 Romestraat 11, 8400 Oostende,
 059/50.81.18
 Open: dagelijks van 10 tot 18u.,
 gesloten op maandag

Marc Mendelson,
 "Portrait imaginaire de p.c." (1966)

CONGRESCENTRUM 'T ELZENVELD
 Lange Gasthuisstraat 45, Antwerpen

Het 'Oud Gasthuis 't Elzenveld' is uiterst geschikt voor congressen, meetings en diverse kunstmanifestaties. Het bezit 30 grote en kleinere ruimten.

Het kloosterpand werd in de loop der eeuwen veelvuldig vergroot en verbouwd. De oudste delen dateren van de zestiende eeuw. Na jarenlange bewoning verliet de religieuze orde op 12 januari 1989 het klooster en vestigde zich in een nieuw rustoord. Voordien werden reeds de voormalige ontvangst- en zitkamers gerestaureerd. De aanpassingswerken aan de andere ruimten werden daarna aangevat.

De grote ontvangstkamer 'Zuster Agnes Volckerix' van het klooster bezit een prachtige zoldering. Een collectie 17de eeuwse schilderijen afkomstig van voormalige liefdadigheidsinstellingen versieren deze zaal die plaats kan bieden aan een zestigtal genodigden.

Samen met de 'Zuster Barbara Bokerskamer' en de 'Zuster Angela Vermeulenkamer' vormt ze een mooi geheel, geschikt voor diners, recepties en vergaderingen.

Dhr. J. De Haes, Afgevaardigd-Bestuurder-Secretaris.
 Voor inlichtingen en reservaties:
 tel. 03/223.56.13 of 233.56.57
 fax. 03/226.82.76

Maasmechelen

Cultureel Centrum

Maasmechelen

Koninginnelaan 42, 086/76.21.52

• 30 sep.-12 nov.:

"Mijn-Tekens" (*)

Sint-Truiden

Centrum voor Kunsten

Begijnhof

• tot 8 okt.: "Uit de kleren"

Galerie Van Laethem

Kanaalstraat 2 Bus 2,

089/71.18.05

• tot 8 okt.: "Uit de kleren"

Museum Vlaamse

Minderbroeders Sint-Truiden

Capucienessenstraat 3,

011/67.29.71

• 6 okt.-30 nov.: "Antonius.

De kleine en de grote" (*)

Tienen

Stedelijk Museum "het Toreke"

Grote Markt 6, 016/81.73.19

• 7 okt.-19 nov.: Hugo

Duchateau

Tongeren

C.C. De Velinx

Dijk 111, 012/39.38.00

• tot 25 sep.: Magda Cuyck:

kunstmodeshow

• 1 okt.-6 nov.: Marcel Van

Maele: "Oog in oog", schilderijen

(*)

• 11 nov.-4 dec.: Geert Van der

Borgh: keramiek

Turnhout

de Warande

Warandestraat 42, 2300

Turnhout, 014/41.94.94

• tot 1 okt.: De Kunstbende

Don Quichot

• 9 sep.-8 okt.: "Trottoir",

fotoinstallaties van Dominique

van Huffel

• 7 okt.-5 nov.: "Jonge Kastelen"

met Koen Liekens, Michel

Helsen, Jürgen Voordeckers en

Chantal Chapelle

Provincie

Oost-Vlaanderen

Deinze

Museum van Deinze en

Leiestreek

Lucien Matthyslaan 3-5,

09/386.00.11

• 23 sep.-23 okt.: Grafiek van

Michel Bracke

Dendermonde

Museum voor Volkskunde

Begijnhof 25

• tot 31 okt.: Merklappen

Vleeshuismuseum

Grote Markt 32

• tot 31 okt.: Beeldhouwwerk uit

eigen verzameling

Zwijvekemuseum

Nijverheidsstraat 1, 052/21.30.18

• tot 15 okt.: Film en cinema's in

Dendermonde

• 29 okt.-17 dec.: De gevangenis te Dendermonde, leven achter tralies

Deurle

Museum Dhondt Dhaenens

Museumlaan 14, 09/82.51.23

• 17 sep.-22 okt.: Gery De Smet,

Cathy Daley (C) en Till Velten

(D)

• 29 okt.-10 dec.: Willem Cole

en Jürgen Albrecht (D)

Gent

Centrum voor Kunst en

Cultuur - St.-Pietersabdij

St.-Pietersplein 9, 09/222.07.62

• 29 sep.-7 jan.: "De

stoutmoedige diefte van het Lam

Gods"

Experimenteel Inermedia Huis

Sassekaai 45, 09/223.80.89

• tot 10 okt.: "Unter Anderen -

Onder Andere - Among Others"

Galerie F17

Fortlaan 17, 09/222.00.33

• 16 sep.-29 okt.: Ludwig

Vandevelde: tekeningen en

sculpturen

Museum Arnold Vander Haegen

Veldstraat 82, 09/225.79.37

• 16 sep.-12 nov.: Het

Interbellum in Gent (*)

Museum voor de Geschiedenis

van de Wetenschappen

Krijgslaan 281, S30, 02/264.49.30

• tot 30 nov.: "J.E. Verschaffelt

(1870-1955), Gentse fysicus en

hoogleraar"

Museum van Hedendaagse

Kunst

Citadelpark, 09/221.17.03

• 30 sep.-22 okt.: 25 jaar optie

Fotografie & Film, Academie

voor Schone Kunsten

• 30 sep.-29 okt.: Rotary Prijs,

wedstrijd voor jonge kunstenaars

Museum glasramen "het Pand"

Onderbergen 1, 09/222.94.37

• tot 1 okt.: "Driekwart Eeuw

Gentse Glazenierskunst 1854-

1925"

Museum voor Industriële

Archeologie en Textiel

Minnemeers 9, 09/223.59.69

• tot 1 okt.: Film en

bioscoopzalen in Gent (*)

Museum voor Schone Kunsten

Citadelpark, 09/222.17.03

• tot 1 okt.: Imaginair Museum

Hubert en Jan Van Eyck

• tot 15 okt.: Hongaarse

schilderkunst 1860-1910 (*)

• 28 okt.-10 jan. 1996: De etsen

van Jules de Bruycker (1870-

1945). De houtsneden van

Edgard Tytgat (1879-1957)

Museum voor Sierkunst

Jan Breydelstraat 5, 09/225.66.76

• 30 sep.-5 nov.: 22 tapijten van

Vlaamse en Duitse kunstenaars

• 30 sep.-5 nov.: Design van de

Finse ontwerper Kaj Franck

• 30 sep.-5 nov.: Keramiek van

Karin Järvinen

TENTOONSTELLINGEN
de Warande

van 2 september tot 1 oktober 1995

de Kunstbende

DON QUICHOT

van 7 oktober tot 5 november 1995

Jonge

kastelen

Chantal Chapelle
Michel Helsen
Koen Liekens
Jürgen Voordeckers

dagelijks vrij toegankelijk van 14.00u. tot 18.00u.,
op zondag van 10.00 u. tot 12.00 u. en van 14.00u. tot 18.00u.,
o p m a a n d a g g e s l o t e n .
C a t a l o g i b e s c h i k b a a r .
de Warande, Warandestraat 42, 2300 Turnhout.
Tel.: 014 - 41 94 94 Fax.: 014 - 42 08 21

Ateliers, cursussen, lezingen...

Ateliers

Antwerpen

Filmmuseum - Centrum voor Beeldcultuur

Koninklijk Paleis, Meir 50
• Het Filmmuseum organiseert in het najaar 2 nieuwe cursuursreeksen. Elke reeks omvat 12 lessen en 12 films. De eerste reeks (Filmanalyse en filmtheorie) vindt plaats op maandagen van september tot december. De tweede reeks (De Voorbije Tijd) vindt plaats op dinsdagen van september tot december. Prijs: 3.000,-BF voor 12 lessen + cursusboek.

Inschrijven kan door storting van het bedrag op bankrekening: 001-1476061-88 met duidelijke vermelding van de cursuursreeks A of B. Info: 03/233.85.71

Bilzen-Rijkhoven

Alden Biezen

Kasteelstraat 6, 089/41.39.13
• 29 sep.-1 okt.: "Kalligrafia" organiseert een najaarsstage van 3 dagen die in het teken staat van kalligrafie en boekbinden. De stage wordt geleid door Donatienne Van den Bogaert. Inlichtingen: Kalligrafia, Rerum Novarumlaan 160, 2180 Ekeren, 03/647.22.89

Gent

Flanders Antiquity

Vaderlandstraat 16, 09/221.54.44
• In oktober start "Flanders Antiquity" voor de zesde maal met een praktijkgerichte cursus antiek en oude kunst, in Antwerpen, Gent en Brussel. De docenten zijn experts in hun vakgebied. Het cursusjaar omvat 26 les- en excursiebijeenkomsten en kost 55.000,-BF. Voor uitgebreide en gedetailleerde documentatie: Flanders Antiquity, Vaderlandstraat 16, 9000 Gent, tel/fax: 09/221.54.44

Instituut voor Conservatie en Restauratie (I.C.R.)

Zwartzusterstraat 34, 09/225.42.90
Vanaf oktober starten in het I.C.R. verschillende cursussen telkens van 9u.30 tot 18u.. Inlichtingen en inschrijvingen op bovenstaand adres.

• vanaf 14 okt.: Inleiding tot de monumentenzorg (7 zaterdagen)

• vanaf 21 okt.: Inleiding tot museumtechnieken en museummanagement (7 zaterdagen)

• vanaf 25 nov.: Inleiding tot de industriële archeologie (7 zaterdagen)

• vanaf 25 okt.: Kunst en cultureel Erfgoed in Vlaanderen (20 woensdagavonden)

• vanaf 2 okt.: Deskundig beheer, conservatie en

restauratie van het cultureel erfgoed (maandagen, cursus van 2 jaar)

Leuven

Secretariaat van

"Telecommunicatie in opmars"

Brusselsestraat 63, 016/22.45.64

• 24 okt., 7-14-21-28 nov.: naar aanleiding van de tentoonstelling "Telecommunicatie in opmars" vindt in het kader van "Davidsfonds Universiteit Vrije Tijd" een cursus plaats over telecommunicatie. De cursus vindt plaats in het auditorium van IMEC in Heverlee. Inlichtingen: 016/22.18.01 (Davidsfonds)

Stichting Lodewijk de Raet Aanbod herfst 1995

• 21-22 september: "Zoeken naar essentie" (Antwerpen). Je zelf ontplooiën met beeldende expressie. Kleuren leren aanvoelen en mengen. Zelf vormgeven aan kleisymbolen. Doen en leren zien.

• 13 oktober: "Kunst en consumptie" (Gent). Verloren materialen combineren en beelden reageren op alledaagse impulsen. Een beschouwing over populaire kunst.

• 6-7-8 oktober: Workshop "Je eigen papier maken uit grassen, bladeren en vezels" (Korbeek-Lo, begeleider Jean De Coster).

• 21 oktober: Ontmoeting "Onder anderen"...in Venetië. Een gesprek met Bart De Baere over de toestand van de hedendaagse kunst. Een nabeschouwing over de rand... van de Biënnale van Venetië.

Info en inschrijvingen: Stichting Lodewijk de Raet, Liedtsstraat 27-29, 1210 Brussel, 02/242.01.11.

Lezingen

Antwerpen

Kolveniershof

Kolveniersstraat

• 5 okt.: "Het oude Egypte: de bakermat van onze beschaving" door M. Reynders

• 26 okt.: "De oud-egyptische godenwereld: een veelheid van gestalten" door R. Preys

• 2 nov.: "Van piramiden en tempels: de faraonische leefwereld in steen" door M. Reynders

• 9 nov.: "Zinnestreling voor goden en mensen: de oud-egyptische muziek" door M. Reynders

Etnografisch Museum

Suikermui 19, 03/232.08.82

• 14-15 okt.: colloquium over "Taoïsme en de Chinese geneeskunde", o.l.v. Chinese, Nederlandse en Belgische specialisten. Info: 03/232.08.82

Hasselt

Museum Stellingwerff-Waerdenhoff

Maastrichterstraat 85, 011-24.10.70

Elke eerste zaterdag van de maand wordt om 15u. door een specialist een kunstwerk uit het museum uitgebreid voorgesteld:

• 7 okt.: Michel Ilsen over: Aquarellen Hasseltse molens van Paul Marie Bamps

• 4 nov.: Johan Swinnen over: Foto "Jongeman met badmuts", Jean Janssis

• 2 dec.: Jaak Jansen over: Zilveren reliëkhouder en altaarcarrillon, 18de eeuw, Antwerpen, Lambertus Hanosset

Oudenburg

Weststraat 24, 059/26.60.27

• 28 sep.: "1250 Jaar geschiedenis van Roksem", door lic. Brigitte Meijns (K.U.L.). Aanvang om 20u.

Campo & Campo

GROTE STEENWEG

ANNO 1897

OPENBARE VEILING - TENTOONSTELLING

Onze volgende veilingen:

17-18-19 oktober 1995

Moderne schilderijen, tekeningen, beeldhouwwerken, grafiek.

5-6-7 december 1995

Oude meesters, 19de eeuwse schilderijen, tekeningen, grafiek, beeldhouwwerken, meubelen, zilverwerk, porselein, tapijten en varia.

Dagelijks aanvaarden wij uw kunstwerken voor onze volgende veilingen van 10 tot 12.30u. en van 14 tot 18u.

Voor verzamelingen en/of inboedels komen wij graag aan huis na telefonische afspraak.

Voor meer vrijblijvende informatie kunt u ons gerust telefoneren.

GROTE STEENWEG 19/21

2600 ANTWERPEN - BERCHEM

TEL. (03) 218 47 77 FAX (03) 218 53 63

Wandelvoordrachten

Brussel

Jubelparkmuseum

Jubelpark 10, 1040 Brussel, 02/741.73.31
om 14.30u. Bijdrage 150 fr.; studenten, CJP, 60+, V.E.D., Per Musea 120 fr. Afspraak aan het onthaal aan de Albert-Elisabeth-ingang. Inl.: Educatieve en Culturele Dienst: 02/741.72.14;
• 24 sep.: "Textiel in Polynesië", door Marian Van der Elst. Om 10.30u. Bijdrage 150,-BF; studenten, CJP, 60+, V.E.D., Per Musea 100,-BF. Afspraak aan het onthaal aan de Albert-Elisabeth-ingang. Inl.: Educatieve en Culturele Dienst: 02/741.72.14;

Gent

Museum voor Schone Kunsten

Citadelpark, 09/222.17.03
• Elke zondagmiddag van 10.30 tot 12.30u. organiseert de Educatieve Dienst van het Museum in samenwerking met de Vrienden van het Museum een wandelvoordracht. Prijs: 100,-BF. + 40,-BF. ingang per deelnemer of 50,-BF. + gratis toegang voor leden van de Vrienden van het Museum;

Wedstrijden

Brugge

Rotariale 96 - Europese Biennale voor grafische kunsten

• De tweejaarlijkse wedstrijd voor Grafische Kunst wordt uitgeschreven door Rotary Brugge 't Vrije. De wedstrijd staat open voor alle reproduceerbare grafische technieken, met uitzondering van zuivere fotografie. Er worden 3 werken bekroond: eerste prijs 2.000 ECU, tweede prijs 1.000 ECU, derde prijs 750 ECU. De werken dienen ingelijst afgeleverd te worden, uiterlijk op 16 feb. 1996, bij ADMB, t.a.v. Mevr. D. Vandamme, St.-Clarstraat 48, 8000 Brugge, 050/44.06.03 of 050/44.06.11. Wedstrijdreglement aanvragen bij: Dhr. Guy Esselen, Lange Rei 2, 8000 Brugge, 050/33.17.46

Brussel

Stichting Europalia International

Koningsstraat 10, 02/507.85.69
• Europalia Nippon Kinen biedt ieder jaar verblijfsbeurzen in Japan aan Belgische kunstenaars, ontwerpers en vorsers. Kandidaten moeten de Belgische nationaliteit hebben en, op 31 dec. 1996, min. 25 jaar en max. 40 jaar oud zijn. Zij moeten een artistieke loopbaan of een onderzoek hebben aangevat in l

van de disciplines die Europalia 89 Japan vooropstelde. Voor aanvraag van het reglement en inschrijvingsformulier, zie bovenstaand adres.

St.-Truiden

"Kant als Kunst - La Dentelle un Art"

• 4de Internationale Betonac wedstrijd
De vzw "Kant als Kunst" richt met medewerking van de NV Betonac en van het Provinciebestuur van Limburg deze wedstrijd in, met als doel het creëren van een textiel kunstwerk en met als fundamentele criteria het vervlechten van draden en transparantie. Prijs: 100.000,-BF en aanmoedigingsprijs van 20.000,-BF. Wedstrijdreglement, inschrijving en alle inlichtingen: Mevr. Boulez-Cuyckx, N.V. Betonac, Hasseltsesteenweg 172, 3800 Sint-Truiden

Westerlo

Gemeentelijke Openbare Bibliotheek

Kasteelpark 5, 2260 Westerlo, 014/54.94.62
• De gemeente Westerlo schrijft een openbare wedstrijd uit met het oog op de bekroning van een ontwerp voor een te realiseren geïntegreerd kunstwerk voor de nieuwe gemeentelijke bibliotheek. De kostprijs om dergelijk kunstwerk uit te voeren, mag niet meer bedragen dan 500.000,-BF. Voor inlichtingen en volledig wedstrijdreglement, zie bovenstaand adres.

Congressen

IMAM-congres 1996

In juni 1996 vindt in Nederland en België het dertiende congres van de **International Association of Museum of Arms and Military History (IMAM)** plaats. Het congres, dat zich vooral richt tot conservatoren, kunsthistorici, historici, studenten, restauratoren en andere museummedewerkers, is een gezamenlijke organisatie van het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis (Brussel), het Musée d'Armes (Luik), het Rijksmuseum (Amsterdam) en het Koninklijk Nederlands Legermuseum (Delft). Het congres wordt officieel geopend in Amsterdam (10 juni) en komt vanaf 13 juni naar Brussel, waar het op 15 juni afgesloten wordt. De overkoepelende titel van het congres luidt: "Armaments in the Low Countries from the Middle

Ages to Present". Er zijn vijf thema's voorzien: oude wapens en harnassen; uniformen, vlaggen en militaire muziek; artillerie en vestingswerken; vuurwapens in de Lage Landen en museologie. Wie meer inlichtingen wenst, of eventueel een lezing wenst te geven, kan contact opnemen met IMAM XIV 1996, Koninklijk Museum van het Leger en van de Krijgsgeschiedenis, Jubelpark 3, 1040 Brussel (tel. 02/733.44.96, fax:02/734.54.21)

Concerten van oude muziek

Antwerpen

Rubenshuis

Wapper 9-11
In oktober start de 47ste reeks concerten van oude muziek in het Rubenshuis en het Vleeshuis te Antwerpen. Elk concert begint om 15u. Kaarten zijn te verkrijgen in het Rubenshuis en het Vleeshuis. Toegang: 250,-BF. Geen telefonische reservaties.

• 8 okt.: Werken van A. Piccinini, G. Caccini, C. Monteverdi, H. Purcell en J. Kapsberger door James Bowman (contratenor) en Matthias Spaeter (luit)

• 12 nov.: Muziek van Purcell, zijn tijdgenoten en zijn muzikale invloeden, door het Locke Consort

• 10 dec.: Werken van J.P. Kimberger, C.L. Matthes, C. Schaffrath en C.P.E. Bach door het Paul Dombrecht Consort

Museum Vleeshuis

Vleeshouwersstraat 40
In oktober start de 47ste reeks concerten van oude muziek in het Rubenshuis en het Vleeshuis te Antwerpen. Elk concert begint om 15u. Kaarten zijn te verkrijgen in het Rubenshuis en het Vleeshuis. Toegang: 250,-BF. Geen telefonische reservaties.

• 24 sep.: werken van L. van Beethoven door Jos van Immerseel (pianoforte) en Anne Bijlsma (cello)

• 29 okt.: "Musik der Spanische Niederlande" door Musica Antiqua Köln

Beurzen

Brugge

12de Internationale Kunst & Antiekbeurs Brugge '95

28 oktober tot 5 november
De 12de Internationale Kunst- en Antiekbeurs staat in het teken van "gastronomie in de kunst". De deelnemers spelen hierop in op een originele manier: tijdens de beurs wordt Brugge het mekka van de gastronomie in de kunst.

De 12de Kunst- en Antiekbeurs heeft opnieuw plaats in de middeleeuwse hallezalen onder het belfort. In dit unieke historische kader zal er ook dit jaar een schat aan kunst en antiek te bewonderen zijn. Zo zal bijna de gehele Europese schilderkunst vertegenwoordigd: van de late middeleeuwen tot en met de romantiek en het impressionisme. Franse, Engelse, Nederlandse en Italiaanse meubels laten de antiek liefhebbers beslist watertanden en wie op zoek naar aziatica komt zeker aan zijn trekken. Voorts krijgt ook antiek van bij ons, zoals Delftse faience, glas, veel juwelen en zilver, klokken, gravures en wandtapijten, een plaats. (Info: 050/35.40.07)

Kortrijk

Hallen

Doomiksesteenweg 216
• 5-12 nov.: "Classic V". 5de Internationale biennale voor levensstijl, antiek en actuele kunst. Dit jaar werd Frankrijk met zijn rijk verleden uitgenodigd. Dagelijks van 11 tot 20u. Toegang: 350,-BF. Info: NCMV, Lange Steenstraat 10, 8500 Kortrijk, 056/22.85.28. Secretariaat tijdens de biennale: 056/20.40.00

Mechelen

Speelgoedmuseum

Nekkerspoel 21, 015/55.70.75
• 24 sep.: speelgoedbeurs van 10 tot 13u.
• 17 dec.: speelgoedbeurs van 10 tot 13u.

Amsterdam

RAI

• 7-15 okt.: PAN Amsterdam is de grootste nationale kunst- en antiekbeurs in Nederland. Niet minder dan 110 prominenten kunst- en antiekdealers bieden een breed spectrum van decoratieve kunst, schilderijen van Oude Meesters en van COBRA, kunst uit het Azië, Afrika en precolumbiaans Amerika.

Libramont

Libr'Art

23 september tot 1 oktober
Voor de achtste opeenvolgende keer wordt in Libramont (Belgische Ardennen) de Libr'Art Salon gehouden. Op het salon zal een breed gamma van 1200 schilderijen en beeldhouwwerken te zien zijn. In een aangename sfeer kan het publiek kennismaken met de zowat 130 kunstenaars uit verschillende landen en culturen. Gedurende het salon wordt een wedstrijd georganiseerd voor de kunstenaars-exposanten in drie categorieën: olie- en acrylverf; waterverf, pastel en tekening en beeldhouwwerken. Libr'Art opent zijn deuren op zaterdag 23 september tot en met zondag 1 oktober telkens van 13 tot 19u. Informatie: Libr'Art, Place communale 5, 6800 Libramont-Chevigny, 061/22.39.31.

Publikaties

Koninklijk Museum voor Midden-Afrika Tervuren

o.l.v. D.F.E. Thys van den Audenaerde
1995, reeks *Musea Nostra*, 28 x 21 cm, 128 blz., genaaid, ca. 250 kleurenafbeeldingen, 596,-BF.
Uitgeverij Ludion, Gent,
ISBN 90-5544-043-4

Het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren is geen specifiek kunstmuseum. Vandaar wellicht dat het laat in de reeks *Musea Nostra* werd opgenomen. Toch bevatten de collectie niet alleen Belgische koloniale kunst, maar ook hedendaagse schilderkunst uit Zaïre en schatten aan etnografische kunst. Bovendien wil het museum in de toekomst een tentoonstellingsbeleid voeren. De expositie die er momenteel te zien is, is in elk geval een voltreffer. Uiteraard besteedt deze editie aandacht aan de geschiedenis van dit Leopoldiaans museum. "Tervuren" is vooral een aardrijkskundig en natuurkundig museum waarin de diorama's met opgezette dieren, de insecten, de mineralen, de grondstoffen van Midden-Afrika... tot de verbeelding spreken, evenals de gebouwen zelf.

Militaria Belgica 1994. Jaarboek over uniformologie en krijgsgeschiedenis

Piet De Gryse (ed.)
1995, Vereniging van de Vrienden van het Koninklijk Legermuseum v.z.w.

Deze uitgave brengt artikels met een interessant duidend karakter over aanwinsten van militaria (grenadiershelmen, zwaarden, sporen, ...). De bijdragen verschijnen in het Nederlands, Frans en Engels.

Info: Koninklijk Museum van het Leger en van de Krijgsgeschiedenis, 02/733.44.93.

Charles Degroux (1825-1870) en het realisme

o.l.v. Jan Dewilde en Jean-Marie Duvosquel
1995, Snoeck-Ducajoux & zoon en Gemeentekrediet, 30 x 25 cm, 168 blz., vollinnenband met stofomslag, rijk geïllustreerd, 1.450,-BF.
ISBN 90-5066-147-7;

Dit boek is verschenen in de reeks "Monografieën over moderne kunst" van het Gemeentekrediet naar aanleiding van de voorbije gelijknamige

expositie in het Stedelijk museum van Ieper. Een eerste bijdrage van Jean-Marie Duvosquel, verklaart de naam "Degroux", brengt de geschiedenis van de familie een kijk op Charles Degroux door de ogen van zijn jongste zoon en kunstschilder Henry de Groux (sic). In het artikel "Charles Degroux: leven en werk" schetst Jan Dewilde een beeld van diens leven en oeuvre. Jean-Paul Vanhove licht het ontstaan en de ontwikkeling van het realisme in de 19de-eeuwse schilderkunst toe. Hoofdmoot is evenwel het artikel van David Stark (Art Institute of Chicago) "Charles Degroux en het sociaal-realisme in de Belgische schilderkunst",

waarin hij nauwgezet de oorsprong van Degroux' realisme onderzoekt: de late beïnvloeding van Courbet en de zeer opvallende invloed van de Vlaamse Primitieven. ook de impact van Degroux op de verdere ontwikkeling van de Belgische schilderkunst wordt toegelicht.

Retrospectief Bram Bogart. Paris, Roma, Brussel, Ohain, Kortzenbos.

door Willy Van den Bussche
1995, Stichting Kunstboek, Brugge, 28,5 x 24,5 cm, 256 blz., garengenaaid, volledig in kleur geïllustreerd, 950,-BF.
ISBN 90-74377-28-9

Tot 24 september loopt nog de retrospectief "Bram Bogart" in het PMMK te Oostende. Hei over werd reeds bericht in de Mededelingen 95/2. Deze editie is de catalogus bij de tentoonstelling. Net zoals de retrospectieve brengt het boek een overzicht van Bogarts werk vanaf de periode 1950 (betiteld als tachistisch expressionistische werken) tot aan de materieschilderijen waarvoor zijn

naam een synoniem geworden is. Auteur Willy Van den Bussche schreef de tekst in de vorm van een interview met de kunstenaar waardoor op de lijn van zijn verschillende verblijfplaatsen (zie titel) de evolutie in het werk van Bram Bogart een levensecht verhaal wordt. Hoofdmoot van de editie zijn de geslaagde kleurenafbeeldingen van de werken die in de expositie zijn tentoongesteld. De uitgave sluit met de lijst van de werken, een biografie, bibliografie en filmografie. Met Franse en Engelse vertaling van het interview en de biografie. De editie ontstond in nauw contact met de kunstenaar en is fraai uitgegeven. Het is het meest recente

overzichtwerk over Bram Bogart en wordt aangeboden tegen een prijs die de laatste twijfel zou moeten wegnemen.

Het boek wordt aangeboden tegen 950,-BF in het PMMK, Romestraat 11, 8400 Oostende; het kan ook worden besteld door storting van 1.045,-BF (950,-BF + 95,-BF verzendingskosten) op rekeningnummer 091-0110922-80 van PMMK, Bijzondere Ontvangsten met vermelding "Bram Bogart"; het boek wordt U dan ten spoedigste toegestuurd.

In uw enveloppe vindt U een folder over bovenstaande uitgave, alsook een boekenbon met een waarde van 150,-BF, geldig bij aankoop van het boek "Middeleeuwse muurschilderingen in Vlaanderen".

Tijdschriften

Vlaanderen

Tweemaandelijks tijdschrift
Jaargang 44, nr. 4, september-oktober 1995
28,5 x 22,5 cm, geïllustreerd in zwart-wit, 64 pagina's.

Kunstkriticus Fernand Bonneure stelde een nummer samen gewijd aan de kalligrafie in Vlaanderen. Willy Leloup schreef een artikel over de geschreven en gedrukte letter door de eeuwen heen. Jaak Fontier onderzoekt het verschijnsel van de letter die sinds het kubisme zijn intrede deed in de moderne schilderkunst. Eén van de promotoren van de hedendaagse kalligrafie in Vlaanderen, Joke van den Brandt, geeft een overzicht van de kalligrafie sinds de Tweede Wereldoorlog. Daarop volgt een selecte galerie van 18 schrijfkunstenaars uit Vlaanderen die telkens beknopt voorgesteld worden door diverse auteurs en met als illustratie telkens een eigen kalligrafie-ontwerp. Het tweede deel van de uitgave brengt o.a. nog bijdragen over de beeldhouwers Livia Canestraro en Stefaan Depuydt over het voorbije en komende operaseizoen in Vlaanderen,...

Dit nummer is gewijd aan de musea van Vlaams-Brabant. Daarnaast zijn er nog de rubrieken "In en om de kunst", "Poëtisch bericht" en "verbondsberichten" van het Christelijk Vlaams Kunstenaarsverbond.

Abonnementenvoorwaarden 1995

België: 850,- fr. voor 5 nummers (los nummer: 300,-fr.)
Een abonnement gaat in na overschrijving op rekening nummer 712-1102147-19 van het C.V.K.V.
Losse nummers kunnen ook op deze manier worden besteld.

TIC Tijdschrift voor Industriële Cultuur

Driemaandelijks
Jaargang 13, nr.3, deel 51
29,7 x 20,9 cm, geïllustreerd in zwart-wit, 44 pagina's + 12 pagina's middenkatem (Kontaktblad VIAT)

Het jaar 1995 is het jaar van de film. Het Gentse Museum voor Industriële Archeologie en Textiel brengt nog tot 1 oktober 1995 de tentoonstelling "Film en

Aanbod voor abonnees van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen

De Kruisoprichting van Pieter Paul Rubens

door Roger D'Hulst e.a.
1992, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 34 x 26 cm, 200 pagina's, gebonden, vollinnen band met stofwikkels, 193 kleurenillustraties.

Dit boek werd uitgegeven n.a.v. de voltooiing van de restauratie van het wereldberoemde doek van Rubens. De editie brengt een volledige en rijk geïllustreerde studie van het doek: ontstaansgeschiedenis, historische omgeving, iconografie, vergelijkende, wetenschappelijke laboratorium-analyses, restauratie, ...

De luxe-uitgave wordt U aangeboden tegen de gunstprijs van 1.000,-BF + 160,-BF verzendingskosten.

U kan bestellen door storting van 1.160,-BF op rekeningnummer 448-0007361-87 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, met vermelding "Kruisoprichting". U kan daarvoor gebruik maken van bijgevoegd betalingsformulier.

bioscoopzalen te Gent". Vandaar ook een uitgebreid artikel over deze bioscoopzalen in TIC aan de hand van een uit eerste-mond-getuigenis van filmoperator Albert Warie. Verder interessante en treffend geïllustreerde bijdragen over "Stedelijke milieuhinder in de pre-industriële tijd (18de-begin 19de eeuw) en over "Het venus-apparaat" (anticonceptie en geboorteregeling in de 19de eeuw).

Abonnementsvoorwaarden 1995

België: 600,- fr. voor 4 nummers (los nummer: 175,-fr.)

Een abonnement gaat in na overschrijving op rekening nummer 001-0951892-10 van VIAT (09/223.59.69).

Losse nummers kunnen ook op deze manier worden besteld.

Dada Kunsttijdschrift voor Kinderen van 6 tot 106

24 x 21 cm, volledig in kleur geïllustreerd, 52 pagina's Stichting Plint, Eindhoven, 1994, nr. 1. Vijf nummers per jaar.

November vorig jaar verscheen het eerste nummer van DADA, helemaal gewijd aan Piet Mondriaan, dit naar aanleiding van de Mondriaan-overzichtstentoonstelling. Het blad werd reeds 2 jaar eerder opgericht in Frankrijk met als doel om de belangstelling voor kunst en cultuur te stimuleren bij kinderen tussen 8 en 14 jaar. Het tijdschrift biedt inderdaad een interessant document over Mondriaan maar is te druk van opmaak en te omslachtig in de tekstvoering om effect te hebben op de beoogde doelgroep. De Nederlandse teksten werden gewoonweg in het Franse

stramien gegoten. Zo bleven de titels van de hoofdstukken, die in kleur zijn afgedrukt, in het Frans staan met daaronder in het klein de Nederlandse vertaling.

Abonnementsvoorwaarden 1995

België: 750,- fr. voor 5 nummers (los nummer: 200,-fr.)

Bestellen bij Lotte Vandeweerd, Anjelierstraat 77, 9000 Gent, 09/227.53.25.

Nederland: 37,5 NLG voor 5 nummers (los nummer: 10,-NLG)

Bestellen bij Plint, Postbus 164, 5600 AD Eindhoven, 040/45.40.01, fax 040/46.52.73.

Monumenten en Landschappen

Tweemaandelijks tijdschrift Jaargang 14, nr. 4, juli-augustus 1995 29,7 x 20,9 cm, geïllustreerd in kleur en zwart-wit, 60 pagina's en 16 pagina's Binnenkrant.

Ook in deze editie komen vier hoofdthema's aanbod: de redding van de barokkapel van de Kinkenberg in 's Gravenvoeren; de vallei van de Kleine Nete en de Aa tussen Grobbendonk en Herentals; een overzicht van de bouwgeschiedenis van der Ijzertoren in Diksmuide, dit naar aanleiding van de de thans aan de gang zijnde instandhoudingswerken, en thematisch daarbij aansluitend een tocht langs kerkhoven, loopgraven en bunkers in de Ypres Salient waar na de ravage van het oorlogsgeweld (WO I) een indrukwekkende

8STE INTERNATIONAAL KUNSTSALON

LIBRAMONT
Van 23 september tot 1 oktober 95
(13 u - 19 u)

130 EIGENTIJDSE KUNSTENAARS
SCHILDERKUNST
BEELDHOEWKUNST
KUNSTAMBACHT

Belgische Ardennen :
E411 Brussel-Luxembourg, uitrit 25 bis
Info : 32 (0)61 - 22 39 31

Of je nu in China, Algerije of Rwanda woont, je loopt grote kans dat je mensenrechten geschonden worden. Vooral als je vrouw bent. Jij, in België, je kunt kiezen. Je draait deze bladzijde om of je doet er iets aan. Vraag vrijblijvend de infobrochure aan bij Amnesty International, Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen, tel. 03/271.16.16.

Amnesty International
Licht ze uit het donker.

Ja, mensen moeten hun rechten krijgen. Ladies first.
Stuur mij de gratis info-brochure.

Naam :
Voornaam :
Straat : Nr.
Postnr. : Gemeente :

De door u op dit document verstrekte informatie is bestemd voor intern gebruik in de gegevensbank van Amnesty International vzw, zoals voorzien in de wet van 8.12.92 over de bescherming van het privéleven bij het gebruik van gegevensbanken.

BRTN Departement Cultuur

Tekens op TV2, elke dinsdag om 22.45 uur

- 19.09 Live Achievement Award: S. Spielberg
- 26.09 Archeologie en wederopbouw in Libanon
- 03.10 Le dossier B
- 10.10 Two Autumns
- 17.10 Design Stories: De Schakel Baekeland
- 24.10 Design Stories: De Absolut Wodkafiles
- 31.10 Design Stories: De VW-Story
- 07.11 Design Stories: Mart Stam
- 14.11 Design Stories: Tankstations in Noorwegen
- 21.11 Keramiek in Vlaanderen
- 28.11 Aldous Huxley

Kom maar binnen

Welkom in de Onze-Lieve- Vrouwekathedraal van Antwerpen

Een jeugdeditie

van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
geschreven door de gerenommeerde jeugdauteur
Dirk Musschoot.

Met de editie, die wordt uitgegeven i.s.m.
de kathedraal van Antwerpen, brengt Openbaar
Kunstbezit in Vlaanderen een leidraad voor
een bezoek aan de kathedraal geschreven
**voor meisjes en jongens
van 9 tot en met 14 jaar.**

De uitgave voert hen mee van buiten naar binnen
en maakt hen wegwijs in de bouwgeschiedenis,
de kunstwerken, de restauratie, en de
archeologische vondsten, maar wijst hen ook
op de zin en de betekenis van de kathedraal.

De jeugdeditie telt 40 pagina's en is nagenoeg
volledig in kleur uitgegeven.

Ze zal ongetwijfeld ook de grote mensen
weten te boeien.

Voor ouders en leerkrachten, en uiteraard voor
de kinderen zelf, is deze gids een onschatbare hulp
voor een interessant bezoek aan de kathedraal
van Antwerpen.

Waar wordt de jeugdeditie aangeboden?

- Bij Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
tegen 250,-BF of 16,-NLG
- In de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal
tegen 250,-BF.

Kortingen zijn mogelijk
bij aankoop van meerdere exemplaren.

Hoe kunt U bestellen bij Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen?

- Door storting van 250,-BF op rekeningnummer
448-0007361-87 van Openbaar Kunstbezit in
Vlaanderen in Tielt met vermelding "*jeugdeditie*".
Maak hiervoor a.u.b. gebruik van bijgaand
betalingsformulier.
- Vanuit Nederland door storting van 16,- NLG
op giro van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
in Tielt met vermelding "*jeugdeditie*".

